

Bralce Vestnika obveščamo in vabimo, da nam svoja vprašanja o tem, kaj in kako s certifikati, lastninjenju podjetij in sploh vsem, kar je v zvezi z lastninjenjem, pošljejo na naš naslov: Uredništvo Vestnika, Slovenska 41, 69000 M. Sobota s pripisom »Lastninjenje«. Na vsa vprašanja vam bodo odgovorili vladni predstavniki sekretariata za lastninjenje in drugih vladnih organizacij, ki se s tem ukvarjajo.

VESTNIK

Murska Sobota, 14. oktobra 1993 • Leto XLV • Št. 41 • Cena 80 SIT

VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK

fotografija: NATASA JOHNOV

Zgodba ima pravzaprav dva začetka – eden sega v začetek devetdesetih, ko smo prvič slišali za t. i. rajonizacijo slovenskega kmetijstva; drugi pa v vroče junijske dni, ko smo se lahko sprehajali po zaprtih mejnih prehodih in med zabarikadiranimi šoferji na eni in drugi strani meje, ki so kmetu namenjali sočne kletvice, v čas kmečke stavke torej. Če ostanemo pri prvem, gre za »gorenjski« liderski blok kmetov, ki vztrajajo pri uresničevanju tega koncepta tudi za ceno nezaupnice ministru iz svoje stranke. Kot je znano, se je ta po padcu koalicije Demosa preselil k sosednji stranki. Zatem smo bili priče slepemu napadanju ministra iz liberalnega tabora, čeprav je strategijo pripravil že prejšnji minister. Seveda so bili napadi ponovno najmočnejši v Pomurju, kjer smo se kupčkali o predvolilnem dodatnem plačilu pšenice. Hvala bogu jim je uspelo. Uspel jim je tudi punt, ko so jih gorenjski »liderji« spet spretno poslali na mejne prehode. Toda dolgoročno so ponovno potegnili kratko, kajti v senci so uresničili nov koncept zasnove kmetijske politike gorenjskega »liderskega« bloka. Ja, nekaj so pa le dosegli, imajo podpredsednika kmečke zveze pri stranki. Da, dosegli so vzpon svojega aktivista, ki je postal celo svetnik.

In sedaj smo pri bistvu problema. To kar ves čas trdim, da so pomuski kmetje politična izpostava »gorenjskih ali, če hočete, notranjskih« kmečkih liderjev, potrjuje tudi nedavno sprejeta sprememba vladne uredbe o uvedbi finančnih intervencij za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter pridelave hrane. V tej uredbi je namreč jasno zapisano, da se je pomoč za izenačevanje razmer kmetovanja hribovskim kmetijam povečala za skorajda sto odstotkov, zlasti za živinorejo. V tem primeru seveda ne gre za to, da bi oporekal težkim razmeram kmetovanja v hribovih ali

Lagodje kmečkih aristokratov

nasprotoval poseljenosti slovenske krajine, to je namreč eden od ciljev strategije. S tem zgledelem želim le opozoriti, da se ta strategija ne uresničuje celostno, ampak parcialno. Če ob tem še upoštevamo, da je prišlo v ministrstvu do prerazporeditve sredstev za te namene, se sploh postavlja vprašanje, ali bo kdaj prišlo do celostnega uresničevanja. Prej bi lahko rekli, da imamo opraviti z rajonizacijo, to pomeni selitev govedoreje iz ravninskih predelov, nam pa ostanejo žito in razkropljene smrdeče prašičje farme, če jih bodo seveda razseljevali. In če bo prevladala rajonizacija, potem adijo ekološko uravnoteženo kmetovanje. Tega se, kot kaže, prleški minister in prekmurski sekretar ne zavedata preveč. In kaj imajo s tem kmetje in stroka. Imajo, predvsem SLŠ in stroka, veliko. V vseh svojih »demagoških« bitkah so se tepli za malenkosti, ki so jim na koncu bolj škodile kot koristile. Začnimo pri zadnji zgodbi – »štrajku«, ko so res dosegli sorazmerno ugodne cene pšenice, vendar so na pogajanjih pozabili, da je bila cena pšenice izhodišče za oblikovanje cen vseh drugih kmetijskih pridelkov. Glede na sušo jim ni uspelo doseči regresiranja drugih semen kot pšeničnega. Na račun suše še zmeraj ni otipljive pomoči, ki jo je obljubljalo ministrstvo. Sedaj pa se povrnimo k začetku, namreč ravno ob lanski suši se je pokazala nemoč lokalnih politikov in stroke, ko smo lahko videli, da je bila Ljubljana bistveno bolj »prizadeta« zaradi suše kot Pomurje in dobila bistveno več od Pomurcev. Zato lokalni ministri, svetovalci, svetniki in podpredsedniki, pa tudi sekretarji in ministri le pogumno naprej, ekososialni model kmetovanja ste že dali v gnojevko. Upam le, da se ne boste na ponovnem zboru v Dolgi vasi borili proti prenizki ceni puščavskega peska.

J. VOTEK

MENJALNICA LEND

Ugoden nakup in prodaja deviz ter drugih valut.
Mohorjeva 2, Lendava,
telefon: (069) 75 427, 75 518

MINICOM

napredne tehnologije murska sobota d.o.o.

PROFESIONALNA
KOMUNIKACIJSKA
OPREMA:

MOTOROLA UDS, RAD,
RND, TADIRAN.

Vegova 13, M.Sobota, tel./fax.: (069) 23-895, 31-954

Vse poti vodijo v **Potrošnik**

AKCIJSKA PRODAJA

baterij

ZMB ULTRA

CENE NIŽJE DO 30%
od 14. do 30. oktobra
v prodajalnah

Ali so liberalni demokrati dobili pomočnika generalnega direktorja slovenske pošte z Andrejem Gerenčerjem?

str. 6

SALON POHISTVA
INTERDOM
VELIKA IZBIRA POHISTVA
SALON POHISTVA, MARIBOR
Tržaška 65, VEGROS SHOPPING CENTER
SALON KONIJ, MARIBOR
Ruška 104, tel. (062) 102 618

TRGOVINA BALAZIČ
ČRENŠOVCI, tel.: 70 796
UGODNO: ● ženski, moški in otroški čevlji ● športna obutev ● tekstil

VREME

Nadaljevalo se bo spremenljivo vreme, občasno so možne manjše padavine.

- 15. oktober, petek, Terezija
- 16. oktober, sobota, Marjeta
- 17. oktober, nedelja, Ignacij
- 18. oktober, ponedeljek, Luka
- 19. oktober, torek, Pavel
- 20. oktober, sredo, Irena

Vestnikov koledar
14. oktober, četrtek, Veselko

Pregovor
Luka repo puka, v roke huka.

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA - Ker so bili pogovori med predstavniki policijskega sindikata in vlade neuspešni, so policisti nadaljevali stavko.

LJUBLJANA - Republiške vlada je sprejela proračunski memorandum oziroma temelje za oblikovanje proračuna. Proračunski odhodki bodo znašali skoraj 400 milijard tolarjev, primanjkljaja bo več kot 16 milijard, letna inflacija pa naj bi prihodnje leto ne bi presegla 13 odstotkov.

LJUBLJANA - Vlada je sprejela sklep, po katerem Silvan Jakin od 7. oktobra ni več direktor slovenske varnostno-obveščevalne agencije. Kot je na tiskovni konferenci pojasnil pravosodni minister Miha Kozinc, so se tako odločili na podlagi Jakinove odstopne izjave, v kateri direktor Sove navaja, da odstopa iz osebnih razlogov. Do imenovanja novega direktorja Sove bo to delo opravljal Drago Ferš, njegov dosedanji namestnik.

LJUBLJANA - Poslanci državnega zbora so med drugim obravnavali prvo fazo zakonov o ustavnem sodišču, rednih sodiščih in kazenski zakonik. Korenite spremembe so zlasti pri zakonu o ustavnem sodišču, ki dobiva po novi ustavi precej širše pristojnosti. V nadaljevanju zasedanja pa so razpravljali o varuhu človekovih pravic, o zakonu o igrah na srečo ter o še nekaterih predlogih.

NOVO MESTO - Veleposlanik ZDA v Sloveniji Allen Wendt je obiskal begunske centre v Novem mestu in Črnomlju. ZDA so doslej prispevale pol milijona dolarjev v denarju in več ton hrane.

LJUBLJANA - Na Gospodarskem razstavišču je potekal 40. sejem Sodobne elektronike. Približno 32 tisoč obiskovalcev si je ogledalo proizvode 441 podjetij iz 21 držav.

LJUBLJANA - Slovenska osamosvojitve ni bila le politično in vojaško, temveč tudi globoko kulturno dejanje, je dejal obrambni minister Janez Janša na zasedanju glavnega zbora združenja veteranov vojne za Slovenijo. Omenjena organizacija je nepolitična stanovska organizacija članov, ki jih združujejo dejanja, ki so prispevala k osamosvojitvi Republike Slovenije in jih povezuje skrb za svobodno, mirno in varno Slovenijo.

PO SVETU

PARIZ - Veleposlanik republike Slovenije v Franciji dr. Andrej Capuder je med slovesno audienco v Elizejski palači izročil francoskemu predsedniku Françoisu Mitterrandu poverilna pisma in s tem tudi uradno začel opravljati posle najvišjega slovenskega diplomata v Franciji.

KAIRO - Po zgodovinskem stisku rok pred Belo hišo v Washingtonu sta se vodja PLO Jaser Arafat in izraelski premier Jicak Rabin prvič sestala tudi na uradnih pogovorih. Gostitelj tega vrha je bil egiptovski predsednik Hosni Mubarak. Dogovorili so se o ustanovitvi skupnega koordinacijskega komiteja, ki naj bi usklajeval vsa dogajanja pri uresničevanju mirovnega sporazuma.

WASHINGTON - Ameriški predsednik Bill Clinton je sklenil, da bo v Somalijo, kjer je bilo v minulih dneh največ žrtev med ameriški pripadniki modrih čelad, napotil še dodatnih 5.100 pripadnikov ameriških sil.

MOSKVA - Predsednik Rusije Boris Jelcin je razpustil ustavno sodišče. Varnostni organi so zaradi poskusa oborožene vstaje zadržali 1338 oseb, od ljudskih poslancev pa je priprta samo še nekdanji predsednik parlamenta Hasbulatov.

NEW YORK - Predsednik BiH Alija Izetbegović je v govoru na sedežu OZN vnovič zavrnil najnovejši mirovni načrt, saj po njegovem mnenju nagrajuje agresorja. Ponovil je že znano stališče, da je ozemeljska delitev BiH nesprejemljiva.

BUDIMPEŠTA - Slovenska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika državnega zbora Hermana Rigelnika se je mudila na uradnem obisku na Madžarskem. Člani delegacije so se pogovarjali s predsednikom madžarskega parlamenta in nekaterimi poslanci. Sogovorniki so ugodno ocenili odnose med državama.

DUNAJ - Tu je potekalo dvodnevno vrhunsko zasedanje držav članic Sveta Evrope. Na njem so določili novo politično vlogo te mednarodne organizacije po spremembah v vzhodni Evropi. Govorili so tudi o varstvu manjšin. Srečanja so se udeležili predsedniki držav, vlad in zunanji ministri ter najvišji predstavniki Sveta Evrope, Evropske skupnosti in KEVS-a.

RAVALPINDI - Na parlamentarnih volitvah v Pakistanu je zmagala Pakistanska ljudska stranka pod vodstvom Benazir Buto. Prednost zmagovalne stranke pa ni tolikšna, da bi lahko sama oblikovala vlado. V vsakem primeru bo nova pakistanska vlada koalicijska, v parlamentu pa bo imela močno opozicijo.

NEW YORK - Združeni narodi so tudi uradno obtožili hrvaško vojsko, da je prejšnji mesec uničila tri srbske vasi v okolici Gospića in pri tem ubila več deset prebivalcev.

SRINAGAR - V spopadu med indijskimi varnostnimi silami in uporniki v indijskem delu Kašmira je bilo ubitih 24 muslimanov.

WASHINGTON - Mednarodni denarni sklad je odobril 223 milijonov ameriških dolarjev posojila Vietnamu. To je v dvanajstih letih prvo posojilo tej komunistični državi. Z denarjem naj bi v Vietnamu hitreje prešli na tržno gospodarstvo.

VESTNIK

Izdaja Podjetje za Informiranje
Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šifter

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šorman (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri (lektorica).
Naivol uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Naročnina za III. trimesečje 1993 je 1.050,00 SIT, celoletna naročnina 3.800 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.
Tisk: Tiskarna ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 15/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tehnik Vestnik med proizvodov informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Galijeva zgrešena politika

Ameriško javno mnenje in politika sta podprla nove ukrepe predsednika Billa Clintona za rešitev položaja v Somaliji. Čeprav so dosedanji neuspehi mirovnih sil Združenih narodov v tej državi in žrtve med pripadniki ameriške vojske razburkali ameriško javnost, pa nekateri krivdo za dosedanje neuspehe pripisujejo generalnemu sekretarju svetovne organizacije Butrosu Galiju. Sicer pa v ZDA podpirajo sklep ameriškega predsednika Clintona, da bo začasno podvojil število pripadnikov ameriških enot v Somaliji. Skupaj z enotami, ki bodo nameščene na letalonosilkah, bodo imele ZDA po novem na tem območju približno 20 tisoč vojakov. Omenjene okrepitve bodo namenjene izključno krepitvi obrambne sposobnosti največje velesile na svetu in napovedanemu umiku iz Somalije. Sicer pa je predsednik Clinton objavil ameriški javnosti, da bodo vse ameriške enote zapustile Somalijo do 31. marca prihodnjega leta.

Ta sklep ne postavlja le vprašanja o nadaljnji usodi mirovne operacije v Somaliji, ampak o vseh 17 mirovnih operacijah, ki v tem trenutku potekajo na različnih koncih sveta. Če se bo namreč edina svetovna supersila umaknila iz teh operacij, ji bodo hitro sledile tudi druge države. Omenimo naj, da je s svojimi enotami zdaj angažiranih v teh mirov-

nih operacijah kar 52 držav. Polom mirovne operacije v Somaliji pa je predvsem posledica zgrešene politike, ki jo vodi generalni sekretar OZN Butros Gali, saj se je dejavnost mirovnih sil v Somaliji osredotočila skoraj izključno le na lov za generalom Aididom. Butros Gali je namreč dal težišče mirovne operacije na vojaški del, kljub opozorilom njegovih so-

delavcev, pa tudi držav, ki so prispevale enote, da bo takšen pristop zaostрил spopade. Predsednik ZDA Clinton se je na osnovi dosedanjih neugodnih izkušenj z vojno v Somaliji odločil, da v to državo pošlje svojega posebnega odposlanca, ki naj bi poskušal pospešiti politični dialog. Zanimivo je, da se je za tak korak odločil kljub nasprotovanju generalnega sekretarja svetovne organizacije Butrosa Galija, ki prav tako skuša proučiti možnost za politično pomiritev razmer v Somaliji. Ena od velikih ovir za tako rešitev je, da Butros Gali nasprotuje sodelovanju generala Aidida v tem procesu, češ da je zločinec. Po drugi strani pa Gali dovoljuje

drugemu, še hujšemu zločincu, to je vodji Srbov v BiH Radovanu Karadžiću, da se udeležuje vseh mirovnih konferenc, ki jih organizirajo Združeni narodi. Poleg tega pa vedno znova postavlja različne pogoje. Kaže, da je posredniško veliko sovražstvo med Butrosom Galijem in generalom Aididom. Potemtakem generalni sekretar OZN ne more sebe sprati del odgovornosti za sedanje razmere v Somaliji. Poznavalci pravijo, da je Butros Gali s svojimi ekstremnimi in togimi pogledi privedel k zaostrovanju stevilnih imen. Najbolj zgovorna primera sta ravno Somalija in BiH.

MILAN JERŠE

Svetovni dan pošte

Skoraj neopazno je šel mimo nas 9. oktober - svetovni dan pošte. Ta datum so si izbrali zaradi ustanovitve Svetovne poštne zveze (Universal postal union) leta 1874 v švicarskem glavnem mestu Bernu, kjer je njen sedež še danes. V teh 119 letih je šel razvoj pošte v korak s časom, in to lahko trdimo tudi za Republiko Slovenijo. Zlasti po njeni osamosvojitvi. Lahko se pohvalimo, da imamo razvejano pošto in telefonsko omrežje. V prihodnje pa se bosta pošta in telefonija pri nas ločili, saj se predvideva ustanovitev samostojnih pošt. Sicer pa je cilj telefonije, da bi imeli leta 2000 v naši državi že 60 telefonov na sto prebivalcev, poštna služba pa bi se izboljšala dostavo pošilk. MJ

Dovčerajšnji zavezniki sovražniki in obratno!

Kot kaže, Srbski radikalni stranki Vojislava Šešlja ne bo uspelo zrušiti manjšinske socialistične vlade v Srbiji. V dveh dneh ostrih obtoževanj v republiški skupščini, predvsem med socialisti in radikali, je nastopil ključni trenutek, ko so poslanci Srbskega gibanja obnove izjavili, da ne bo sodelovali v glasovanju o nezaupnici vladi. Znova se je pokazalo za resnično, da so tisti, ki so bili še včeraj v Srbiji zavezniki, danes sovražniki, včerajšnji sovražniki pa so danes zavezniki. Zgovoren zgled: Miloševićev socialisti in Šešljevi radikali so bili do nedavnega dobro uigrana nacionalpatriotska dvojica, ki je brez milosti dušila politične nasprotnike. Toda nekdanji nenačelni politični prijatelji se že dlje časa zmerjajo s kriminalci, izdajalci in podobno. Na drugi strani pa se je Draškovičeva stranka Srbsko gibanje obnove odločila na tistem podpreti Miloševića v boju proti skupnemu sovražniku, to je Šešljevim fašistom, kot jim pravijo.

Prav tako ni naključje, da so srbske oblasti ravno zdaj prenehale s kazenskim pregonom Vuka Draškoviča zaradi sodelovanja v neredih pred zvezno skupščino junija letos. Paradoksalno je tudi, da se vse opozicijske stranke strinjajo s Šešljem, da je srbska vlada nesposobna, toda za večino bi bil Šešljev prihod še slabša možnost. Toda parlamentarne razmere narekujejo, da radikali brez podpore drugih opozicijskih strank ne morejo vreči vlade, vlada pa ne more obstati brez podpore radikalov. Čeprav bo parlamentarna farsa o glasovanju o nezaupnici še trajala, je zmeda tako rekoč popolna. Tako Draškovič izhoda iz krize pomirljivo predlaga nekdanjemu sovražniku Miloševiću, da skupaj oblikujejo prehodno strokovno vlado z opozicijskim premierom. Ne glede na razplet neizbežne vladne krize v Srbiji se zdi, da bo tudi tokrat srbski pred-

nik Slobodan Milošević potegnil daljši konec. Nesporno je, da je Miloševićeva politika zelo podobna mački, kajti kakorkoli jo vržeš, vedno prileti na noge. MILAN JERŠE

Ljubljansko pismo!

Župan premog, predsednik pa frak

Ne samo Amerikanci, zdaj imamo tudi mi združbo vojnih veteranov; ljudi, ki so bili - v nasprotju z vami - v pravem trenutku na pravem mestu. Ali kot je rekel prvi med enakimi Janez Janša: Še nikoli ni bilo toliko ljudi dolžnih tako malo ljudem. Citiral je Winston Churchill, ki si je po teh besedah prižgal cigaro. In ta zadnja desetdnevna vojna ni trajala samo deset dni, ampak dve leti. Seveda veterani vojne nam ne verjamejo, če pravimo, da vojna še traja. Kot je nekoč revolucija trajala in trajala. Dva tisoč veteranov v Cankarjevem domu je burno aplaudiralo samemu sebi in poslušalo, kako imajo nekdanji oficirji dobre pokojnine, za naše heroje pa je slabo poskrbljeno. Krivi seveda niso tisti, ki zdaj vodijo obrambno politiko, temveč tisti, ki so pod kožo in nad njo rdeči. In proslave se nista udeležila ne Milan Kučan in ne Janez Drnovšek. Opravičila pa sta se. Škoda, na ekranu bi lahko gledala krvave prizore iz zadnje vojne. No, zato pa je Milan Kučan pretekli teden, med eno in drugo p. procesijo, našel čas, da se je udeležil otvoritve modne revije v stari Ljubljani, ki bo prodajala predvsem večerne toalete za dame in gospode. Si lahko predstavljate predsednika Milana Kučana v fraku?! Če vas ni na seznamu za Združenje veteranov vojne za Slovenijo, vas lahko poslaži to, da je na njem teve zvezda Lado Ambrožič.

Bitka za Metelkovo se nadaljuje. Ljubljanske oblasti ne popustijo in se nočejo pogovarjati s kulturniki in alternativi, zbranimi v Mreži za Metelkovo, ki so zasedli del nekdanjih prostorov vojašnice v Ljubljani. V okviru akcije »1001 noč« vsako noč dežura in prespi na Metelkovi eden od članov mreže ali simpatizerjev. Ob tem se ves teden dogajajo prireditve in kulturne predstavitve. Ob koncu prejšnjega tedna je bil ustanovljen Sorosov center za sodobne umetnosti, ki je le eden od centrov v verigi institucij, ki jih je osnoval svetovni donator madžarskega rodu George Soros. Centri naj bi povezovali vzhodno in srednjo Evropo. Madžarski biznismen Sores, ki je leta

1947 pobegnil z Madžarske in v zahodnem svetu obogatel, podpira take centre v Bratislavi, Kijevu, Moskvi, Zagrebu, Petersburgu, Rigi in Talinu. V Ljubljani bo center podprla likovno dejavnost, razstave, videoproyekcije, knjižnični fond, pripravljaj programe izobraževanja in izmenjave, svetoval, informativni magajl posameznikom do mednarodnih izpostavitve, zanimiva je akcija Letak, kateri organizator je graški Kunstverein, na katerem so različni umetniki upodobili letak v velikem jema odnos umetnika do sprememb v vzhodni Evropi in do vojne na Balkanu.

Medtem ko ljubljanski župan Jože Stryč nima časa za pogovore z alternativi o Mreži za Metelkovo, o katerih pa sicer mimogrede govori kot o vandalih, je našel čas, da je z delovni odstopoval v Indonezijo nakupovati premog, s katerim se bomo Ljubljanci pridružili zimo. Če se mu bo seveda uspelo, se vrne zimo v Ljubljano. Do Miklavževega se vrne kor bo, kajti to je njegov dan. Medtem pa Ljubljanci na obrobju hitijo in preseljujejo barake na Izanski cesti in v Rakovi Ježi in zgradbe, plačujejo depoziti za črne gradnje in smeji, saj bodo tako prišli do hiš, ki ne bodo en mesec kraljevali jurčki; njihova cena pa se od 1700 tolarjev za kilogram spustila na 1000. Tudi v Kliničnem centru vedo, kaj je premog. Pač po tistem reku: vsak goba je užitna, žal ene le enkrat!

MARJAN HORVAT

Vlada odloča tako, da nafta lendavski Nafti ni zlato

K najpomembnejšim novicam dneva so osrednji slovenski mediji konec septembra v nekaj vrsticah dodali še vest, da vlada ni odobrila povišanja cen naftnih derivatov. Povzetek vladnega predloga je bil sporočen v odobravalnem tonu. Vest pa ima za naš prostor drugačen pomen, saj gre vendar za lendavsko podjetje Nafta, ki ga bremeni 780 milijonov izgube.

(Vlogo za podražitev rafinerijske cene nafte je tokrat na vlado poslovala samo Nafta. Zakaj sami, brez trgovcev?)

»Nas problem je drugačen kot problem trgovcev v Sloveniji. Nas problem je problem rafinerijske cene. Želeli smo samo, da nam država dovoli normalno obratovati, torej na ničl,« je povedal direktor Nafta Miloš Ošlaj.)

Nas vlada kot naftni šejki

Izgube osmih milijonov dolarjev ne moremo nadomestiti tako. Če bi prišlo do sprostitve cenovnih razmerij, bi se lahko tržno obnašali. Sedaj pa se dogaja, da vlada kroji svojo politiko na eni strani, na drugi pa trzi šejki, vmes pa ni prostora.« (M.Ošlaj)

Vladno pojasnilo zavrnitve povišanja rafinerijskih cen. Nafto ga niso dobili, ampak ga lahko prebrali, ko so ga dobili iz druge roke – temelji na treh točkah. Ministrstvo za

Nafta Lendava dobi 40 odstotkov surovine iz Rusije ter 60 odstotkov iz Hrvaške, oboje pa plačuje v dolarjih. Cena ruske nafte, ki jo Nafta plačuje dobavitelju, je Brent Dtd (povprečna cena določenih datumov) minus 2,5 dolarja. Po tej ceni bodo dobili 25 tisoč ton nafte, za kolikor so že podpisali pogodbo.

Ekonomске odnose in razvoj cene surove nafte na svetovnem trgu že od aprila vlada, tečaj dolarja avgusta in pa je že bil podražiti naftnih deri-

Racionalnejša poraba sredstev – več za obrambo

Zakon o narodnostnih manjšinah pripravljen

Proračunski memorandum je sprejet; tako je manja proračunska poraba sredstev in njena struktura porabe za leto 1994. Proračunski odhodki naj bi znašali 398 milijard, prihodki pa 382 milijard tolarjev. Primanjkljaj naj bi bil po mnenju vlade minimalen, saj bi se morali le odstotek bruto družbenega proizvoda, ki ga bo vlada nadomestila z novimi posojili.

Minister za ekonomske odnose in razvoj gospodarstva, ki je predstavljal proračunski memorandum, meni, da je najhujša kriza, s katero se srečevali s posledicami te krize. Proračunski memorandum so sestavili na osnovi racionalne politike, ki pa ne more kmalu doseči velikih sadov. Prihodnje leto naj bi bil en odstotek gospodarski razvoj; v naslednjem letu pa naj bi bil en odstotek. Vlada predvideva, da ne bo naraščala nezaposlenost v Sloveniji, ki bo prihodnje leto odločilno vplival na razvoj gospodarstva in njegovo stabilnost. V letos je že videl nekoliko večji izvoz na trgu; zaznana je dvedostotna rast proizvodnje v primerjavi s preteklim letom.

V proračunu se pojavljata dve novi obliki sredstev za obrambo in gradnjo avtomobilov. Pri plačah pa bodo veljale omejitve do 21 odstotka in zajamčenih dohodkov. Plače bodo realno za 5 odstotkov manjše kot v letu 1993. Dodatki za obrambo se povečujejo za 1,5 odstotka bruto družbenega proizvoda. Proračunski memorandum je bil sprejet in ter domača in tuja posojila. Vlada bo obveznice in transferji v gospodarstvu bodo

kupujemo sami. Za nas jo kupuje Petrol, torej jo dobivamo prek slovenskih trgovskih kanalov, ki so ustrezni, in po najnižji možni ceni. Trditev, da kupujemo drago rusko nafto, je iz trte zvita. Rusko nafto pa

sto prava številka pa je 780 milijonov tolarjev izgube.«

Slovenija se je odločila za trgovino

Za razumevanje odnosa med rafinerijo v Lendavi in vlado

Novembra bo imela Nafta pripravljeno nevtrarno oceno strokovnjakov o upravičenosti gradnje rafinerije v Lendavi. Pozitivna bo potem osnova za pridobitev denarja od mednarodnih bančnih izvorov. Krog partnerjev pri projektu rafinerije se ni sklenjen, zaenkrat pa so štirje, trije iz Slovenije ter partner iz Kanade. V Nafti so prepričani in se že pripravljajo na to, da bodo gradili, posledica nove rafinerije pa bo ustanovitev mešane družbe, to pa organizacijsko pomeni ustanovitev in izločitev rafinerije z vso infrastrukturo iz podjetja Nafta.

kupujemo iz dveh razlogov, ker jo lahko financiramo sukcesivno, in drugič, ker pridobimo pri transportni poti, saj jo

moramo dodati še naslednje. Določa ali uokvirja ga namreč tudi javno izrečena opredelitev in ocena vlade, da rafinerija in njen obstoj za Slovenijo ni strateškega pomena, to pomeni, da država lahko ostane tudi brez lastnega predelovalca, ker stavi na trgovino. Popolna odvisnost od tujih predelovalcev in trgovine z naftnimi derivati pa je lahko dolgoročno vpra-

Nafta je zaposlovala 240 tujcev, predvsem dnevnih migrantov. Delovno dovoljenje so zaprosili za 100, dobili pa ga za 57. Čeprav je zaradi zakona o zaposlovanju tujcev podjetje zapustilo več kot 180 delavcev, na novo ne bodo zaposlovali. Priznavajo, da imajo še vedno tehnološki presežek delavcev.

sljiva. In če se bo to res kdaj zgodilo, bo temu zagotovo sledila za našo državo dugačna cena, takšna, ki bo »upoštevala« prav to odvisnost.

Majda Horvat

Soboška občina praznuje

Z nedeljsko otvoritvijo razstave govede lisaste pasme v Prosenjakovih in 5,6 kilometra dolgega asfaltnega odseka ceste med Gerlinca in Korovca, vrednega 2 milijona tolarjev, pri čemer so občani prispevali 5-odstotni delež, so se začele tradicionalne prireditve ob letošnjem prazniku občine Murska Sobota. Danes ob 15.00 bo ulični tek okrog Trga zrna v Murski Soboti, slavnostna seja zborov občinske skupščine s podelitvijo občinskih priznanj, ki jih dobijo: duhovnik in kulturni delavec iz Gorjnih Petrovc, Ivan Camplin, predstojnik kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Murska Sobota Štefan Kous in Hokejski klub Lipovci, pa bo v petek, 15. oktobra, ob 12.00 v soboški grajski dvorani. Istega dne ob 20.00 bo v kinodvorani v Murski Soboti koncert učiteljskega pevskega zbora Slovenije Emil Adamič pod vodstvom dirigenta mag. Mirka Slovarja in mešanega mladinskega pevskega zbora srednjih šol Murske Sobotne pod taktirko Mileve Kralj-Buzeti. Praznovanje soboške občine pa bo končano v nedeljo, 17. oktobra, ob 13. uri s slovesno otvoritvijo infrastrukturnih objektov v naselju Nemčavci. Proraba bo v vaško-gasilskem domu.

M. JERŠE

Državni svet o zakonu o lokalni samoupravi

Neposredne volitve občinskih županov

Ko že toliko pišemo o osnutku zakona o lokalni samoupravi, je prav, da predstavimo tudi stališča in pripombe državnega sveta. Ugotavljajo, da je bila v dosedanji javni razpravi podprta večina njihovih predlogov, med katerimi so na prvo mesto postavili enakomerni regionalni in mnogogrediščni razvoj Slovenije. Kot navajajo, pa je ostalo še vedno nekaj nedorečenih pojmov, ki omogočajo različno razumevanje. Tako se državni svet vseskozi zavzema za redno trifazno obravnavo omenjenega zakona, ki je glede utrditve političnega sistema najpomembnejši zakon, s katerim se zakonodajalca usklajuje z ustavo Republike Slovenije. Poudarjajo, da je treba zagotoviti dovolj časa za široko in poglobljeno množično razpravo o tem dokumentu. Pri tem opozarjajo, da občani še niso neposredno sodelovali pri pogovorih o pomenu in vlogi nove občinske organiziranosti, predvsem ne zdaj, ko je predlagatelj že veliko natančneje konkretiziral vlogo, pomen, pridobivanje sredstev in organiziranost lokalne samouprave. Zato tudi državni svetniki še nimajo konkretnih stališč svojih volilnih baz.

Vzorčna občina kot model

Zanimivo je, da se državni svet zavzema za hkratno obravnavo in sprejem tistih zakonov, ki neposredno vplivajo na delovanje občin, zlasti zakonov o upravi in regionalnih volitvah. Prav tako bi morali hkrati razpravljati o zakonu o sodiščih, zakonu o financiranju javne porabe, o referendumu in še o nekaterih drugih zakonih. Šele s celostnim pregledom bo namreč po njihovem mnenju možno ustrezno razdeliti pristojnosti med državo in lokalno samoupravo. Kot je zapisal predsednik državnega sveta dr. Ivan Kristan, osnutek zakona o lokalni samoupravi sicer precej upošteva funkcionalna merila za združevanje vasi, mestnih četrti in krajevnih skupnosti v občine in pokrajine, ne pa tudi administrativnih meril. Zato se v državnem svetu sprašujejo, kako bo občina lahko zagotavljala možnosti za gospodarski razvoj, skrbela za vzgojno-izobraževalno dejavnost ali organizirala lokalno policijo ter v skladu z zakonom skrbela za javni red in mir. Državni svet še vedno meni, da iz osnutka omenjenega zakona niso popolnoma razvidne gnotne obveznosti občine za opravljanje njenih dejavnosti. Pri tem dodajajo, da bo predstava in odločanje lažje, ko bo strokovna skupina pod vodstvom dr. Gorazda Trpina izdelala model neke vrste »vzorčne« občine na primeru Ptuj. Le-ta seveda ne bo obvezna, toda prikazala bo množico konkretnosti, s katerimi se bodo ukvarjali v samoupravnih okoljih.

Občinskega premoženja skoraj ni

Znova pa se je pokazalo, da državni svet še vedno ni zadovoljen z gnotnim položajem občine. Pri tem opozarjajo na šibkost navedenih virov za »polnokrvno« življenje občine. Zakon o lokalni samoupravi govori o občinskem premoženju, ki ga skoraj ni oziroma je bilo odvzeto občinam, o davku na dediščine, česar je malo, podobno pa velja tudi za davek na igre na srečo. Po njihovem mnenju bi morali določiti trden in stalen vir, npr. določen odstotek od davka na promet proizvodov in storitev, ki bi preprečeval, da bi morala država zaradi izravnave posegati v življenje večjega števila občin. Dodajajo, da bi moralo biti osnovno finančno breme vključeno v dosedanjih obremenitvah ljudi, ne pa dodatki, kajti drugače samouprava, upoštevajoč gospodarske razmere, ne bo mogla delovati. Pri tem državni svet opozarja na dosedanje nekajletno siromašenje občine. Občinam je država odvzela premoženje, kot so npr. nepremičnine, pri čemer pa so bila stavbna zemljišča trajen vir dohodka. Po njihovem mnenju bi morali del tega vrniti, občini pa bi morali pripadati tudi nefunkcionalni vojaški objekti, ki zdaj propadajo. Prav tako pogrešajo oceno stroškov prehoda na novo organiziranost, brez katere ni mogoče odločiti o sprejemu zakona o lokalni samoupravi.

Zoper razdeljenost pokrajine med dva upravna okraja

Sicer pa se državni svet zavzema za uvedbo pokrajin, torej za dvostopenjski sistem lokalne samouprave. Pri tem so za konkretne rešitve, ki bodo izraz volje ljudi, izrečene na referendumu. Potemtakem gre za neke vrste naravne skupnosti, prizadevati pa bi si morali, da bodo upravni okraji čim bolj usklajeni s pokrajinami, kajti v nobenem primeru ne bi smela biti ena pokrajina razdeljena med dva upravna okraja. Hkrati člani državnega sveta izražajo dvom o prostovoljnem ali obveznem združevanju v pokrajine. Pri tem je predlagatelj našel rešitev, ki državo zavezuje, da v primeru oblikovanja pokrajine prenese dogovorjena pooblastila samoupravnim skupnostim. Večina se je namreč nagibala k enotni rešitvi za vso državo, to pa naj predlagajo strokovnjaki in sprejemajo pristojni organi. Med drugim pravijo, da so v zakonu pomanjkljivo opredeljeni viri za samostojno delovanje pokrajine kot druge stopnje lokalne samouprave. Državni svet se zavzema za takšno rešitev v omenjenem zakonu, ki bo omogočala izvedbo neposrednih volitev občinskih županov, glede volitev v občinske svete pa predlagajo, da bi bolj upoštevali velikost občine. Pri tem se državni svet zavzema za čim širše ljudsko odločanje o novih občinah, torej za obvezni referendum, s katerim se bodo ljudje opredelili, h kateri občini in pokrajini bodo pripadali.

Prevelike pristojnosti državnega zbora?

Ustava državnega zbora sicer ne zavezuje, da upošteva rezultate referenduma, vendar si člani državnega sveta težko predstavljajo, da bi le-ta odločal mimo volje ljudstva. Sodijo, da ima državni zbor prevelike pristojnosti pri odločanju o oblikovanju novih občin. Prav tako naj se v zakonu o lokalni samoupravi opredeli status poskusnih občin, zakonodajalec pa naj prouči možnosti za podelitev statusa demografsko ogroženih območij tudi v okviru posamezne občine. Predvidi naj se postopek za priključitev posameznega naselja zdajšnje občine drugi občini oziroma ustanovitve nove občine iz naselij, ki pripadajo dvema ali več občinam. Kot navajajo ob koncu zajetnega spiska pripomb, bo državni svet svoje predloge za konkretne spremembe členov osnutka zakona o lokalni samoupravi pripravil takrat, ko bodo končana posvetovanja po volilnih enotah v občinah.

MILAN JERŠE

MARJAN HORVAT

Natura v Radinu v Radencih

Za zdravje

V hotelu Radin v Radencih, kjer so že pred časom začeli odstopati odvečni prostor butičnim prodajam, so v poletnih mesecih odprli trgovino, ki po svoji ponudbi še najbolj spada v zdravilišče, katerega osnovna dejavnost je skrb za zdravje gostov.

Stanina Razdelšek ima v Radinu trgovino s hrano za zdravo življenje in tudi surovine za makrobiotični način prehranjevanja; to je prva tovrstna trgovina v Pomurju. Stanina Razdelšek pa ni prišla v Radin šele sedaj; prej je bila zaposlena na agenciji Globtur, vendar je postala tehnološki presežek. Torej je bila prisiljena, da si išče zaposlitev, in ker se je že dve leti intenzivno ukvarjala s spremenjenim načinom prehranjevanja in življenja in pri tem ugotavljala, da je ponudba zdrave hrane pri nas slaba, se je odločila za takšen posel sama. »To je moj način življenja, ki ga živim že dve leti, vendar ne v popolnosti, priznam. Prilika je uresničila mojo žiljenjsko željo, da bi imela takšno trgovino. In ker sem postala tehnološki presežek, mi je to prišlo prav. Vsak mora te stvari preizkusiti na sebi. Jaz sem začela tako, da sem opustila meso. Na sebi sem ugotavljala, da sem se zaradi tega počutila veliko bolje. Pred-

vsem svinjsko meso daje človeku občutek teže, agresivnosti. Ko sem bila v najhujših stiskah, sem zaradi zdravega prehranjevanja in načina življenja vse to lažje prenesla,« je povedala Stanina.

Trgovinica je res majhna, tudi prostor ni ravno primeren za tovrstno ponudbo, kljub temu pa hotelski gostje radi posegajo po zdravi hrani, zdravi kozmetiki, začimbah in drugih pripomočkih za zdravo življenje. Razna žita, rastlinska semena, soja, sojina omaka, kosmiči – se to rad poskusi tudi tisti, ki se ne misli povsem odpovedati mesu. Največji slovenski dobavitelj je Evergreen iz Boštanja na Dolenjskem, veliko blaga pa jim priskrbi tudi Mikrokozmos iz Ljutomer. Razdelškova pa bi rada, da bi lahko prodajala čim več zdrave hrane (žit in drugega), čajev in kozmetike (Galex) iz pokrajine ob Muri.

BBP

Intervju z nekdanjim generalnim direktorjem Elrada, ki je po nekaj mesecih odšel zaradi notranje blokade vodstvenih struktur

Globok rez Elrada

Zvezdan Žlebnik je ime, ki v Pomurju ni neznano. Za nekatere slovenske direktorje je morebiti mlad, za sodoben svetovni poslovni svet pa ravno pravih let za uspešno in zdravo vodenje. Spada v »krizni menedžment«, kakor sam imenuje ljudi, ki poskušajo rešiti, kar se rešiti da. Uspešno je izpeljal sanacijo Impola (1988-1992), v gornjeradgorskem Elradu pa je ostalo le pri poskusu sanacije. Danes je zasebni ekonomski svetovalec in razi-skovalec; že devet mesecev sodeluje s Skladom republike Slovenije za razvoj ter vodi projekt sanacije družb poslovnega sistema TVT Maribor.

Te dni je delovno mesto generalnega direktorja Elrada zasedel njegov kolega in sošolec s Ptujja. Ker se lahko zgodi, da bo naletel na podobne težave kot g. Žlebnik prejšnje leto, bo zanimivo izvedeti, kaj se je pravzaprav dogajalo v Elradu in zakaj je človek, ki so ga povabili v Elrad kot rešitelja, po nekaj mesecih iz te firme odšel.

G. Žlebnik, kakšne so vaše izkušnje glede Elrada in kakšno prihodnost napovedujete tej gornjeradgorski firmi?

»Res bi raje govoril o prihodnosti kot o preteklosti, vendar menim, da je bil Elrad zame koristna izkušnja, verjetno pa tudi koristna šola za vse, ki smo sodelovali slabe pol leta 1992.

Problema sem se lotil na enak način, kot se ga lotevajo v svetu. Elrad je bil v krizi in z vidika kriznega vodenja je seveda obvladovanje poslovnega sistema bistveno drugačno kot katerokoli drugo normalno obvladovanje poslovnega sistema. In eden od osnovnih elementov kriznega vodenja je ostro in radikalno ukrepanje ter zamenjava ali menjavanje vodstvenega ali vodilnega kadra. Predlog in program sta

bila morebiti preveč radikalna – ne samo za to okolje – nasploh za današnji čas, saj si nikjer ne upamo pregloboko zarežati, je pa osnovni pogoj, da se v okoljih, kjer je kriza, pričena novi način razmišljanja in novi način dela.«

Ste torej uspeli vsaj delno uresničiti svoje zamisli in pomagali rešiti Elrad?

»Jaz sem pravzaprav vesel, da se je v obstoječi organizacijski in vodstveni strukturi praktično zelo ključne elemente, ki sem jih zastavil in pripravil, izvajalo. Naj jih zelo na kratko predstavim! Gre za projekt iskanja novih poslov, kjer so se dale naloge vsaki družbi oziroma vsem ljudem, ki so v družbi za to primerno usposobljeni; iskanje poslov je bilo sprejeto kot imperativ oziroma ena od ključnih nalog. In posledica zelo velikega angažiranja – v obdobju recesije evropskega in svetovnega trga in seveda stanja na nekdanjem jugoslovanskem trgu – je današnji rezultat ter kar solidna zaposelnost proizvodnih zmogljivosti.

Drugi element sanacije je bil program dezinvestiranja oziroma prodaje in dajanja v najem odvečnih zmogljivosti. Ta program je bil začel že v času, ko smo bili še skupaj, in jaz upam, da so delni dosežki tega programa vplivali tudi na to, da je sistem zdržal. Tretji element je bilo znižanje števila zaposlenih glede na obseg znanega tržnega povpraševanja. To je najbolj boleča faza v vseh delovnih okoljih. Toda brez te nikjer ni sanacije, ni obdobja, ni področja, ni programa, ni firme, kjer bi bilo mogoče hitro nadomestiti izgubljene trge dolednemu številu delavcev. Ni! In seveda z višjo stopnjo brezposelnosti oziroma večjega znižanja zaposlenih se je potrebno sprijazniti. In tudi ta faza je

bila po mojem odhodu izpeljana!

Lahko bi naštel še vrsto takih drobnih aktivnosti, ki so bile že zapisane v ponudbi za to delo in so bile kasneje tudi uresničene. S tem hočem poudariti, da je najpomembnejše spoznanje glede poslovnega problema: nobenega poslovnega problema se ne sme podcenjevati ali precenjevati. Podcenjevanje ali precenjevanje kateregakoli od poslovnih problemov je lahko usodno. Osebnost menim, da se bo moral tudi tisti element ukrepanja, ki je bil načrtovan, prej ali slej izpeljati: zamenjava bo morala biti opravljena. Do kakšne glo-

Zvezdan Žlebnik bo v prihodnjih mesecih kot zasebni ekonomski svetovalec in razi-skovalec sodeloval pri projektu Nafta Lendava.

bine in kako radikalno bo to izpeljano, je sedaj stvar novega poslovodstva, pripravljenosti upravnega odbora in delavcev.«

Bi lahko konkretno povedali, koga je v Elradu potrebno zamenjati?

»Ne! Svetovna praksa je naslednja – ko je podjetje v krizi... ali z drugimi besedami: ljudje, ki so podjetje pripeljali iz krize. Kako globoko in radikalno bo šlo, na to je potrebno najti odgovore v realnih možnostih časa in potencialov. Mi vemo, da je ljudi, ki so pripravljeno nositi glavo naprodaj, vsak dan manj. Tudi časa, da bi o tem veliko razmišljali, je vsak dan manj. Od velikosti problema in pripravljenosti ljudi, da nosijo glavo naprodaj, je odvisno, kako globoko se bo zarežalo. In najlepše ali najhujše, kar nas praktično vse čaka, je: vsi smo vsak dan na udaru! Vsi vodstveni in vodilni delavci smo stalno na prepihu in s tem mo-

ramo znati živeti. Ta proces postaja tudi sestavni del slovenske ekonomije in pred tem si ni možno zatiskati oči.«

Ce bi danes prišli v Elrad kako bi ukrepali?

»Enake ukrepe bi sprejel v vsebinsko enak program bi pripravil, kot sem ga že. Seveda sedaj na nižjem nivoju z manjšim številom zaposlenih. Ni realnih možnosti, da bi se oblikoval ali dimenzionalni program v kakšni drugi obliki. V letu dni pa se je tudi marsikaj zgodilo, to se pravi, da bi bila potrebna dinamika ukrepov nekaj drugačna, kot je bila v letu 1992. S tem pa ne želim se sam podcenjevati ali precenjevati problema Elrada. Verjamam, da je v programu, ki ga Elrad obvlada, toliko znanja, izkušenj in možnosti, da se del Elrada reši brez večjih problemov. Cilj Elrada in vsi problemi pa se brez pretresa in bolečin ne dajo rešiti. To velja le za Elrad, to velja za vsak poslovni sistem, pa če je z nekaj sto ljudmi ali z tisoč zaposlenimi. Prav to veljajo enake zakonitosti, ki veljajo globina in dinamika ukrepanja so v posameznih poslovnih sistemih različne. Vsi skupaj moramo sprijazniti s filozofijo, da krizno vodenje pomeni bistveno drugačane odnose med ljudmi, bistveno drugačne odnose med funkcijami, bistveno drugačne odnose med organizacijskimi enotami. To je nekaj, kar v našem okolju spoznavamo, in ko bomo spoznali, nam bo tudi lažje.«

Bi lahko dejali, da je kriza čez za podjetje nekaj povdelega izredne razmere v državo? Kaj je pravzaprav »krizni menedžment«?

»V svetovni ekonomski terminologiji je za krizno situacijo pogosto uporabljen izraz. Krizno vodenje pomeni izvajanje »kriznega menedžmenta«. Nje njegova zakonitost je, da ljudje, ki so pripeljali firmo v krizo, le-te ne morejo pripeljati iz težav. Druga je, da »krizni menedžment« izvede takšne transformacije in spremembe in toliko stvari, da zira, da ne more biti dolga v stelemu oziroma firmi. Kriza traja predolgo, je preživijo. Zato se mora menedžment v obdobju prvih štirih let. To pa pomeni, da čas, ko se mora pripraviti na menedžment, in to je v stelem dokazano z nešteto neuspeli meri – ko je kriza spoznana, prihaja do sprememb v poslovno vodstvo, to pomeni, da ni nihče stalnega mandata na abonmaja na položaj ali...
BERNARDA B. PEČEK

PODIM v Mariboru minil ob skromnem številu udeležencev, toda s pomembnimi spoznanji

Kreativnost je reaktivnost

Zakaj smo pozabili biti ustvarjalni, domiselni; je za to kriva šola? Zakaj morajo imeti nove ideje le inovatorji? Vsak na svojem delovnem mestu mora imeti vsak dan kakšne nove ideje. Ni naključje, da so si organizatorji 14. posvetovanja ob dnevu inovatorjev PODIM 93, ki je potekal v Mariboru 7. in 8. oktobra, za temo izbrali prav ustvarjalnost oziroma Zbujanje ustvarjalnosti – pot iz zaostanka za Evropo.

Pri razvoju nujno potrebujemo nekaj ustvarjalnosti; kdor nima v sebi ustvarjalnega duha, pravzaprav ne more biti inovator. Dejstvo je, da inteligenčni kvocient ni enak kot ustvarjalni kvocient. Poznamo veliko primerov, da je nekdo poln naučenega znanja, z dvema fakultetama... pa tega ne bo znal nikoli pravilno uporabiti v praksi. Ves čas mu je delovala le ena polovica možganov, tista, ki beleži, računa, izbira. Toda ta strokovnjak ne bo nikoli inovator. Delovati mora tudi druga polovica možganov – to je tista, v kateri se porodijo najbolj genialne rešitve pod tušem ali pred spanjem, takrat, ko pravzaprav počivamo. Kakšen je bil vaš največji dosežek ustvarjalnosti v otroških letih: ste si odrezali obleko, zamenjali zlati prstan za navaden kamen, sami porezali lase, prelepili kuhinjsko omaro ali prebarvali stene? Ali vsak dan počnete kaj takega, kar zraste v vaši glavi? Če imate konjiček, je to mogoče, toda kako je v službi?

Marsikaj zanimivega smo lahko slišali na PODIM-u 93 in razgovor s Tatjano Kuster o tem, kako postati ustvarjalni, je bil le eden takih. Zanimivo je spoznanje (in premagovanje) o sedmih blokadah ustvarjalnosti: 1. nevarnost (ta občutek premagamo s pozitivnim mišljenjem), 2. strah pred neuspehom (sprejeti tveganje, sami si zastavljamo opisna vprašanja in nanje odgovarjamo), 3. čezmerni stres (premagati občutek nenehnega pomanjkanja časa), 4. slepo sledenje pravilom, 5. domneve in sumi (premagamo jih tako, da jih preverimo), 6. pretirano zanašanje na logiko in 7. lastno prepričanje, da niste ustvarjalni (če verjamete, da nekaj zmorete, potem to zmorete). Podobno temo je imel tudi Franci Požgan, in sicer Načrtovanje učnih smotrov osnovne šole s ciljem razvijanja ustvarjalnosti, medtem ko je Zdenka Ženko govorila o ustvarjalnosti na Japonskem, kjer so sodelovanje pri delu, nenehno razvijanje in kakovost izdelkov osnove poslovne filozofije, za katero skrbi kreativni menedžment; kreativnost inženirjev mora skrbeti za razvoj, kreativnost delavcev pa za izvedbo in tehnologijo. Tudi Matjaž Mulej je imel podobno predavanje, in sicer Kreativnost ali reaktivnost – to je zdaj

vprašanje; prepričan je, da dobivajo prednost družboslovni in dušeslovni elementi, ker bolj usposablajo inovativnost: »Uspešno podjetje mora imeti ravnovesje in medsebojno komuniciranje obeh možganskih polovic, da zajema vsebino, ki je stvar leve polovice, in vidik odnosov, ki je podlaga desne polovice. Sodobna inovativnost torej ni odvisna samo od svoje temeljne podlage – izumitelja, ampak tudi od komuniciranja.«

Teme posveta so bile razdeljene v sklope, in sicer so začeli z ustvarjalnostjo in gospodarjenjem, nato je bila tema Ustvarjalnost in zaznavanje problemov, nadaljevali pa so s sklopom Novejša spoznanja o metodah za zbujanje ustvarjalnosti v podjetjih ter končali z metodami in primeri zbujanja ustvarjalnosti v podjetjih. Matjaž Mulej je letošnji PODIM takole ocenil:

»Mislim, da je vsebinsko dobro uspelo in da bo odzivnost vendarle dobra, čeprav je bila tukajšnja udeležba za naše navade podpovprečna. Vse referate bomo objavili v zborniku z naklado pet tisoč izvodov, tako da bodo lahko informacije prišle v vsa podjetja, kamor bodo želeli. Uresničevanje dosedanjih sklepov PODIM-a je bilo takšno, kakršno je razmišljanje vodstva v posamezni organizaciji. Če poskušajo še vedno živeti po starem od starih izdelkov in postopkov, potem so jim taki razmisleki odveč in se ukvarjajo s čim drugim. Če pa spoznavajo, da poti v Evropo ni brez ustvarjalnosti, se s tem čedalje več ukvarjajo in vedno znova kažejo kakšne rezultate. Tudi tukaj smo danes izvedeli – ne v formalnem ampak v neformalnem delu – za firmo, ki je z dvema čisto drobnima inovacijama prihranila milijon mark. Imeli pa smo tudi predavatelje, ki so nam lahko predstavili velike rezultate, recimo 21 novih izdelkov v petih letih ali novi izdelek, s katerim so zaslužili 150 milijonov dolarjev. Hkrati pa smo vedno znova ugotavljali, da se živi od ustvarjalnosti takrat, ko se z ustvarjalnostjo prenavlja tudi stil vodenja. Tema naslednjega PODIM-a bo najverjetneje odnos med upravljanjem inovacij in upravljanjem kriz v podjetjih. Letos smo dali prednost ustvarjalnosti, ker smo menili, da je tudi to sredstvo za premagovanje kriz. Ali gremo lahko neposredno v krizno vodenje s pomočjo inovacij? Tu so težave, ker je novost dolgoročna, kriza pa trenutna, zaradi česar so potem lahko zapleteni odnosi in spremembe, ljudje začnejo potem napačno inovacijo enačiti s krizo in dobiijo neprimeren odnos. To bo potrebno eno leto proučevati, da bomo potem lahko rezultate predstavili v smiselni obliki.«

BERNARDA B. PEČEK

Ernest Fujs o tem, zakaj se slovenski izvoz manjša

Kriva je država

Podjetniki se ne strinjajo z ekonomsko politiko vlade – če morajo direktorji odstopiti zaradi slabega vodenja podjetja, bi morali tudi odgovorni ljudje v vladi odstopiti zaradi slabe ekonomske politike, zaradi katere je izvoz čedalje manjši.

Ernest Fujs je po rodu iz Mačkovec v Prekmurju, v Mariboru pa je danes znan kot odločen podjetnik, ki je postavil na noge Primat in ki nima dlake na jeziku. Povprašali smo ga, kakšno je njegovo mnenje o trenutni slovenski gospodarski politiki in velikem padanju izvoza – izvoz bi moral biti v strukturi slovenskega gospodarstva večji za 440 odstotkov.

»Tisti, ki trdijo, da izvoz pada, ker se spreminja struktura našega gospodarstva, nimajo prav. Izvoz pada zaradi ekonomskega interesa. Pred enim letom je bilo v naših izvoznih izdelkih neposredno izdelanega materiala 42 odstotkov, 31 odstotkov pa je

bilo tistih stroškov, na katere jaz ne morem vplivati. Ti so ne morejo vplivati, ampak so povsem odvisni od domačega trga. To so energija, PTT, komunalne storitve, prevozi, stroški skladiščenja, malice, drobna obrt, rprezentanca in podobno. Ti stroški so se v zadnjem letu povečali za 48,4 odstotke in predstavljajo danes v strukturi namesto 31 kar 46 odstotkov. Praktično to pomeni, da smo v strukturi tistega, kar naj bi pri izvoznih poslih ostalo v podjetju, padli s 27 na 12 odstotkov, to pa je prag, pri katerem začnemo razmišljati, če se nam izvoz še splača.

Zato je prava spodbuda za izvoz obvladovanje domačih

cen – te ne morejo biti prepuščene stihiji.«

Ni prav, da se marsikatero spreminjajo brez posebnega razloga, izgovor jim je zgolj zvišanje marke. Zato potem mora spreminiti cene tudi PTT, ki ne povečuje v markah. Fujs je prepričan, da država ne obvladuje dovolj tistih elementov, ki neposredno vplivajo na tovarno cen, zato izvoz iz Slovenije v mesec pada.

»V kateri bolj tržno usmerjeni državi bi v primeru, da bi izvoz tako drastično padel, kot je v zadnjih treh mesecih, ne, nekdo, ki je odgovoren za to, že odstopal. Pri nas – oziroma vsaj še nekaj časa – v slabem položaju ni noben odstopiti direktorji, v slovenski ekonomski in tečajni politiki pa je prav tako nekdo odgovoren.« je povedal Ernest Fujs.

Zaradi odpuščanja tujih delavcev ni prevroče

Slišanim v lendavski občini je (lahko) bila ministrica za delo Lonca Puhar zadovoljna. Pogovarjala se je namreč z direktorji podjetij, ki so ali še zaposlujejo tujce. Skoraj vsi so ji zatrčili, da ni večjih problemov zaradi zakona o zaposlovanju tujcev, da pa se o konkretnih problemih nekateri bolj, drugi manj uspešno dogovarjajo s strokovnimi delavci enote zavoda za zaposlovanje. Ministrica jih je namreč povprašala prav o tem, pa se je zdel zbranim njen obisk na to temo mnogo prepozna in so se pred njenim prihodom spraševali, zakaj sploh prihaja ali kaj ji bo povedala. Namen obiska je pojasnila kot željo, da bi poslala v vse obsejne občine, kjer zaposlujejo tujce, in da bi slišala in zbrala mnenja.

Pršla je torej, da bi zaznala »temperaturo«, ko delavcem, ki prihajajo čez mejo, v podjetjih izročajo sklepe o prenehanju delovnega razmerja. Njen obisk v lendavsko občino in sestanek s strokovnimi delavci so bili tudi zato, ker Slovenija pripravljala sporazum s Hrvaško, kjer bo tudi po-

glavje o obmejnem zaposlovanju. Zaposlovanje tujcev je namreč tudi zelo občutljiva politična tema, pomembna pa tudi z vidika zaposlovanjskih tokov in odnosov med prebivalstvom.

Naj bo naša stran pri pravi sporazuma s Hrvaško ter politiki zaposlovanja tujcev

tenkočutna ali previdna, so ministrico za delo opozorili predvsem tisti direktorji, ki že ali še računajo na tesno poslovno povezanost s sosednjo državo. Neugodna medvladna dogovarjanja namreč lahko neugodno vplivajo na poslovno sodelovanje med podjetji. Ministrica za delo si je ta poziv vestno zapisala.

Če je nekaterim podjetjem zakon o zaposlovanju tujcev prišel prav, da so odslovili presežne delavce, pa podjetja, ki so nastala po stečaju, ugotavljajo, da so jim itak ostali samo nujno potrebni in predvsem dobri delavci ne glede na to, ali prihajajo na delo čez Muro, zato ne vedo, kako nadomestiti delavce, ki so ostali brez dovoljenja. Čeprav so na soboški

Soboška enota Zavoda za zaposlovanje je lani izdala 1000 delovnih dovoljenj, sedaj pa so dobili le 680 vlog. Za 40 odstotkov zaposlenih tujcev podjetja sploh niso prosila dovoljenja za delo. Pri odobravanju delovnega dovoljenja so strokovni delavci z zaposlovanjskega zavoda upoštevali specialna znanja in ponudbo iskancev dela, pa tudi mnenje podjetja. Od 73 odstotkov pozitivno rešenih vlog jih je 17 odstotkov za manj kot leto.

enoti zavoda za zaposlovanje pozitivno rešili 73 odstotkov vlog za pridobitev delovnega dovoljenja, so bili direktorji na pogovoru menja, da bi pri odobravanju vlog le morali bolj upoštevati tudi besedo podjetja. Mnenje podjetja bi le morali postaviti pred kriterij strokovno znanje, ki so ga upoštevali na zaposlovanjskem zavodu, ko so odločali o dovoljenju. Ministrica se je načelno strinjala z njimi, saj je trdila, da bi pri obravnavi vlog za pridobitev delovnega dovoljenja morali gledati na smotnost in fleksibilnost. Tako je rekla: »Z zakonom ne želimo podirati delovnega procesa, hkrati pa želimo dati možnost domačim delavcem. Problemu je treba pristopiti individualno, od primera do primera, od človeka do človeka. Ne smemo biti birokratsko pisarniški. Pri novih zaposlitvah tujcev pa se moramo ravnati bolj restriktivno.«

MH

Bolj kot tema o zaposlovanju tujcev je direktorje zanimalo, kaj si z ministrstva za delo lahko obetajo v prihodnje.

Ali bo na ministrstvu še denar za preustroj v podjetjih in prekvalifikacijo delovne sile? S tem ministrica namerava nadaljevati, četudi bo morala iti »na nož«.

Kakšna bo politika zaposlovanja tujcev v prihodnje? (Podjetja ob meji želijo dobiti strokovnjake iz sosednje države, saj jih je doma ali premalo ali pa jih s Slovenije na ta konec ne morejo privabiti.)

Politika bo odvisna predvsem od gospodarske uspešnosti. Če bo konjunktura, bo tudi pretok delavcev, mislim pa, da mi ne bomo določali ali omejevali zaposlovanje tujcev s tako imenovanimi kvotami ali odstotki, je odgovorila ministrica.

Vodilni delavci podjetij so ministrici za delo predlagali, naj vlada vendar nekaj naredi za skrajšanje odpovednega roka za delavce, za katere ugotovijo, da so presežni, ter pocenitev

delovne sile, ki je draga zaradi prispevkov in davkov. Jožica Puhar je v odgovor povedala, da so si pri teh vprašanjih vlada in parlament vsak na svojem bregu, bo pa na pogovor povabila zdravstvenega ministra, saj ni logično, da gre v breme podjetja še vedno 30 dni bolniške odsotnosti delavca. Odsotnost delavcev zaradi boleznij je namreč zelo narasla in to samo tiste do trideset dni.

Detajlji v Nemčiji. Z oktobrom bo ministrstvo spremenilo način odobravanja pogodb za delo na tujem. Pogodbe bodo odobravalni na kvartale in neposredno, tako da bodo lahko na tujem s svojimi delavci ostali samo najboljši. Slovenija ima s strani Nemčije odobreno kvoto dva tisoč delovnih viz, dejansko pa jih je čez tri tisoč.

Madžarski minister je zavrnil kakršnikoli sporazum o delu za naša podjetja, dokler ne bo podpisan meddržavni sporazum o gospodarskem sodelovanju. S sosednje države predlagajo dogovarjanje na ravni županij, torej obmejno sodelovanje.

Sejem Sodobna elektronika

V ospredju profesionalna elektronika

Letošnji tradicionalni sejem sodobne elektronike na gospodarskem razstavišču v Ljubljani si je ogledalo 38.000 obiskovalcev. Število je nizko, če ga primerjamo s številom obiskovalcev pomurskega sejma. Takoj naj dodam, da je ta ljubljanski sejem specializirana prireditelja, na kateri ni dan poudarek blagu za splošno porabo, ampak profesionalni elektroniški, radiodifuzijski, avtomatizacijski, telekomunikacijski, opremi za izdelavo sestavnih delov, funkcijskih enot in materialov ter visokih tehnologij. To pa ne pomeni, da tudi laik ni našel kaj zase, saj je bila v eni od hal razstava tako imenovane zabavne elektronike. Na sejmu, ki je bil odprt od 4. do 8. oktobra, je sodelovalo 441 razstavljalcev iz 21 držav.

Sejem Sodobna elektronika je odprl slovenski minister za znanost in tehnologijo v svoji politiki za leto 1994 glavni poudarek prenosu kakovostnega znanja v gospodarski razvoj. Podpora bo veljala ciljno usmerjenim naročniško sofinanciranim raziskavam. V ustanavljanju je tudi tehnološko-razvojni sklad sklad Slovenije, namenjen predvsem za pokrivanje stroškov prenosa razvojnih izsledkov v proizvodnjo in trženje; ministrstvo za znanost in tehnologijo podpira nastajanje in krepitev razvojnih jeder v gospodarstvu, soustavnostno raziskovalne centre, tehnološki park in druge institucije za prenos znanja. Podjetjem in raziskovalnim organizacijam financirajo tudi večletno usposabljanje mladih raziskovalcev za magistrski in doktorski študij, sofinancirajo polovico stroškov razvojnoindustrijskih raziskav in kar 75 odstotkov stroškov predkonkurenčnih tehnoloških raziskav.

bude. Ministrstvo za znanost in tehnologijo namenja v svoji politiki za leto 1994 glavni poudarek prenosu kakovostnega znanja v gospodarski razvoj. Podpora bo veljala ciljno usmerjenim naročniško sofinanciranim raziskavam. V ustanavljanju je tudi tehnološko-razvojni sklad sklad Slovenije, namenjen predvsem za pokrivanje stroškov prenosa razvojnih izsledkov v proizvodnjo in trženje; ministrstvo za znanost in tehnologijo podpira nastajanje in krepitev razvojnih jeder v gospodarstvu, soustavnostno raziskovalne centre, tehnološki park in druge institucije za prenos znanja. Podjetjem in raziskovalnim organizacijam financirajo tudi večletno usposabljanje mladih raziskovalcev za magistrski in doktorski študij, sofinancirajo polovico stroškov razvojnoindustrijskih raziskav in kar 75 odstotkov stroškov predkonkurenčnih tehnoloških raziskav.

Na podlagi zapisanega lahko torej ugotovimo, da tudi zdaj, ko nimamo več samoupravnih interesnih skupnosti za raziskovalno dejavnost, iz katerih so se »napajale« tudi domače (občinske) raziskovalne in novatorske skupine, je denar za raziskovalno delo in izpeljavo doginjanj v prakso. Seveda pa je vprašanje, ali v posameznih podjetjih za to vedo. Je pa tudi res, da tistega, kar so drugod že razvili, nima smisla ponovno »izumljati«, kvečjemu le naddelati, kar pridno počemu Japonci. Pospešen tehnološki napredek je razvojna nujna Slovenije, kajti le tako bo šla v korak s tujimi proizvajalci.

Čeprav je na sejmu elektronike prevladovala profesionalna elektronika, so prišli na svoj račun tudi obiskovalci, ki se ne spoznajo preveč na elektroniko, pač pa »spremljajo« druge novice. Gre za najsodobnejše televizijske in satelitske sprejemnike (novost: z enim krožnikom spremljamo več satelitov), videokorderje in kamere, vse mogoče telefonske aparate (žal jih večina nima antesta), naprave za varovanje pred vlomi in požari, računalniške in tiskalnice... Pozornost so vzbudili tudi solarni moduli za pridobivanje električne napetosti iz sončne energije. Zanimiv pa je bil tudi pogled na razstavljen predmete slovenskega radia in televizije. Prav letos namreč mineva 65 let, odkar smo v naši državi dobili prvo radijsko postajo, in 35 let, odkar

je začela (sprva seveda poskusno) oddajati televizija. Radijski in televizijski so torej razstavili nekdanje snemalne in oddajne naprave, predvajali so (nekdanje) poskusne barvne televizijske posnetke, na katerih so bili nekdanji tv-znanci, ki pa se zdaj ne pojavljajo več na malih ekranih. Nekateri so obiskovalci sejma lahko videli »v živo«.

Od pomurskih podjetij sem na sejmu elektronike v Ljubljani opazil dve. Radgonski Elrad je razstavil program naprav za sprejemanje in oddajanje televizijskih in radijskih signalov. Ob ogledu razstavljenega sem prišel do spoznanja, da ne strnijo več, da bi prav vsak element izdelali sami, ampak je že čutili rezultate prizadevanj za specializacijo. Perspektivo pa vidijo v profesionalni elektroniki. V novejšem času dajejo še večji poudarek projekt-nemu inženiringu na področju multikanalnih oddajnih antenskih stolpov za vsa TV- in FM- področja, kjer jim izkušnje ne manjka.

Lendavski Elektromaterial pa je na sejmu v Ljubljani predstavil nove vrste in oblike stikal in vtičnic, različne okove (grla) za električne žarnice ter novost: infrardeče stikalo, ki se samodejno vklopi ob navzočnosti človeka oziroma ljudi, čas vklopitve pa je mogoče nastavititi s potenciometrom in lahko traja od 5 do 600 sekund. Primerno je predvsem za vhode v stanovanja, seveda pa tudi drugje.

S. SOBOČAN

Ljubljanski sejem vabi občino Gornja Radgona

Pomurski sejem ima zaposlene

21. septembra je začela delovati sodno registrirana družba Pomurski sejem. S tem dnevom so vsi zaposleni delavci družbe d.d. Ljubljanski sejem prešli na delo v družbo Pomurski sejem, d.d., Gornja Radgona. Sestaviti morajo še upravni odbor. Nasprotno pa prav tako sodno registrirana družba Radgonski sejem (ustanovili so jo Gospodarsko razstavišče - lastnik sejmskih prostorov, občina Gornja Radgona in podjetja, ki so vlagala v razvoj razstavnih prostorov) razen v. d. direktorja in upravnega odbora še nima zaposlenih.

Zadeve se čedalje bolj zapletajo. Če bi želeli v Ljubljani dobro Gornji Radgoni in Pomurju, najbolj pa sejmskemu prostoru in prihodnosti sejma, bi po registraciji povabili k sodelovanju novo družbo Radgonski sejem. To bi bilo logično, saj je ta lastnik nepremičnine, torej objektov, kjer potekajo sejmi. Toda ne. Ignorirajo novo družbo Radgonski sejem (čeprav je njen soustanovitelj tudi gornjeradgonska občina) in pisno povabijo k sodelovanju Skupščino občine Gornja Radgona. Kdo in kaj je to? Župan ali vlada? Očitno vedo zelo dobro izkoriščati trenutne »hladne odnose« med predsednikom občine in predsednikom izvršnega sveta.

5. oktobra so na naslov Skupščine občine Gornja Radgona poslali pismo oziroma zadevo: poravnava obveznosti po odloku Skupščine občine Gornja Radgona. Gornjeradgonska skupščina je namreč sprejela odlok, po katerem bi moral Ljubljanski sejem že 1992. leta nakazati občini 7 odstotkov od vsote, ki so jo pobrali s prodajo vstopnic za sejme v Gornji Radgoni. V sporočilu je zapisano:

«...Ljubljanski sejem, d.d., Ljubljana je na seji upravnega odbora 27. 9. 1993 sprejel sklep, da ponudi skupščini občine Gornja Radgona v odločitveni možnosti, da bi navedeno obveznost poravnal s 93 ustanoviteljskimi navadnimi delnicami izdajatelja družbe Pomurski sejem, d.d., Gornja Radgona, Cesta na stadion 2, to je 31-odstotni delež v družbi Pomurski sejem, d.d., Gornja Radgona.»

Če vemo, da je ustanoviteljska vsota 3 milijone tolarjev, si lahko vsak sam izračuna, koliko je Ljubljanski sejem dolžan občini Gornja Radgona in kako prav bi ji prišel ta denar v času, ko želijo v celoti urediti vodovodno omrežje in drugo komunalno infrastrukturo.

Kako so zaposleni Pomurskega sejma, dosedanje poslovne enote (ki to ob združitvi z Gospodarskim razstaviščem in ustanovitvijo Ljubljanskega sejma sploh ni bila), in glavni organizatorji postali »tehnoški presežek« v Ljubljanskem sejmu in bili ponovno zaposleni v Pomurskem sejmu, je druga zgodba. Iz zadnjega sporočila Ljubljanskega sejma je razvidna velika popustljivost v primerjavi s prejšnjim zavračanjem vseh ponudb; večino zadev, ki jih sedaj ponujajo občini, so še pred nekaj meseci zavračali kot nesprejemljive. Kaj se je spremenilo z odgovornimi v Ljubljanskem sejmu? So naenkrat ugotovili, da so zahteve občine upravičene, ali pa želijo le nagajati drugi družbi in narediti spor znotraj občine?

Obljublajo naslednje: »popolno samostojnost družbe s sedežem v Gornji Radgoni; vsi prispevki in davki po sedežu družbe Pomurski sejem, d.d., Gornja Radgona bodo ostali v mestu Gornja Radgona; zaposleni delavci Pomurskega sejma, d.d., Gornja Radgona ter Skupščine občine Gornja Radgona bi imeli 51-odstotni delež v družbi in s tem tudi 51-odstotni delež pri odločanju; skupščini občine Gornja Radgona bi glede na navedeni delež pripadlo tudi 31 odstotkov dobička družbe Pomurski sejem, d.d., Gornja Radgona; vsa dosedanja lastnina občine Gornja Radgona na sejmišču v Gornji Radgoni ostane še naprej v lasti občine Gornja Radgona.«

Prav slednji stavek (obljube glede lastnine) je najbolj zanimiv, saj ni pojasnjeno, katero lastnino imajo gospodje iz Ljubljane v mislih. Vsa lastnina, objekti in razstavnih prostori, spadajo pod okrilje družbe Radgonski sejem, zato bi bilo smiselno, da bi sodelovali tudi z njimi, ne pa da jo enostavno ignorirajo in delajo zmedo še naprej. Znati se pogovoriti in prisluhniti drugim - tudi to spada k umetnosti poslovanja. Vsi skupaj, tako ustanovitelji Pomurskega kot Radgonskega sejma, se morajo zavedati, da sejmariji v Mariboru, Celju in v Kranju samo čakajo na trenutek, ko v Gornji Radgoni ne bo več primernih razmer za organiziranje sejma. Pomurje lahko kaj hitro ostane brez sejmov - tudi kmetijsko-zivilskega. In tega bi se morali zavedati tudi vsi lokalni, občinski in drugi politiki in strankarski veljaki. Z ignoriranjem in uveljavljanjem le svojih zamisli se pri takem delu ne pride daleč.

Bernarda B. Peček

Pojasnilo!

Pri članku Tržni red smo objavili ilustrativno fotografijo, ki je nastala v lanskem letu. Na fotografiji je obrtnica domače obrti na svojem prodajnem mestu na enem od soboških sejmov. K fotografiji dodajamo, da obrtnica nima nič opraviti z nespoštovanjem tržnega reda. Je pa res, da se na sejmih pojavlja cela vrsta »švercarjev«, ki jih tržni red in kakovost blaga kaj malo brigata. Prizadeti obrtniki se opravičujemo.

BS TEHNIK NOVO! NOVO!

proizvodnja in trgovina d.o.o.
Slamnikarska 1, Domžale 61230

- CERADE za traktorske prikolice in nakladalnike
- izdelane iz kakovostnega materiala
- uporabne tudi za druge potrebe v kmetijstvu
- izdelujemo tudi cerade po naročilu

NAROČILA:
tel. 061/712 869 od 8. do 14. ure; telefaks 061/714 765

Lendavski center za razvoj ne bo prodajal samo nasvetov

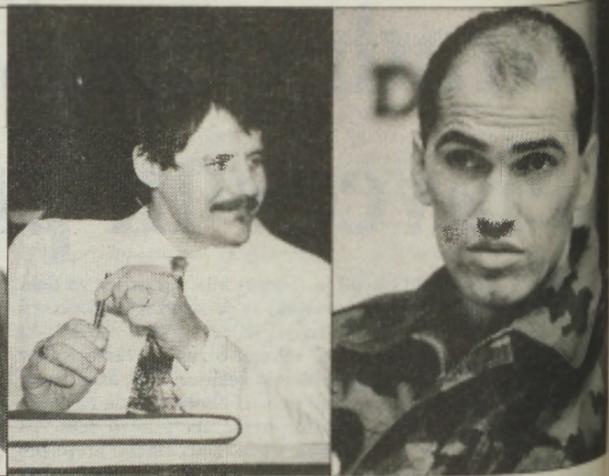
Po naključju je dan po tem, ko je lendavska vlada govorila o programu dela Centra za razvoj drobnega gospodarstva, ministrica za delo Jožica Puhar v isti sejni sobi povedala, da se morata z ministrom Maksom Tajnikarjem kaj hitro uvesti za isto mizo. Dogovoriti ter razmejiti morata pristojnosti ali naloge njegove svetovalne mreže, ki si jo je pospešeno vzpostavljala po občinah, in si povedati, v katerih točkah posegajo v prostor, ki je že »pokrit« s svetovanjem prek služb Zavoda za zaposlovanje, ki ga financira njeno ministrstvo. Njena izjava seveda nima nič skupnega s komaj nastalim Centrom v lendavski občini, pa čeprav je tudi lendavski Center del Tajnikarjeve mreže in je nastal tudi zaradi njegove spodbude in prigovarjanja. Komaj nastalim pravimo zato, ker je z delom začel šele septembra, čeprav je bilo kar nekaj neuspešnih poskusov njegove ustanovitve in ima za sabo več kot leto dni dolgo rojevanje. Če so si ga odgovorni v občini v začetku zamislili kot svetovalno podjetje, ki bi ga s svojim kapitalom soustanovila lendavska podjetja, prav zato, da jim ne bi očitali, da gre za neko vsiljeno občinsko svetovalno službo, se je zgodilo prav to. Center za razvoj drobnega gospodarstva so lahko ustanovili le z občinskim kapitalom.

»Center je ustanovljen kot zavod. Ustanovitelju se je zdela ta oblika najbolj sprejemljiva in mislim, da tudi je. Vendar pa ne mislimo biti paraproračunska institucija izvršnega sveta. Želimo, da je naš ustanovitelj pri nas naročnik določenih storitev po ugodnejših cenah kot na trgu, saj je v ta zavod vložil precejšnja sredstva. Mislim, da se bomo za prihodnje leto dogovorili za konkretna naročila, medtem ko bomo preostale zmogljivosti ponudili po tržni ceni in se tržno tudi obnašali.« (Vršilec dolžnosti direktorja Centra Anton Balažek)

Namen ustanovitve je seveda znan, Center naj bi prispeval k hitrejšemu razvoju gospodarstva in podjetnikov v občini, in če bo izpolnil pričakovanja, bo vprašanje ustanovitve drugotnega pomena. Center za razvoj drobnega gospodarstva, ki bi mu bolje pristajal naziv Center za razvoj podjetništva, pa v tem mesecu delovanja že lahko pokaže opravljeno delo. Za ustanovitelja so pripravili načrt za vinogradniško zadruzo, ki je po mnenju strokovnjakov zelo dober. Poiskala so jih tudi že nekatera podjetja, da bi jim svetovali pri problemih lastninjenja. Ministrstvo za gospodarske dejavnosti je nedavno razpisalo subvencioniranje obresti in anuitet posojila podjetij, ki prestrukturirajo proizvodnjo. Za podjetje so pripravili tudi tako vlogo in kmalu bodo še drugo. Nekatera podjetja pa so jih povabila, da sodelujejo pri pripravi njihovih razvojnih načrtov.

»Smo pa tudi pred podpisom pogodbe o sodelovanju z gospodarsko zbornico za Pomurje, madžarsko narodnostno skupnostjo ter seveda Centrom in izvršnim svetom. Namen tega je, da bi bi se organizirano in skupaj lotili stvari,« je povedal Anton Balažek. Gre torej za povezovalno vlogo Centra, pa ne samo do meje, ampak tudi čez. Obmejnost bi morali znati obrniti sebi v prid. Če bo Center zaživel in ga bodo začutili ter zaznali v postoru, kot si želi začasni direktor, se bo število zaposlenih prihodnje leto povečalo s sedaj dveh na štiri. Prav zato vabijo k sodelovanju strokovnjake, ki jih lahko najdejo tudi v domačih podjetjih.

»Izobraževanje zaposlenih, pa tudi sodelavcev in pridobitev potrebnih licenc je zelo pomembno. Če želimo izpolniti ponudbo, si moramo pridobiti stalne sodelavce ter se usposobiti. Rad bi opozoril, da nismo klasična svetovalna organizacija, delujemo po načelu, da tisto, kar svetuješ in poveš, tudi narediš, če seveda naročnik tako želi. Konkretno probleme torej tudi rešujemo.« Besede direktorja bi lahko »prevedli« tudi tako, da ne nameravajo prodajati samo nasvetov in besed, ampak bodo povedano uresničili v življenju oziroma besedam dali težo stvarnosti. Majda Horvat

Mali, večji in veliki bogovi med sanjami in obeti

Soboška občinska skupščina je v nekem podobnem pat položaju kot ljubljanska. S to razliko, da jo ljubljanski odborniki brez uspeha razgrajujejo, saj je vse njihovo doslej neuspešno delovanje uperjeno proti županu Strgarju, v Soboti pa se skupščina že od ustanovitve sem ne more dokončno konstituirati.

Soboški odborniki so po treh poskusih takoj po sklicu zdajšnje skupščine odnehali voliti njenega podpredsednika. Po prav toliko poskusih so nehali voliti tudi novega predsednika izvršnega sveta.

Predsednik skupščine Andrej Gerencner je vsaj po politični provenienci iz levega bloka. Vmes med mandatom, ki ga torej opravlja brez izvoljenega namestnika, je bil za krajši čas celo zaposlen na soboški ljubljanski banki. V tistem času je županstvo opravljal honorarno. S ponosrečene ekskurzije pa se je brez večjih težav, čeprav po čudnem glasovanju, na katerem so ga odborniki vnovič sprejeli na občinsko plačilno listo, vrnil županovat profesionalno.

Janko Halb iz desnega bloka je bil v izvršnem svetu, katerega mandat je bil Ivan Obal, njegov podpredsednik. Potem ko je Obal odšel za državnega sekretarja za kmetijstvo, je Halb namestil za svojega nadaljevalca s statusom vršilca dolžnosti. Čeprav je Halb na njegovo priporočilo ohranil Obalovo ekipo, ki vsekakor ni enoznačno desna, se k ravnanju med levimi in desnimi, v katero je bila očitno vračunana tudi ponovna Gerencnerjeva profesionalizacija, ni gladko iztekla. Levica je skušala postaviti svojega kandidata Ervina Pitza, vendar brez uspeha. Halb je tako še naprej vršilec dolžnosti.

Po otvoritvi Murinega prodajnega prostora v Svetovnem trgovinskem centru v Ljubljani, kjer so se srečali ljubljanski politični sezoni v državnem vrhu in lokalni soboški politiki, se je začelo pospešeno govoriti, da skušata oba bloka premakniti reči. Center naj bi posegel v zadreman provincijski matičnjak, vsaka stran na svoj način.

Po emi verziji, imenujemo jo kavarniška, je prekmurški emigrantski politični center v Ljubljani tako zelo zainteresiran za premaknitev tukajšnjega političnega statusa quo, da so pripravili podpreti kariere akterjev iz nasprotnih taborov. Tako naj bi bilo desnici za to, da Gerencner odide na neko poštno funkcijo v Ljubljano, levici pa za to, da Halb dobi izpraznjen Toplakov mandat. S tem bi odšla, tako ta kavarniška verzija, dva ključna človeka iz vsakega od obeh taborov in tisti, ki bi v navalu trenutne nečimernosti poslali svojega liderja na

pot »velike kariere«, bi bili s tem oslabiljeni. Pri tem se še dodaja, da Gerencner spominja na Kučanovo delovanje iz ozadja, medtem ko je Halb bolj janševski tip.

Gerencner trdi, da ni na tem nič. Da je on »evidentiran kader za določeno funkcijo v reorganizirani pošti, ker se pošta ločuje od tehnike«, to je od telefonije. »Vendar čutim toliko odgovornosti do te občine, da prav zdaj, ko je čas za urejanje zadev okrog lokalne samouprave, ne bi mogel kar tako oditi.«

Sploh pa te reorganizacije še ni, do nje bo prišlo šele nekeje aprila. Na vprašanje, če je njegovo premeščanje povezano z vzpostavljenjem ravnovesja na lokalni politični ravni, v tem smislu, da če gre Halb, mora iti tudi on, je odgovoril, da ne bi bilo prav, če bi oba odšla v istem času. »Končno pa,« tako Gerencner, »nisem na levici, sem levosredinec in se tukaj politično ne igram.« Rekel je, da ga v določenem kontekstu zanima tudi lokalna samouprava. »Zanima me strokovno delo.«

Značilno je, da verzija o političnih prekladanjih, ki je prišla iz krogov okrog levice, Gerencnerju ni naklonjena. Tam se govori, da Gerencner nima nikakršnih možnosti, da bi postal pomočnik generalnega direktorja slovenske pošte.

Čigava je potemtakem slovenska pošta? Gerencner trdi, da so se na njega v tem prvem krogu evidentiranja spomnili zato, ker je nakoč na pošti že delal, »gre za njihovo strokovno odločitev.« Levica pravi, da to ni res. Gerencner naj bi bil po njegovem mnenju zato potegnjen v igro okrog pomočnika direktorja slovenske pošte, ker je naznanjal, da bo pristopil k liberalnim demokratom. Podobnega mnenja je tudi nevladna desnica, predvsem tisti iz SLS. Pravijo, da si hočejo liberalci po nekem dogovoru s krščanskimi demokrati prisvojiti pošto, medtem ko naj bi bila telefonija v interesni sferi krščanskih demokratov.

Janko Halb hoče po vsem videzu še naprej ohraniti vtis nepredvidljivega politika, ki se ne uklanja partijski disciplini. Tako pravi, da se bo o tem, če naj prevzame Toplakov mandat v državnem zboru odločil šele potem, ko bo vrhovno sodišče odločilo o njegovi pritožbi na razdeljevanje mandatov po zadnjih volitvah. Trdi, da je bila pokrajina ogoljufana za mandat. Res pa je, pravi Halb, da je rektorstvo nezdružljivo s poslansko funkcijo. »Toplak v državni zbor ni bil izvoljen po prioritarni strankarski listi, ampak po rezultatu. Drugi na listi naše stranke po številu glasov sem bil jaz. Ta 8. volilna enota je dala dve tretjini presežka glasov za drug direktni mandat v drugi volilni enoti. Če bi tega »Toplakovega« mandata, v primeru, da bo v resnici odšel za rektorja, ne dali naši volilni enoti, bi bili še enkrat oškodovani.«

Halb ne izključuje možnosti, da so v centrali njegove stranke spoznali, kako neproduktivno bi bilo, če bi on svoj proces gnal naprej, saj ga bo, tako je prepričan, naposled dobil, zato najbrž tokrat ne bodo nasprotovali njegovemu vstopu v parlament. Kljub temu pa opozarja, da njegovi potencialni poslanski kolegi niso presečni, ker se jim bo morda pridružil, kar sodi po tem.

da mu pripovedujejo, da skromne so poslanske dobrote. Navdušen menda ni tudi poslanec SDSS Drago Šiftar. Halbov odločitev sodelavec v soboškem izvršnem svetu. »Čarli se boji, ker ve, da v potem ne bo več največje svetle med prekmurškimi poslanci.«

V Gerencnerjevem namenu visokemu letu proti slovenski pošti nemu vrhu pravi, da je postal veliko nižje, kot si je pred Menda mu dajejo mesto ministra nika ljubljanske pošte.

Zastran računov, ki jih je za sabo, če bi odšel v državni zbor, si Halb ne beli glave. Seveda se je presipaval denar, tega Halb ne trdi, vendar tako, da je vedno bil ravnotežje, če je dal več za eno ali deželi, je v Soboti dal denar v šolo. Nekje je seveda vzel, kar je drugega. »Če pa koga moti oblikovanje avto safran, je zadeva, ki je z najboljšimi izdelki, ki jih nakupa urejena. Z Emerikom rom sem opravil tako, da sem zadnjič malo popeljal, Emerikom sem rekel, da nisem jaz kriv, da njegova partijska organizacija ni koč kupila avto že takrat, ko boškemu županu Gerencnerju, ki jih zdaj zapušta.«

STEFAN ŠIFAR

Iskra Commerce Trgovina, d.o.o., iz Ljubljane je na Lendavski 13 v Murški Soboti odprla novo poslovalnico. Trgovina je dobro založena z go-

spodnjimi aparati, električnim ročnim orodjem, inštalacijskim in električnim materialom, HI-FI napravami ter drugimi izdelki iz Iskrinega proizvodnega programa.

VELIKA JESENSKA AKCIJSKA PRODAJA GRADBENEGA MATERIALA IN CENTRALNIH PEČI

- cement 45, vreča 445,45 SIT
- apno, 33 kg 336,36 SIT
- izomet-termoputz, vreča 759,00 SIT
- tervol (2. kakovosti, 5 cm), m² 165,70 SIT
- siporex 25 cm, m² 8.356,40 SIT
- opaka 6/1, kos 31,90 SIT
- betonska opaka (30 cm), kos 70,00 SIT
- izotem, V3, 10 m² 2.160,00 SIT
- sivi bramac, kos 51,00 SIT
- barvani bramac, kos 80,00 SIT
- sivi betonski strešnik, kos 55,00 SIT
- centralne peči EKONOMIK že od 65.000,00 SIT
- centralne peči NA OLJE IZ UVOZA že od 49.980,00 SIT
- gorilnik LIBELA 52.230,00 SIT
- gorilnik MINOR 4 40.020,00 SIT
- bojler (100 l) 20.000,00 SIT
- navadni premog (1 t) 6.480,00 SIT

Vse cene izdelkov razen promoga so brez prometnega davka!

MOŽNOST NAKUPA OD 3. DO 12. OBROKOV.

Samo pri DISKONT UNIVERZALU - BELEC Ljutomer, telefon: 81 160 in v Krizevcih pri Ljutomeru, telefon: 87 630

Priporočamo se.

Creditanstalt - Nova banka d.d.

Z nami do uspeha

Upokojenci imajo možnost, da dobijo nakazilo pokojnine preko ZPIZA-a na CREDITANSTALT - NOVO BANKO, d.d., enota M. Sobota, Lendavska 11.

Ob dvigu pokojnine lahko koristite vse vrste naših bančnih storitev:

- vezava sredstev,
- menjava in nakup deviz,
- posojila,
- plačila doma in v tujino.

Delovni čas: vsak dan od 8.00 do 16.00
ob sobotah od 8.00 do 11.00.

tel. 069 22403

Lastninjenje

S certifikati ne kaže hiteti

Prejani teden so občani Pomurja med prvimi prejeli obvestila o odprtju evidenčnih računov lastniških certifikatov pri SDK-ju. Vzporedno z certifikati so se na poštah pojavile tudi lastniške nakaznice.

Po besedah državnega sekretarja za lastninjenje mag. Toneta Ropa in direktorice Agencije mag. Mire Puc pomeni odprtje evidenčnih računov za lastniške certifikate dejanski zagon za začetek lastninjenja podjetij. Certifikati s sprejeto vladno uredbo o izdaji in upoštevanju potrdil na podlagi neizplačanega dela neto osnovnih plač zajemajo vse možne načine neodplačnega lastninjenja družbenega premoženja. Tako imamo sedaj štiri vrste lastniških certifikatov, in sicer certifikate državljanov, ki so jih Pomurci že prejeli, certifikate denacionalizacijskih upravičencev ter razlike za neizplačan del neto plač po kolektivni pogodbi v družbenih dejavnostih in gospodarstvu.

Z izdajo certifikatov je začelo naraščati tudi število programov podjetij za lastninjenje. Dosedaj je agencija prejela 41 programov, soglasja za lastninjenje pa je prejelo 14 programov.

Lastniki družbenega premoženja

Po besedah ministra dr. Davorina Kračuna postane izdaja certifikatov lastninjenje problema posameznika in njegovih odločitev, kako bo ravnal s tem delom družbenega premoženja, do katerega je upravičen. Čeprav certifikati niso gotovinski papirji, dajejo pravico razpolaganja z deležem družbenega premoženja. Kot pravi, se ni mogoče strinjati s tezo, da so ti papirji brez vrednosti, kajti vredni so toliko, kot je vredna lastnina podjetij. Nominalna vrednost je po knjigovodski vrednosti 1. januarja 1993 ocenjena na 8 milijard nemških mark. Ob tem so vladni predstavniki poudarili, da je o dejanski vrednosti podjetij sicer težko govoriti. Posamično pa bo vrednost certifikata odvisna od tega, kake in kam jih bodo posamezniki vložili. Če se bodo odločili za delnice dobrih podjetij, se utegne nominalna vrednost certifikata

Bralce Vestnika obveščamo in vabimo, da nam svoja vprašanja o tem, kaj in kako so certifikati, lastninjenje podjetij in sploh vsem, kar je v zvezi z lastninjenjem, pošlejo na naš naslov: Uredništvo Vestnika, Slovenska 41, 69000 M. Sobota s pripisom »Lastninjenje«. Na vsa vprašanja vam bodo odgovorili vladni predstavniki sekretariata za lastninjenje in drugih vladnih organizacij, ki se s tem ukvarjajo.

hitro povečati, sicer pa vladni strokovnjaki pričakujejo, da bi se vrednost morala ohraniti na ravni vrednosti družbenega kapitala. Če sledimo tej logiki, torej ni bojzani, da so lastniški certifikati vredni papirji. Ob tem seveda ne kaže prezreti, da je v vsaki kapitalni transakciji, to pa vlaganje certifikatov nedvomno je, potrebno z določenim tveganjem. Če se odločite za napačno naložbo in vložite oziroma zamenjate svoje certifikate za delnice podjetja, ki ni dobičkonosno, je temu ustrezna tudi vrednost certifikata oziroma delnice.

Razpisev družinskega »proračuna«

Kot pravi dr. Kračun, so certifikati sestavni del družinskega proračuna, s katerim kaže umno ravnati in razmisliti, ko se odločate, kam ga boste vložili. Da se državljanji izognejo prevelikemu tveganju, je pametno, da z vlaganji ne hitijo, istočasno pa naj svoje naložbe razporejajo v več različnih vložkih. Po ocenah strokovnjakov naj bi bile najbolj varne naložbe v investicijske sklade. V skladih namreč pričakujejo v začetku vsaj ohranjanje realne vrednosti družbenega kapitala, v treh do štirih letih pa tudi prve naložbe. Ob tem se seveda postavlja vprašanje, koliko je to denar razen že predvidenih 20-ih odstotkov družbenega kapitala za družinske razdelitve delnic dobrih podjetij znašala pretežna vrednost lastniških razdelitev. Toda kot ocenjuje dr. Kračun, se bo s sprejeto sestavo in s tem je pričakovati gospodarsko oživljanje tudi slabih podjetij.

Pri lastninjenju ne kaže prezreti še lastninjenja javnih gospodarskih služb, saj vrednost tega kapitala predstavlja dobro tretjino vrednosti družbenega kapitala. V javnih gospodarskih službah pa naj bi se po ocenah olastnila približno polovica vrednosti tega kapitala.

Prenos delnic

Certifikati oziroma pozneje delnice se, kot izhajajo iz zakona, prenašajo na ime in tako prenos navzven ni mogoč. Prvo sproščanje delnic bo možno med udeleženci notranjega odkupa. Po oceni Ropa je prenosljivost odvisna od podjetja, ko se odloča za prenos delnic in tem, kako atraktiven je projekt javne prodaje. Prvi korak sproščanja je povezan z investicijskimi skladi, ko se bodo ti pojavili na kotaciji na borzi. Pri tem je predvidena možnost, kajti če bi se vse delnice sprostile po dveh letih in bi se na borzo, bi lahko prišlo do šoka. Hkrati ne gre prezreti, da v primeru notranjega odkupa, ki teče najmanj štiri leta, možne naložbe znotraj tega odkupa. Še enkrat pa naj opozorimo, da prenos med živimi pred iztekom zakonskega roka ni možen.

Vzporedno z predstavljeno lastninjenjem s strani vladnih predstavnikov je o lastninjenju na pobudo poslanca Jožeta Kocuvana razpisal tudi predsednik komisije za lastninjenje pri parlamentu mag. Rop. Ta je poudaril, da celoten paket lastniške reforme v prvi vrsti temelji na pošteni razdelitvi, o tem je pa mogoče toliko bolj, ker lastninjenje podjetij, kjer je prišlo do prenosov kapitala, ni možno, dokler niso končani revizijski postopki.

Nova ekonomska politika

Po besedah ministra za ekonomske odnose in razvoj dr. Kračuna je v začetku lastninjenja sprememba ekonomske politike v podjetjih prevladoval družbeni kapital, je bila nujna zaradi naravnane ekonomske politika, med privatizacijo je pa potrebno ohranitev delovnih mest, za čas po lastninjenju pa program gospodarskega oživljanja.

Naših 25 let v AUDI-ju

Jubilej, ki ni le to

Ob 25-letnici odhoda prvih naših delavcev na delo v tovarno Audi-AG iz Ingolstadta je bila v telovadnici Srednje strojne in tekstilne šole v Murski Soboti večja slovesnost. Na njej so predstavniki Audija učencem te srednješolske ustanove predali izjemno dragoceno darilo. Avtomobil Audi 80 in učna tabla za svetlobne elemente na avtomobilih Audi sta vsekakor koristna učno-vzgojna pripomočka. S tem je hkrati zaznamovan tudi 25-letni jubilej plodnega sodelovanja soboškega sindikata s tovarno Audi-AG, ki je spodbudilo številne oblike stikov tudi na drugih področjih. Ingolstadt je navsezadnje partnersko mesto Murske Sobotice.

S prvimi avtobusom oktobra 1968

Ne gre pozabiti, da smo se ob koncu šestdesetih let pri nas srečevali s težkimi gospodarskimi razmerami, katerih posledica je bila velika nezaposlenost. Ker precejšnjemu številu naših delavcev niso mogli zagotoviti dela doma, so si morali mnogi poiskati zaposlitev v tujini. Oktobra 1968 je prvi avtobus popeljal naše delavce v tovarno Audi v Ingolstadtu. Število delavcev v tej tovarni je sčasoma naraslo na več kot 2200, kar polovica jih je bila iz Pomurja. To je navsezadnje spodbudilo številne stike med sindikati Pomurja in sindikatom tovarne Audi, katerih osnovni namen je bil, zagotoviti enakopraven položaj našim delavcem. Sindikat tovarne Audi je problematiki naših delavcev namenjal veliko pozornost. V začetku so delavci stanovali v barakah, prav na zahtevo sindikata pa so začeli graditi sodobne samske bloke. V okolici teh blokov so nastala športna igrišča, našim delavcem pa so omogočili tudi dodatno usposabljanje. Tako so si poleg kvalifikacije pridobili tudi zahtevnejša delovna mesta in s tem tudi boljši zaslužek.

partnerski dogovor. Zdaj se nekateri naši delavci vračajo domov z dokaj visokimi odpravninami, marsikdo med njimi pa je z znanjem, ki ga je pridobil v Ingolstadtu, uspel tudi v domačem okolju. Čeprav današnji čas prinaša številne težave, sem prepričan, da to sodelovanje utira pot slovenskemu gospodarstvu na bavarski trg.«

FRANJO ŠONAJA - nekdanji direktor Zavoda za zaposlovanje v Murski Soboti

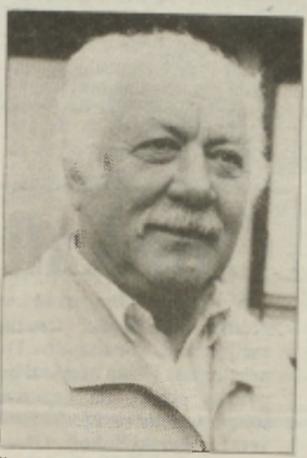
Izenačitev delavčevih pravic

Nekdanji sindikalni funkcionar Štefan Sreš pravi takole: »Občinski sindikalni svet v Murski Soboti je začel vzpostavljati stike s sindikati na tistih območjih in v podjetjih oziroma tovarnah, kjer je bilo zaposlenih več delavcev iz Pomurja. Eno od takih mest je bil tudi Ingolstadt, kjer je bilo

v DGB-IGM v tovarni Audi, kjer smo videli pravo možnost za uresničevanje delavčevih pravic.«

Naši delavci krepijo stike z Audijem

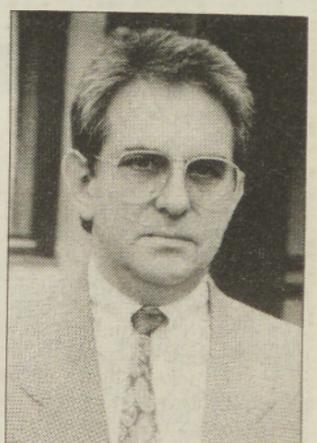
Zdajšnji predsednik Območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov Pomurja Janez Kovač pa poudarja, da naši delavci v Ingolstadtu prispevajo k poglobljanju in navezavi stikov med različnimi narodi. »Ne bi bil zvest tradiciji, če se

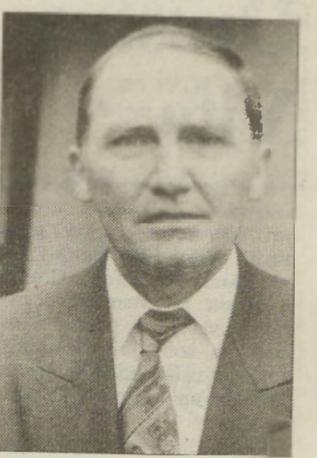
ŠTEFAN SREŠ - nekdanji predsednik soboškega sindikata

ob 25-letnem jubileju ne bi spomnil zgodovine tega obdobja. Število delavcev je v tovarni Audi iz leta v leto naraščalo in doseglo maksimum v letu 1977, ko je bilo v njej zaposlenih okrog 1100 Slovencev, in to kar polovica iz Pomurja. Tovarna IGI-Methal je problematiki naših delavcev od vsega začetka namenjala posebno pozornost in enako zanimala probleme vseh delavcev, ne glede na njihovo pripadnost. Takšne aktivnosti sindikata v tovarni Audi so pozdravljali naši delavci in še danes ponosno govorijo o njih. Pomembno vlogo je imel ta sindikat tudi v zadnjem času,

ko so iskali zaposlitev otroci naših delavcev. Pod velikim pritiskom domačinov so dosigli, da so se otroci naših delavcev lahko izobraževali v poklicni šoli tovarne Audi in nato dobili zaposlitev v tovarni. Danes je v Audiju zaposlenih okrog 160 delavcev iz Pomurja. Tesno sodelovanje je privedlo tudi do tega, da zdaj v tovarni Mura šivajo prevleke za avtomobile Audi.«

KSAVER MEIER - predsednik sindikata v tovarni Audi

JANEZ KOVAČ - zdajšnji predsednik Zveze svobodnih sindikatov Pomurja

Veseli smo, da smo lahko vaši prijatelji!

Predsednik sindikata v Audiju Ksaver Meier ne skriva zadovoljstva nad dosedanjimi rezultati sodelovanja. »Leto 1993 je za nas pri Audiju posebno leto. Minilo je 25 let od takrat, ko je iz Murske Sobotice in njene okolice prispelo 50 mož. Ti niso prišli kot turisti, saj so imeli v žepih pogodbe s takratnim podjetjem Audi in so pri nas nadaljevali začeto delo. Zato imamo poseben razlog, da v tem letu praznujemo jubilej. Minuli teden smo ga praznovali v Ingolstadtu. Vsi, ki so bili takrat pri nas, se bodo še dolgo spomnili tega dogodka. Slovesnosti se je udeležila tudi 12-članska delegacija iz Republike Slovenije, v posebno čast pa si štejemo, da je bila med nami tudi vaša ministrica za delo Jožica Puhar. Da bi bila ta slovesnost popolna, smo se zbrali tudi v Murski Soboti. Tega dogodka smo zelo veseli, posebno pa, ker smemo biti vaši prijatelji. O tem nas navsezadnje prepričujejo stiki z nekdanjimi člani delavskega sveta iz vaših krajev, brez vaših delavcev pa ne moremo biti tudi danes.«

MILAN JERŠE

AUDI V UČNOVZGOJNE NAMENE - S slovesne izročitve darila Srednji strojni in tekstilni šoli v Murski Soboti

spomni takole: »Jeseni leta 1968 so šle v Ingolstadt tri skupine po 50 delavcev na začasnno delo. To so bili predvsem mladi kmečki ljudje in nekateri kovinarji. Na predlog tamkajšnjega načelnika oddelka za kadrovske zadeve Adama Humicka smo vzpostavili sodelovanje s soboško občinsko skupščino, katere predsednik je bil takrat Boris Goljevček, in z občinskim sindikalnim svetom, ki ga je vodil predsednik Štefan Sreš. To sodelovanje se je močno razvilo. Vsakoletno srečanje naših predstavnikov z vodstvom podjetja Audi in njegovimi sindikalnimi delavci se nenehno neguje, predvsem v obliki skrbi za naše delavce. Med mestoma Murska Sobota in Ingolstadt pa je sklenjen

v tamkajšnji avtomobilski tovarni AUTO UNION AUDI zaposlenih tedaj nekaj sto delavcev iz občine Murska Sobota. To je bil tudi vzrok, da smo v začetku leta 1970 povabili delegacijo sindikata tovarne avtomobilov Audi iz Ingolstadta na obisk v Murski Soboti. V drugi polovici junija leta 1970 je pripotovala šestčlanska delegacija pod vodstvom Roberta Weishacha. Osnovni namen tega prvega srečanja je bil, kako našim delavcem v Ingolstadtu zagotoviti enake pravice, kot so jih imeli nemški delavci, v delovnopравни zakonodaji ter pri zdravstvenem in pokojninskem varstvu. Našim delavcem pa smo priporočali, da se včlanijo v njihove sindikate, predvsem

PODJETJE KOMUNALA MURSKA SOBOTA, Kopališka ul. 2 69000 MURSKA SOBOTA

razpisuje **JAVNO DRAŽBO** za prodajo osnovnih sredstev

- BAGER NAKLADALNIK - IMP SKIP BN 82, leto izdelave 1988, v dobrem stanju, izklicna cena 1.644.621,00 SIT
- BAGER NAKLADALNIK - IMP SKIP BN 80, leto izdelave 1985, potreben popravila, izklicna cena 561.678,00 SIT
- TRAKTOR TOMO VINKOVIČ - 319 T, leto izdelave 1986, v dobrem stanju, izklicna cena 110.360,00 SIT.

Javna dražba bo v ponedeljek, 18. oktobra 1993, ob 12.00 na dvorišču Podjetja Komunala M. Sobota, Kopališka 2. Ogled osnovnih sredstev, ki se bodo prodajala, je možen na dan dražbe od 11.00 do 12.00. Interesenti morajo pred dražbo položiti pri blagajni podjetja 10-odstotno varščino. Plačana varščina se kupcem vrne v kupnino, drugim udeležencem pa se vrne. Prodaja bo po načelu videno-kupljeno, zato reklamacij ne bomo upoštevali. Kupec je dolžan plačati kupnino s pripadajočim prometnim davkom v osmih dneh od nakupa.

reportaže

Proti nasilju za prijateljstvo

Osnovnošolci o nasilju

V petek so na tretji osnovni šoli pripravili otroški parlament, kjer so spregovorili na temo Brez nasilja – za prijateljstvo. Osnovnošolci so celostno obdelali področje nasilja. Mladi so opozorili na številne oblike nasilja v šoli, na ulici, v družini, na televiziji.

Še posebej so osnovnošolci obdelali področje nasilja v družini. Barbara je med drugim povedala, da veliko otrok spozna nasilje že v zgodnjih letih. Omenila je sošolko, ki ima kljub dobrim ocenam hišne pri-pore.

Simona je govorila o nasilju kot pojmu, ki si ga vsak drugače predstavlja in ga je vsak že doživel tako doma kot v šoli. Mnogo nasilja povzroča tudi starši, ki velikokrat namesto pogovora uporabijo trdo roko. In to delajo zato, ker so imeli v službi slab dan. Dodala je tudi, da pretep ne

reši ničesar, pripelje te lahko samo v težave. In da lahko težave rešiš samo s pogovorom in ne z nasiljem. Starši pa pri tem velikokrat niso dober zgled.

Jernej je opozoril na posameznike in učence, ki pretepajo mlajše učence in slabotnejše in da prihaja do izsiljevanja denarja, ponujanja cigaret in podobno. Opozoril je na nasilje na televiziji, v športu, predvsem pri boksu in wrestlingu ter tudi v risankah.

Spregovoril je tudi o nasilju v družini. Predlagal je, da naj bi se starši izogibali preprirov in

pretefov pred otroki, da naj ne bi bilo nasilne kazni, ki jo radi uporabljajo tako v šoli kot

Angela Novak, ravnateljica, je povedala, da se z mladimi in njihovimi težavami veliko ukvarjajo. In da bodo poleg skrinjice, kamor lahko osnovnošolci mečejo listke z vprašanji o svojih težavah, v drugi polovici oktobra pripravili prvo Mladinsko delavnico, kjer se bodo odprli pogovarjali z otroki. Delavnice bodo namenjene doraščajoči mladini in njenim problemom, s katerimi se pogosto srečuje in ponavadi nima nikogar, komur bi se zaupala.

doma. Ko otrokom prepovejo izhod, ko jih zaklenejo v sobo. V šoli pa učiteljice učence kaznujejo s tem, da morajo sami sedeti, da morajo stokrat napisati kakšen stavek in podobno. Organizirali naj bi različna predavanja za starše, obisk pri psihologu ter pogovore o problemih, s katerimi se srečujemo.

Koliko udarcev, sovraštva... mora vsak dan pretrpeti na tisoče otrok, se je vprašala Jasmina. Koliko solz, krikov na pomoč, koliko zastrtih, zaskrbljenih pogledov se skriva med nami. Nasilja ne moremo kar tako ustaviti, lahko pa vsak naredi kaj, da ga bo manj.

ALEKSANDRA NANA RITUPER

Društvo Vita

Starši otrok, ki so preživeli nezgodno poškodbo možganov, so v novembru 1992 ustanovili društvo za pomoč pri taki poškodbi otrok. Glavna dejavnost je samopomoč članov, medsebojna pomoč z nasveti in izmenjava izkušenj. Vanj je vključenih 70 družin poškodovanih otrok in 15 strokovnjakov.

Večina teh otrok je bila poškodovana v prometu in glede na našo prometno varnost je upravičena bojazen, da se bo število članov društva še povečalo.

Ne vemo, koliko otrok v Sloveniji ima nezgodno poškodbo možganov. Statistike o tem in o nacionalni škodi, ki pri tem nastaja, nihče ne vodi. Na leto je poškodovanih za eno šolo otrok, za dva razreda (od 40 do 60) jih umre. Preživeli so invalidi, največkrat hudi, odrinjeni na obrobje. Življenje, ki je bilo ohranjeno z veliko znanja, izkušenj, truda in stroškov, jim nemalekrat postane tako breme, da ga skušajo skleniti. Družbena pomoč po hudi nezgodni poškodbi možganov se začne z zdravstvom in se z njim tako rekoč tudi konča.

Otroci z težkimi poškodbami možganov, ki so posledica nezgode, se zelo ločijo od vseh drugih prizadetih otrok. Nesreča se zgodi nenadoma – otrok in možgani so prizadeti zaradi trenutka nepazljivosti njega samega, še pogosteje pa drugih; tri četrtine se jih poškoduje v prometu. Nato pa so ure, dneve, včasih tudi dolge tedne nezavestni in sorodniki lahko le upajo, da bo njihov otrok ostal živ; so ob njih, jim govorijo, jih ljubkujejo, jim berejo, skušajo spodbujati njihova čutila in gibalni aparat. Nekateri otroci se hitreje, drugi počasneje prebudijo in prepoznajo svoje...

Potem se morajo naučiti govoriti, hoditi, nadzorovati izločanje, brati, pisati, računati – skratka vse, kar so do nezgode že dobro obvladali. To je težavno obdobje, ki zahteva nenehno navzočnost, nego in spodbudo, saj se skušajo otroci v nekaj tednih ali mesecih spet naučiti tisto, za kar so prej potrebovali leta. Zaradi pogostih ponavadi blažjih nevroloških motenj je njihova motorika okornejša in se ne morejo vključevati v običajne športne aktivnosti. Dobro se spominjajo, česa so bili zmožni pred nezgodo in žalujejo za svojimi izgubljenimi zmožnostmi, lastnostmi. Tudi družina se jim težko prilagaja, saj se je med njimi nenedoma znašel drugačen član, ki ima drugačne potrebe. Ker pa ti otroci na videz niso prav v ničemer drugačni od drugih, jih drugi ne razumejo in jim ne znajo pomagati.

In prav zaradi vsega tega so se povezali v že omenjeno društvo Vita. Seveda pa k sodelovanju vabijo tudi vse druge ljudi dobre volje, ki so pripravljeni pomagati.

Š. SPINDLER

Obiskali begunske otroke

V okviru tedna otroka so predstavniki krožka Organizacije združenih narodov Osnovne šole Tišina obiskali begunske otroke na begunski šoli, ki poteka na Ljudski univerzi v Murski Soboti. Otroci z begunske in tišinske šole so pripravili kulturni program, kjer so obsodili vojno in pozvali k miru vse narode sveta.

Ravnateljica tišinske šole Marjeta Gider in sedemnajst otrok, članov krožka OZN in podmladka Rdečega križa, so begunskim otrokom prinesli tudi šolske potrebščine. Hkrati so se dogovorili, da bo kmalu podobno srečanje na osnovni šoli na Tišini.

ANR

Jubileji soboške bolnice

Ob praznovanju 100. obletnice obstoja Splošne bolnišnice v M. Soboti so praznovali tudi 30. obletnico obstoja njenega otorinolaringološkega oddelka

Letos novembra praznujemo 100. obletnico obstoja splošne bolnišnice v M. Soboti. Obletnica sovpada tudi s 30. obletnico obstoja njenega otorinolaringološkega oddelka splošne bolnišnice v M. Soboti organizirali strokovni sestanek otorinolaringologov Slovenije. Sestanka, ki je bil dne 1. in 2. 10. 1993, so se udeležili številni otorinolaringologi Slovenije. Med njimi so bili vodilni strokovnjaki iz Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani, pa tudi vodstvo vseh otorinolaringoloških oddelkov v Sloveniji. Sestanka se je tako udeležilo 52 strokovnjakov.

Strokovni del sestanka je bil v prostorih splošne bolnišnice v Rakičanu.

Po pozdravnem govoru je predstojnik otorinolaringološkega oddelka v M. Soboti s predavanjem o zgodovini otorinolaringološkega oddelka v M. Soboti v 30. letih orisal težko prehojeno pot od skromnih začetkov v nekdanji stavbi socialnega zavarovanja v M. Soboti do sedanjega razcveta otorinolaringološke službe

v novih prostorih v Rakičanu. Prostore v novozgrajeni stavbi operativnih oddelkov v Rakičanu je zgradilo skoraj izključno prebivalstvo Pomurja s pomočjo samopriskupov. Danes smo lahko ponosni na prehojeno težko pot. Ob preselitvi v novozgrajeno stavbo, ki omogoča našim bolnikom evropski standard bivanja, osebju oddelka pa mnogo boljše delavne razmere, se je povečalo število zdravnikov

oddelka, medtem ko je število drugih sodelavcev nespremenjeno. Ob takem številu zdravnikov na oddelku (6), bo taki sestavi višjih in srednjih medicinskih sester na oddelku ter ob takem organiziranju instrumentarske službe in službe čistilcev oddelka bomo tudi v prihodnje lahko dvigovali strokovno raven naše dejavnosti, ki tudi danes nikakor ne zaostaja za stroko drugje v Sloveniji. Za dosego tega cilja bomo v prihodnje morali zamenjati že zastarele aparature z novimi sodobnejšimi ter stalno kupovali moderne aparature in instrumente. Z nenehnim strokovnim izpopolnjevanjem zdravnikov doma in v tujini, ter s stalnim izpopolnjevanjem medicinskega kadra se bo tudi strokovnost na oddelku stalno dvigovala.

Sledila so še predavanja preostalih zdravnikov oddelka ki so poročali o strokovnem delu. Po strokovnem delu sestanka smo nadaljevali družabni del v Lendavskih goricah, naslednji dan pa smo s krožno vožnjo po Prekmurju in s kosilom v bolnišnici sklenili sestanek, ki bo ostal po strokovnem, pa tudi družabnem delu še dolgo v prijetnem spominu vseh navzočih. Vsi so bili nad organizacijo sestanka navdušeni, saj takega razpoloženja po izjavah vseh udeležencev še ni bilo. Sklenili smo, da se bomo v prihodnje srečevali tudi v drugih krajih Slovenije.

Rad bi se zahvalil vsem našim donatorjem in pokroviteljem, ki so nam priskočili na pomoč s finančnimi sredstvi, brez katerih tega sestanka ne bi mogli organizirati tako, kot smo ga.

Predstojnik ORL oddelka mag. sc., dr. med. JOŽE POŽUR

Teden otroka in krajevne skupnosti

Geslo letošnjega tedna otroka IGRAJMO SE SKUPAJ je bilo preprosto, vendar je ponujalo mnogo možnosti za uresničitev osnovne potrebe otroka: IGRAJMO SE. Beseda SKUPAJ pa že zahteva več – razumevanje, iskrenost, igrače.

Letošnje leto so prisluhnille materialnim potrebam tudi KRAJEVNE SKUPNOSTI Rakičan, Beltinci, Melinci, Dokležovje in Gančani ter obdarile otroke v vrtcih z igra-

čami: dojenčki, avtomobili, knjigami in pripeljali so nam pravo kolo. Koliko sreče zaradi drobne pozornosti!

Da bo geslo v celoti preneseno v življenje, bodo dojenčke mame sešile oblačila, za knjige nam bodo naredili police, tako se bomo igrali SKUPAJ in to bomo najlepše v otroškem svetu.

Veliko povezav bi bilo še potrebnih v vsakem kraju, veseli pa smo te tako velike geste za srečo otrok.

MARIJA HORVAČ

Lions klub

Socialno ogroženim

Lions klub iz Goslarja je sobošemu Lions klubu že drugič poslijko za pomoč socialno ogroženim. Predstavnica nemškega kluba Richard A. Hofmann in Henninbg von Birkahn sta na slovesnosti v Muri izročila poslijko, vredno približno 40 tisoč nemških mark.

Tokrat bodo hrano za dojenčke in otroke, zdravila in otroške plenice, medicinsko opremo in sanitetni material razdelili v Pomurju tistim, ki to najbolj potrebujejo. Medicinsko opremo in sanitetni material bodo namenili splošni bolnici v Murski Soboti. Del poslijke bodo dobili begunskim centrom, nekaj pa prek organizacije Karitas, Rdečega križa in Evangeličanske cerkve.

Vrednost poslijk, katere je do sedaj prispeval Lions Klub iz Goslarja skupaj 420 tisoč nemških mark. Prvo poslijko je domači klub prispeval Hrvaški ter Bosni in Hercegovini. S pomočjo Karitasa in organizacije Merhamet je poslijka zdravil, obteke in hrane varno prispela v mesto Gunja.

Lions klub iz Goslarja in soboški Lions klub imata že dolgo prijateljske stike, za kar ima največ zaslug Milan Morec, tehnični pomočnik moških oblačil v Muri. Zato ga je ob tej priložnosti gospod von Birkahn odlikoval s častnim odlikovanjem. »Vedno rad pomagam,« dejal je Morec, »pomagam Sloveniji in Prekmurju, je povedal Morec. Kajti sta se s nemškim mestom imajo tudi poslovni pomen. Obenem sta se dogovorila, da se bosta pobratila.

ALEKSANDRA NANA RITUPER

Zadnji dnevi ugodnega stanovanjskega nakupa

Samo še do torka, 19. oktobra, bo mogoče odpraviti nekdanje družbeno stanovanje s popustom ali pod pogojem kot jih določa stanovanjski zakon. Na ta dan bosta namreč dve leti od veljavnosti stanovanjskega zakona in izteka roka časa ugodnega stanovanjskega nakupa. Gre seveda za pravico prejšnjih imetnikov stanovanjske pravice, torej lastnikov stanovanjskega zakona.

Ker se številni še odločajo o nakupu, zapišimo nekaj osnovnih pogojev, kot jih določa zakon.

Prejšnji imetnik stanovanjske pravice ali ožji družinski član stanovanje lahko kupi s 30-odstotnim popustom od vrednosti stanovanja. Deset odstotkov pogodbeno obvezno mora plačati v 60 dneh po sklenitvi pogodbe, preostanek pa v dvajsetih letih. Če je obrok za odplačevanje stanovanja tretjine plače, se doba obročnega odplačevanja lahko ustrezno podaljša. Do dodatnega popusta ima po zakonu pravico tisti stanovalec, ki se odloči za predčasno odplačevanje stanovanja. Stanovalecva odločitev, da stanovanje plača v enkratnem znesku, mu prinese 60-odstotni popust.

Če stanovalec stanovanja v teh dveh letih ni ali ne bo odkupil, ima pravico do povrnitve usklajene ali revizijske rane lastne udeležbe.

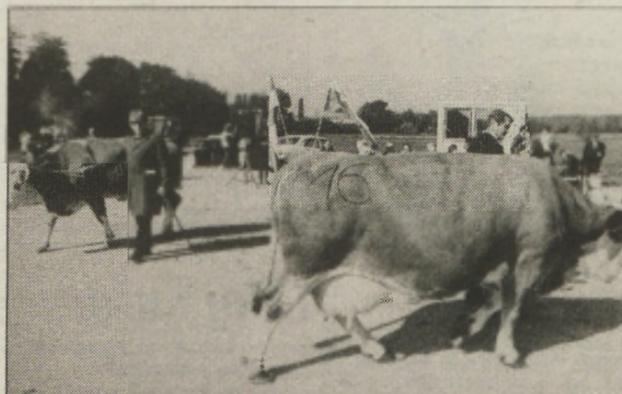
Popravek

V Vestniku številka 40 je prišlo v članku o naslovnem številu beguncev se manjša do napake. Pravilno se daje v protivrednosti 10 ameriških dolarjev, ki jo daje komisariat za begunce pri OZN. Denarna postavka pa se dobi družina za vsakega begunca za tri mesece skupaj z dolarjev.

Najboljše v Prosenjakovcih

iz Prosenjakovec in tretje Liski Ludvika Vukaniča iz Andrejca. Med kolekcijo mlajših krav je najboljše mesto zasedla Beba iz hleva Viljema Čahuka iz Prosenjakovec (ta krava je imela tudi najboljše vime, vendar ni mogla prejeti dveh zvoncev), za njo pa so se uvrstile Šarga Štefana Ambruža iz Mo-

ravskih Toplic, Beba Marije Feldvari iz Sela in Laura Jožeta Horvata iz Ratkovec. Iz hleva Viljema Čahuka iz Prosenjakovec je bila tudi najboljša krava

Bistra s končano prvo laktacijo, druga v tej kolekciji je bila Tinka Jožeta Horvata iz Ratkovec in tretja Metka Arpada Nemeta iz Sela. Med prvesni-

cam je bila prva Lepotička Ludvika Vukaniča iz Andrejca pred Muco Arpada Nemeta iz Sela. Na razstavi so prikazali še kolekcijo brejih plemenskih telic, med njimi je bila najboljša Šarika Geze Sabotina iz Prosenjakovec, drugo mesto je pripadlo Bredi Gizele Herco iz Fokovec in tretje Minki Marjete Gergorec iz Prosenjakovec.

Poleg zvoncev za prva mesta v posameznih kolekcijah so prejeli rejci za najboljše živali še priznanja in nagrade. Ob lepem sončnem vremenu je razstava v Prosenjakovcih uspela in je privabila številne obiskovalce.

LUDVIK KOVAČ
Fotografije: NATAŠA JUHNOV

Kmetijstvo predstavlja v slovenski občini eno od pomembnih gospodarskih panog, najpomembnejše mesto znotraj kmetijstva pa zavzema živinoreja. Tako govedoreja kot pračičereja že nekaj časa nista v zavidiem položaju, saj odkapne cene živine ne sledijo stroškom priraje, kljub temu pa živinoreja predstavlja večini kmetov najpomembnejši vir dohodka. Neurejene razmere živinoreji otežuje še suša, ki že drugo leto pesti kmetijce, dolgoročne posledice pa bodo v živinoreji. Že v lanskem letu je bilo zaznati zmanjševanje stalaža živine, posledice niso pa so še bolj občutne letos, saj so živinorejci že porabili vse rezerve iz prejšnjih let.

Navkljub vsem težavam pa si organizatorji rejskega in selekcijskega dela prizadevajo, da bi zmanjševanje stalaža ustavili, karati pa ohranili tudi kakovost, ki so jo na tem področju že dosegli. Rejsko in selekcijsko delo pri vzreji govedi lisastopasne ima namreč v Pomurju in v tem času so bili doseženi kakovostni premiki, prav kakovost pa je ponesla lisastopasne tudi zunaj meja države. Sejmi plemenske živine, ki so jih še pred leti organizirali vsak mesec, so zaradi težav v živinoreji sicer zamrli, vendar to še ne pomeni, da se je kakovost plemenskih živali zmanjšala. Poznavalci celo pravijo, da se je kakovost plemenske žive izboljšala, saj imajo v domači reji najboljše živali, manj kakovostne pa

izločajo. Eden od načinov za spodbujanje kakovosti so tudi razstave goveje živine, saj na njih predstavijo najboljše živali, takšne razstave pa spodbujajo tudi tekmovalni duh med živinorejci. Pripravljanje tovrstnih razstav je še posebno oživilo po ustanovitvi rejske zveze za lisasto pasmo in njenih podružnic, v Pomurju pa so v zadnjih

letih organizirali že nekaj uspešnih tovrstnih razstav. Po dveh uspešnih razstavah v letošnjem letu (v radgonski in ljutomerski občini) so pripravili podobno razstavo minuli teden tudi v Prosenjakovcih. Za razstavo, ki jo je organizirala prosenjakovska podružnica rejske zveze v sodelovanju z Živinorejsko-veterinarskim zavodom za Pomurje in skupščino občine Murska Sobota, so izbrali 37 najboljših živali, ki jih redijo rejci na tem območju, za naslove najboljših pa so se potegovali v šestih kategorijah.

V kolekciji starih krav je bila najboljša Beba rejca Geze Čahuka iz Ivanovec, ki ji je pripadel častni zvonec, druga pa je bila Drina Zoltana Čiguta iz Vučje Gomile, ki je prejela tudi častni zvonec za kakovostno vime. Žofa Jožeta Horvata iz Ratkovec je bila najboljša med kolekcijo starejših krav, kjer je drugo mesto pripadlo Marči Marjete Gergorec

Siliranje pesnih rezancev

Kmetovalci lahko pripravite kakovostno in ceneno osnovno krmo iz stranskih produktov pri predelavi sladkorne pese.

Suša, ki nas je prizadela že drugo leto, nas sili, da začnemo iskati vse možne vire za prehrano govedi.

Druga krma, ki jo dobimo kot stranski proizvod pri predelavi sladkorne pese, so pesni rezanci. Iz 100kg pese dobimo približno 5kg suhih ali 17-20kg stisnjenih svežih pesnih rezancev. V suhi snovi vsebuje ta krma dosti energije, saj računamo, da je škrobna vrednost pesnih rezancev 720-750g. Če primerjamo s koruzno silažo, je ima za 120-140g manj. Pesni rezanci so zelo dobra in energijsko bogata krma, po kakovosti, ki se meri po zastopnosti organskih kislin, pa je ta silaža zelo revna, ker doseže samo 15 točk od 100 možnih.

Pomemben dejavnik pri siliranju pesnih rezancev je temperatura, saj imajo v tovarni ob prevzemu 50-55°C, ko jih spravljamo v silose, imajo še vedno 45-50°C, to pa je temperatura, ki ni primerna za normalen razvoj želenih mikroorganizmov. Pri tej temperaturi se lahko razvijejo mikroorganizmi visokega temperaturnega optimuma, kot pa vidimo po sedanjih rezultatih našega laboratorija, se razvijajo v siliranih pesnih rezancih mikroorganizmi, ki tvorijo več octove kot mlečne kisline, zaradi tega dobimo manjvredno silažo s slabšo oceno po Fligovem ključu.

V svetu so preskušali različne načine, kako izboljšati kislinsko razmerje v pesnih rezancih. Pesni rezanci se zač-

Tabela 2: Silirani pesni rezanci z 10% melaso

	svže snov	suha snov
suha snov (g/kg)	255,8	1.000,0
surove vlaknine (g/kg)	49,7	194,3
preb. s. beljakovine (gov.) (g/kg)	22,3	87,2
škrobna vrednost (g/kg)	188,4	736,6
kalcij - Ca (g/kg)	1,74	6,78
fosfor - P (g/kg)	0,19	0,75
pH	3,73	
amoniak NH3 (mg/kg)	206,0	805,0
amoniakni dušik (g N/kg TN)	30,4	
skupne organske kisline (g/kg)	40,45	158,14
mlečna kislina (g/kg)	36,49	142,69
octova kislina (g/kg)	3,94	15,41
maslova kislina (g/kg)	0,00	0,00
ocena (točke po Fliegu)	100	
ocena (kak. razred)	1	

nejo po siliranju počasi ohlajati, in sicer odvisno od velikosti silosa za 0,5 do 1,5°C na dan. Za pravilno fermentacijo v silosu je ugodnejše počasnejše ohlajanje, saj je bilo ugotovljeno, da se razvije pri počasnem ohlajanju več mlečne ter manj maslene in propionske kisline. To pomeni, da so izgube pri siliranju manjše, kakovost silaže pa boljše. Po drugi strani pa lahko zaradi počasnega ohlajanja v silosu, ko je temperatura dalj časa višja do 50°C, rezanci izgubijo željeno strukturo. Na površini so mazavi, to pa otežuje odvzem.

sklepov, da se pesni rezanci kakovostno silirajo z dodatkom 10% melase ali pa dodamo ob siliranju žive mlečnokislinske bakterije PLANTANAZE. Ena doza plantanaze zadostuje za 25-30 ton pesnih rezancev.

Pri dodajanju mlečnokislinskih bakterij moramo paziti, da temperatura ne bo previsoka. Želimo si, da bi bila temperatura ob siliranju 40-45°C. Če bo temperatura previsoka, bo del bakterij propadel, tega pa si ne želimo.

Kako pesnim rezancem dodati mlečnokislinske bakterije

Najprej si pripravimo raztopino mlečnokislinskih bakterij in encimov, kot je napisano v navodilu. V malo vode zmešamo vsebino vrečke A, potem isti raztopini primešamo vsebino vrečke B in vse skupaj dobro premešamo. Dobljeno raztopino primešamo preostali vodi, ki naj bi je bilo 50l. Tega pripravka doziramo 2l na 1 tona. Tako z enim zavojem plantanaze lahko siliramo 25 ton pesnih rezancev. Siliramo kot druge silaže, potrebno je dobro potlačiti, da iztisnemo zrak ter na koccu silos dobro pokrijemo s plastično folijo in ga obtežimo s peskom ali mivko. Fermentacija brez dodatka bakterij je končana v treh tednih, z dodatkom plantanaze pa v 10 dneh.

Kot je bilo že prej omenjeno, naj temperatura ob siliranju ne bo višja od 40 do 45°C. To pa dosežemo šele naslednji dan, ko smo dobili pesne rezance.

Kmetijska svetovalna služba pri ŽVZ za Pomurje M. Sošeta, bota, JOŽE PUHAN, dipl. inž. agr.

Tabela 1: Ocene nekaterih silaž v Pomurju

	sušina (g/kg)	točke po Fliegu	pH
travna silaža	325	41	4,54
koruzna silaža	289	86	3,59
siliran koruzni storž	569	77	3,90
silirano koruzno zrno	623	82	3,86
silirani pesni rezanci	205	15	3,80

ORMOŽ: Trgatev gre počasi h koncu

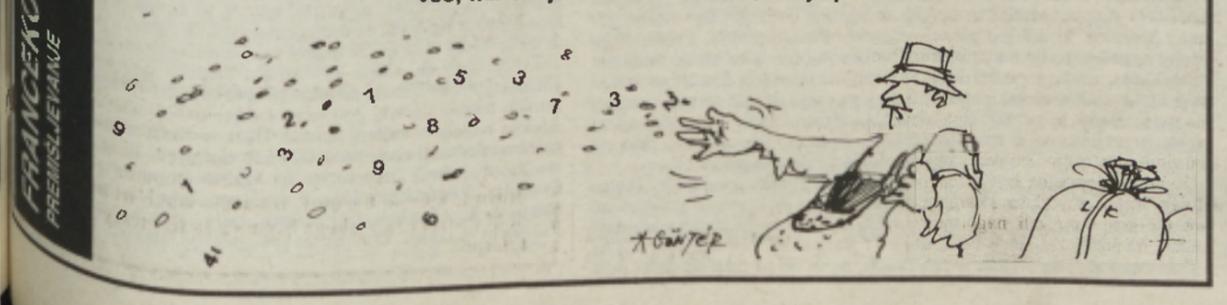
Visoke odkupne cene grozdja

Približno 3000 ton grozdja iz lastnih vinogradov in 1500 ton iz zasebnih vinogradov že predelujejo v ormoški vinski kleti. Proces nastajanja vina se bo začel, vendar letos z občutno izboljšavo, saj imajo na voljo najmodernejši filter za mošt. Po uspešni izločitvi mošta se bo začel proces nastajanja vina. Na novo pridobitev, ki jim bo omogočila dosti prestižno mesto med slovenskimi vinarji. Po kakovostni in obilni trgatvi na 610 hektarjih vinogradov gledajo v podjetju Jeruzalem Ormož z veliko optimistično. Večino letošnjega grozdja bodo prodali na domačem tržišču, le manjši del pa na tujih. Direktorica vinske kleti Lidija Ruška pravi, da je njihovo podjetje eno redkih pri nas, ki potreba za vsako ceno potegovati za pridobitvijo grozdja na mednarodnem sejmu vina v Ljubljani. Tako so dobili za rulandec letnik 1992 zlato medaljo. Vsi začeli s polnjenjem letošnje letine. Na litič utrjenih traktoristov, ki so preteklo leto vse noči stali v vrsti pred vinski kletjo, je bilo videti zadovoljstvo. In prav je tako!

je bila letina dobra in odkupne cene privlačne, pa najbrž ne bodo napolnili vseh sodov, saj zmogljivost ormoške kleti, ki je zgrajena v treh podzemnih etažah, presega njihov pridelek, ki bo znašal približno 5.600.000 litrov. Zadovoljni pa so tudi zadržni pridelovalci, ki so se odločili prodati grozdje. Lani je bilo precej krvi, saj je bila odkupna cena prenizka in plačilo neredno. Letos je zadruga zagotovila najmanj 62 tolarjev za kilogram špona, laškega rizinga in mešanih sort pri sladkorni stopnji 15,1 odstotka. Za vsako višjo ali nižjo stopnjo sladkorja pa bodo priložili oziroma odštevali po tri tolarje. Pri stopnji 17,1 se cena zviša za sedem, pri 19,1 pa za 10 tolarjev. Pri stopnji pod 12 odstotkov pa se cena zniža za deset tolarjev pri kilogramu grozdja. Izločitvena cena za sorte beli pinot, chardonnay in zeleni silvanec je 77 tolarjev. Posebno spodbudna je cena za renski rizing, sauvignon, rulandec, traminec, muškati tonel in rumeni muškati, ki je pri 17,1 odstotka sladkorja 117 tolarjev. Na litič utrjenih traktoristov, ki so preteklo leto vse noči stali v vrsti pred vinski kletjo, je bilo videti zadovoljstvo. In prav je tako!

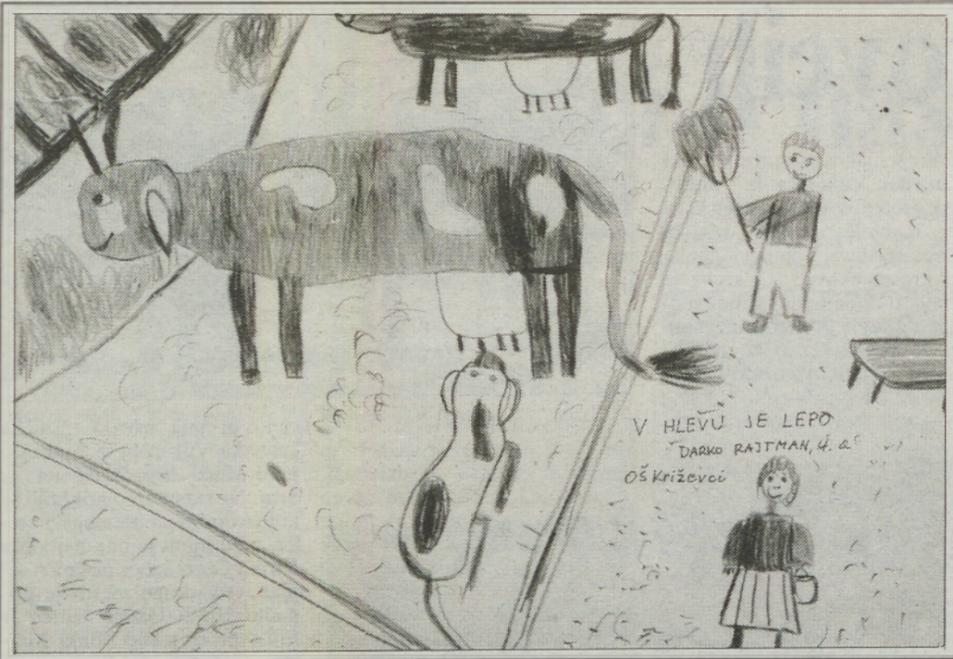
VIKTORIJA KLEMENČIČ

Ko takole preračunavam, ugotavljam, da mi bo zemlja vse, kar mi je med letom dala, zdaj spet vzela.

FRANJEKOLO
PREMIJERANJE

odsevi mladosti

Ob tednu prometne varnosti

Doma sem v Tropovcih. V šolo hodim po zelo prometni cesti. Po njej vozijo veliki tovornjaki. Strah me je, da me povozijo. Pri prehodu čez cesto sem zelo previdna.

INES BUKOVEC, 2. a OŠ Tišina

***

Mi, otroci, smo najmlajši udeleženci v prometu, zato morajo vsi skrbeti za našo varnost. Seveda pa moramo tudi mi sami paziti nase. Poznati moramo prometne predpise in se po njih ravnati. Tako ne smemo nikoli prečkati ceste na nepreglednem mestu, ampak le na označenih prehodih. Pri hoji po temi ne smemo pozabiti kresničke. Na kolesu pa moramo imeti luč, odsevnik in zavore. Pa srečno!

FRANJA PIŽMOHT, 3. a OŠ Apače

***

Moja pot v šolo je dolga in nevarna. Vedno se peljem lepo ob robu cestišča, kot smo se učili v šoli. Ko pa zagledam avtomobil, me kar stisne pri srčku, saj se bojim, da bi me zadel. Cesta je namreč ozka in polna strojev, ki kopljejo jaške za vodovod in telefon. Čeprav je mnogo prometnih znakov, smo kljub temu v nevarnosti. Večkrat bi morali opozoriti šoferje, da ne bi vozili prehitro in vinjeni. Najbolj pa si želim, da bi bilo ob uri, ko se peljemo v šolo in domov, več policistov, saj bi imeli otroci tako varnejšo pot.

SIMONA SRT, 3. a OŠ Apače

Na pragu dozorevanja

Šesti razred - razred dozorevanja. Obdobje, v katerem se otroci spreminjajo v mladino. Čas, ko se na nas iz dneva v dan opažajo spremembe, čas puberteniških vznemirjenj in tegob.

Radovedna sem, kaj nam bo prineslo to šolsko leto. Premišlujem. Že od sedmega leta hodimo v šolo, da bi se kaj naučili. Za zidovi te velike in lepo popleskane zgradbe je bilo tudi veliko drobnih in lepih doživetij.

V šestem razredu bomo posegli po novih delčkih znanja. Spoznavali bomo svet matematike s premicami in ulomki; z Josipom Jurčičem in Franom Levstikom bomo odšli v čase naših prednikov in turških vpadov, zgodovinska knjiga pa nas bo popeljala celo v kameno dobo. Širili si bomo obzorje, spoznavali svet, živa in neživa bitja, se poglobljali v svet umetnosti... O raznih zanimivostih bomo brali, pisali, jih skušali ilustrirati, izraziti v različnih izdelkih. Mislim, da se bom v tem šolskem letu veliko naučila. Ne bojim se dela in skrbi, ki mi jih prinašajo novi učbeniki in delovni zvezki. Sem vedoželjna in kornaj čakam, da bomo obravnavali... Ne bom naštevala, ker bi bil seznam predolg in za marsikoga dolgočasen.

Veselim se torej šestega razreda ter sebi in svojim vrstnikom želim, da bi bil vsak uspešen in da bi bilo veliko prijetnih dogodivščin.

PETRA SRAKA, 6. a OŠ Beltinci

Moj kuža

Moj kuža rad teka in pogosto zeha, se po travnikih podi in muce rad lovi.

Ko dobil je kost, brž odhitel je v gozd, se najprej z njo igral, potem pa slastno jo pojedel.

METKA HOZJAN, 5. b OŠ Turnišče

Klopotec

Klop, klop... klopotec se v vinogradu vrtil.

Klop, klop... klopotec škorce prepodi.

Ko pa spet priletijo in na grozdne jagode se zapodijo,

klop, klop... klopotec se zavrti, da brž jih prepodi.

PETRA GYERGYEK, 3. r. OŠ Puconci

2. Kar ni uspelo Pückom...

Argentina dobra druga domovina Slovincem

Še nekaj dni potem so naši gostitelji v slovenskem izseljenskem društvu Triglav z začudenjem pripovedovali, da so s Prekmurci pili »šnops« že navsezgodaj. Pa so pozneje enako presenečeni ugotavljali, da jim je sicer jutranje osvežilo iz Prekmurja dobro delo, da pa kljub temu nimajo opravka s pijanci, ki ne mislijo na drugo kot na alkoholno okrepčilo. Andi je pač, ko smo prišli v Triglav, poiskal slivovko in ponudil steklenico našim gostiteljem. Slovenski dom Triglav v Buenos Airesu je ogromna zgradba. S telovadnicama v dveh nadstropjih, kegljiščem, bazenom, gostilno, pisarnami društva. Gotovo prevelik za okoli 700 stalno včlanjenih Slovincem v argentinski prestolnici. Ideološko in s preteklostjo neobremenjeni Slovenci v Buenos Airesu so prepričani, da bi z delitvijo dela med desetimi slovenskimi klubi v tem mestu Triglav mogel postati osrednji športni objekt, slovenska hiša s cerkvijo in prostori Zedinjene Slovenije, kulturne akcije in časopisa Svobodna Slovenija center za organiziranje Slovincem, dom v San Justu pa z veliko dvorano in prostori za družabne prireditve prostor za zabave, kulturne prireditve, gledališke predstave in razstave. In tako naprej.

A kaj, ko mi je v pogovoru prof. Tine Debeljak, odgovorni urednik in praktično edini sodelavec Svobodne Slovenije, lista politične emigracije v Argentini, dejal: »Kako naj se družimo mi, politični emigranti, z onimi v Triglavu, ki se večinoma niti ne pogovarjajo več med sabo v slovensčini. Ko pa je njihov pogovorni jezik španščina. Za nas bi to pomenilo velik korak nazaj.«

V Debeljakovih besedah je sicer zrno resnice. Potomci predvsem primorskih Slovincem, ki so pred drugo svetovno vojno bežali iz Jugoslavije pred fašizmom, se večinoma slovensko naučijo šele, ko že odrastejo in jih Slovenska izseljenska matica študira za študij v Sloveniji. Med mladimi potomci teh Slovincem pa jih mnogo ostane takih, ki slovensko niti ne razumejo več. Razdalja, časovna in krajevna, pač naredita svoje. Slovenci, ki so po drugi vojni v Argentino pribežali pred komunizmom, v velikem številu nekdanji domobranci, pa so se v novi domovini organizirali tako, da so se njihovi otroci že doma učili izborne slovensčine, jo izpopolnjevali v dobro organiziranih slovenskih solah po njihovih klubih in je tako pogovor s temi mladimi argentinskimi Slovenci za obiskovalca pravo presenečenje. Zato tudi ne čudi, da je med njimi, pretežno izobraženci, veliko pisateljev v slovenskem jeziku in tudi sicer kulturnih ustvarjalcev.

Jabolko spora med enim in drugimi pa je odnos do Slovenske izseljenske matice, določneje do ljudi, ki so v njenem vrhu. Politična emigracija povojnih izseljencev ne more kar tako pozabiti, da so iz stare domovine prihajali njeni predstavniki in emigrante preprosto ignorirali. Sodelovali pa so z jugoslovanskimi klubi in ambasado, česar pa povojna emigracija nikoli ni sprejemala. In v ta odnos je padlo gostovanje Prekmurcev in Marko bande.

Tudi v tem je bil razlog, da smo imeli nenadoma že ob štartu turneje po Argentini dva prosta dneva, namenjena sprehajanju in ogledovanju Buenos Airesa.

V sredo, ko so nas namestili v hotelu Fraternidad v središču Buenos Airesa ob stavbi argentinskega parlamenta, smo popoldne imeli povsem zase. Če odmislim naporno iskanje razglednic, za katere se kajpada spodobi, da jih pošlješ v veliko širši prostor, kot če si na potovanju po Gorenjskem, smo odhrumeli v bližnje trgovine. Ja, kar se razglednice tiče: med dvajsetim prodajalnami s časopisi in kioski so jih prodajali v eni sami. In to brez znamk. Tudi na bližnji pošti znamk nismo dobili, ampak so nam poštino označili s strojčkom. Prijazni prodajalec, ki ga seveda še enkrat nismo nič razumeli, pa nam jih je ožigosane vrnil in povedal, kam da jih moramo odvreči. V neke lesene zabojke, katerih španska vsebina nam ni bila jasna, in šele doma smo ugotovili, da smo ravnali prav.

V sredo zvečer so kot vsako sredo pred kongresom stavkali upokojenci. Prepričani, da jim peronistična oblast Carlosa Manema reže preskop reženj kruha. Letaki so še ležali po cestah, ko smo mi po štirih dneh že

zapuščali prvega od hotelov, kjer smo prenočevali v Argentini. Naslednji večer pred kongresom so stavkali svobodni novinarji. Takrat je bilo veliko bolj vroče kot pri upokojencih. Ker pa smo bili v Argentini ravno v času najhujše predvolilne kampanje, se je pozneje pokazalo, da je nasprotnikov peronistov veliko manj kot njegovih privržencev. Na volitvah v nedeljo tretjega oktobra, je Menem dobil kar 70 odstotkov glasov volivcev.

V četrtek nas je Mario Bogataj, strokovnjak za turizem, s kombijem popeljal po Buenos Airesu. Staro mesto šteje tri milijone prebivalcev, združeno z obrobjem pa nekje med 10 in 14 milijoni, nam je povedal. Seveda nas je gostitelj vozil mimo obeliska, mimo spominika Špancem, svetemu Martinu, kjer so predstavniki mehiške ambasade ob državnem prazniku polagali venec in je bila častna straža in godba na pihala in veliko amaterjev, ki so slikali, in med njimi Marko banda. Najlepše, kar nam pokaže Bogataj, je naselje prvih naseljencev v Buenos Airesu Boca. Zivopisno posbarvane hiše kažejo, da so sedaj to četrto prevezli umetniki, svetovno znan stadion Boca Juniors pa je znan tudi po tem, da ga je zasnoval arhitekt po rodu Slovenec. Popoldne nas zapeljejo še na ogled delte reke Rio de la Plata, reke, ki je znana po najširšem izlivu na svetu. Med Buenos Airesom in Mote Videom je reka široka 400 kilometrov in pristanišče v Monte Videu je sladkovodno.

Z gostitelji v slovenskem klubu Triglav

Zvečer pričakam v hotelu bratrance, v Argentini rojenega Sobočana Ladislava Kazarja-Maria, ki ne zna slovensko, zato pripelje s sabo 15-letno hčerko, ki odlično govori angleško. Pomodrujemo, izvzem, da je Mario uspešen podjetnik v bližini Buenos Airesa, punčka bo študirala arheologijo, družina pa obiskuje Slovenijo in mamino domovino Italijo vsako leto. In kot v vseh pogovorih na potovanju iščemo skupne znance. Kazarjev Borut je bil kot član ansambla Royal Flesh v kombinaciji za obisk Argentine, pa je naneslo drugače. V moji torbi pristane prva od številnih kuvert za domovino s pismi, fotografijami in podobnim.

V petek dopoldne obiščemo osrednje argentinsko gledališče Teatro Colón. Španske vodnice skorajda ne razumemo, nekateri se priključimo nemško govoreči, ki so si jo najele samo tri turistke, a nam kmalu dajo vedeti, da nismo zaželeni. Po kosilu v Triglavu se začnemo pripravljati na večerni nastop. Napovedan je za 21. uro, pa se ob tri četrt na deset prav

Ali veste?

(Nagrajuje Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota)

Očitno je, da vam je delalo 4. vprašanje precejšnje preglavice, saj ste se le redki opogumili odgovoriti, kako dolgi naj bi zrasli nohti na roki, če si jih eno leto ne rezali. Po našem podatku, ki je zapisan v eni od enciklopedij, je **pravilen odgovor 2,5 centimetra**, preizkusili pa tega seveda nismo. Če ima kdo dokaz, da ni tako, naj nam čimprej sporoči.

KUPON št. 6

Ali veste, kateri kraj je najtoplejši na svetu? Odgovore (kuponi) pošljite najkasneje do 26. oktobra na naš naslov in pripišite »ALI VESTE«.

Nameravali smo na Triglav

Nekega počitniškega dne smo se s teto, sestrično, bratrancom in bratom napotili v planine. Nameravali smo na Triglav.

Hodili smo po gozdu in se vzpenjali v strmi breg. Ob poti sta se pasla kobilica in žrebiček. Lahko smo ju božali. In kako veselo sta se sladkala z našimi bonboni! Ko smo prispeli na planoto, smo zvedeli, da nismo na pravi poti. Utrujeni smo se vrnili k avtu, nato pa se še enkrat podali na pot proti Triglavu.

Bili smo neizmerno žejni, ko smo končno zagledali žuboreč potoček, kjer smo se lahko odžejali in osvežili. Čista mrzla planinska voda nam je bolj prijala kot vsa pijača tega sveta.

Pot se je venomer vila navzgor. Radovedni smo bili, kaj bomo zagledali, ko bomo prispeli do tja, do koder je segel naš pogled. Toda pot je spet zavila okrog skale. Včasih smo morali biti zelo pazljivi.

Končno smo zagledali Vodnikovo kočjo. Malo smo si odpo-

čili, nato pa se podali proti Kredarici. Pot je bila še vedno dolga in nevarna. Meni je bilo celo všeč. Večkrat smo se fotografirali in z daljnogledom ogledovali okolico. Po osmih urah hoje smo končno prispeli na Kredarico. Pravi rekord za nas, ki nismo nikoli prej hodili v hribe. Noge so nas bolele tako da smo se v kočjo skušali vleklji. Naročili smo si čaj, nato pa se opravili spat.

Naslednje jutro je bilo razno in megleno, zato se nismo odpravili proti vrhu Triglava. Pak smo se raje odločili za vrtenje v dolino. Hodili smo v dolino.

Čudno pomirjena in prijetna novih moči sem prispela domov. Mamu sem kar naprej z lepimi vtisi o gorah, planinskih rožah in o klimi pomagali katerih smo se vedno nujali. Sklenila sem, da bom šla v planine in osvojila najvišji vrh - Triglav.

MARTINA HORVAT, 8. a OŠ Mala Nedelja

nihče ne razburja, ker ni še nikogar. Španske navade so zlezle pod kožo tudi slovenskim izseljencem. Nekaj po deseti zvečer se restavracija Božidar Fink, poznavalci padajo od presenečenja, da je Fink v Sloveniji ostro protestira, ko mu pravim, da moja generacija ne namerava v čakanju sprave med partizani in domobranci. »Jaz sem bil domobranec, svařeče dvigne obrvi. »Vem!« mirno odgovorim. »Saj zato vam govore. Pozneje vidim, da tudi Fink razposajeno zapoje z Marko bando, ko pa

Upokojenske demonstracije pred argentinskim kongresom

razvname zabava s plesom, predstavnik slovenske države radno prizorišče.

Slovenija je pred časom že imenovala veleposlanika v Argentini, a ralni demokrat Franco Juri novi emigraciji ni bil po volji in danes je ga argentinski parlament ni potrdil. Juri je zdaj v Španji, odeslan v dorida v Argentini pa teče boj med kandidati v vrstah emigracije in kandidati iz Slovenije.

V soboto smo najprej gostje v oddaji Okence na Slovenio. Po njenega ustanovitelja in glavnega mecena Maria Cuka oddaje Ličen, v enourni oddaji pa župana Gorenčerja, vodjo Banda Šlaka in novinarja - mene povezuje Marjana Pirc. Med vprašanji, po kateri odgovarjam s previdnostjo, da ne bi še sam prispeval k razpisu Slovincem v Argentini, je tudi tisto: Ali ste Prekmurci ponosni na to, da ste Kučana? Odgovorim, da ni razloga, da ne bi bili ponosni na to, da smo Goričanec iz Križevca v dveh demokratičnih volitvah preizkušeni in in da je bil na čelu mlade države pri njenem mirnem nastopu.

Zvečer smo na assadu na dvorišču Triglava, govejega mesta v neomejenih količinah, po hrani pa spet igramo v restavraciji. Banda, ampak na taki poti se ne ločujemo. Vsi delamo v restavraciji. Aleksis odpelje v najbolj umazan lokal na svetu, v sredo mesto, kjer moramo počakati na prostor. Ob štirih jutraj vstanemo in gremo na nas že ob sedmih čaka voznja na letališče in polet v Cordobo. Vilma Rojc, ki je z nami ponočevala in bi morala biti šoferji, ki hi nas peljali proti letališču, zaspi, tako da se peljemo v Paborjem in taksiji. Cimbale pa spet gnjavijo letališče.

Prekmurje, tvoje srednjeevropsko ime

Kamniti stebri z akantnim frfotom na kapitljih so se zdeli mehkejši kot gosti stropni prečnički iz počrnelega hrastovega lesa nad njimi. Stebri okrogli in belorožnato roževinasti, kot olupljeni iperlijji; prečnički oglati in nazobčani. Načela stavbne umetnosti ob pogledu na te stebre in strop videti kaj preprosta. Iz naravno naređiti mehko, iz mehkejšega trše. Nič drugega. In vsa reč te prevzame in navda z neko dobrohotnostjo. O, da so bili benečani zvitni in kruti? Morda že, toda v stavbah se to ne vidi. So pač spretno prikriti. Tako se to dela. Kakor da ne bi bila prav v tem. V takemle postopku zamenjave pa je obenem nekaj tipično beneškega, neka prefinjena in lahkomiselna perversija, ki kakor da se oglašja z zidov vsake beneške stavbe.

Za kaj je sobano, v kateri smo sedeli, uporabljal beneški jezik, ne vem. Prav gotovo pa to ni težko zvedeti. Ker, kot pravi Sonja Ana Hoyer, umetnostna zgodovinarica in konvulatorka, so o vseh pomembnejših beneških stavbah napisane monografije. Kako potem ne bi vedeli vsega o naj-

pomembnejši med njimi. V sredo, 6. oktobra, je bila v Doževi palači v Benetkah predstavljena prva monografija o kaki znameniti stavbi na Slovenskem. In najbrž je bilo v tej palači prvič omenjeno ime Prekmurje. Najbrž, čeprav je komaj verjetno, da bi bilo drugače. Ne moremo pa povsem

izključiti, da ni že kdaj kak Benečan pod tistim krovom izmenjal bežnega stavka o lovskih revirjih v naših krajih.

Prekmurje je omenil profesor umetnostne zgodovine dr. Nace Šumi, v slavnem govoru dr. Sonji Ani Hoyer, rojeni Sobočanki. Menil je, da je zanimivo, da je monografijo o znani piranski stavbi - Tartinijevi hiši napisala umetnostna zgodovinarica, ki je doma iz drugega konca Slovenije. Rekel je tudi, da gre za avtoričino srednjeevropsko vpetost, ki ne boleha za geografskimi in lokalističnimi predsodki.

Govorili so tudi beneški gostitelji. Univerzitetni profesor, ki je Hoyerjevi največ svetoval, predstavnik beneške občine in

predsednik združenja, ki oživlja kulturne vezi med tistimi, ki živijo ob vodi in pijejo iz vrečev apeninske kulture.

Naslov knjige je **Tartinijeva hiša**. V Doževi palači je v bila tega dne predstavitev italijanske verzije knjige. Predstavitev izida slovenske izdaje je bila pred dobrimi tremi meseci v Ljubljani.

Hoyerjeva je našla mnogo dokumentov o Tartinijevi hiši v Piranu v Benetkah. Zato je knjigo o njej po dobri srednjeevropski v maniri predstavila tudi v tem mestu. Sploh pa je bila srednja Evropa v Doževi palači ta večer tolikokrat omenjena kot že dolgo ne. V srednji Evropi namreč zanimanje za ta duhovni prostor v zadnjem času nekoliko zamira. Mogoče pa njen refleksivni izvor vendarle ni nekje v trikotniku med Dunajem, Pešto in Prago? Kaj če je v Benetkah, na njenem zahodnem robu? Potem ima Handke deloma prav, ker pravi, da so to oblaki. Kaj pa je bolj lahkomiselnega kot oblaki in venecijanski stavbni stil??

ŠTEFAN SMEJ

Iz starejše prekmurske zgodovine

Priljubljen referat, prebran na letni skupščini zgodovinskega društva za Pomurje 23. aprila v murskosoboškem gradu

Govoriti o današnjem stanju raziskav starejše prekmurske zgodovine ni prav lahko. Marsikateri bralec je že slišal za imena prekmurskih zgodovinarjev Ivana Zelka, Ivana Škafarja, Franca Šebjanca, literarnih zgodovinarjev Vilka Novaka in Štefana Barbariča. O starejši zgodovini pa pisala in še pišeta tudi Vanek Šiftar in Jožef Smej, od katerih je Bogo Grafenauer in Peter Štih. Vendar so nekateri teh žal že umrli, število novejših objav pa je zastrašljivo skromno.

Katero so temeljne poteze starejše prekmurske zgodovine, ki bi jih pomeniti vsak količjak šolani Prekmurca? Prostor med Rabo, Zalo in Zala je bil z našimi predniki zelo redko poseljen do 30. let 9. stoletja, ko so se začeli usmerjati kolone nemško in predvsem slovensko govorečih tedanje Karantanije. Dobra pol stoletja kasneje začno seliti okoli Blatnega jezera proti Muri in naprej vpadati Ogrji (od 10. stoletja slovensko prebivalstvo izginje. Ponovno se začne ta prostor polniti iz češko-moravskih in slovaških predelov od začetka 12. st., ko umirajo mejno območje, vzdolž Mure in Slovenskih goric. Zemljo je sprva last ogrskega kralja, dobé cerkev - györška in zagrebška ustanovljeni v 11. st., ter številne fevdalne družine: Bánffy ali Bániz, Báthány, Erdödy, Esterházy, Nádasdy, Szápary, Széchenyi, Zichy in Zrinski, seveda v različnih obdobjih. Te družine obvladujejo in zagotavljajo mirno življenje prekmurskih Slovencev druge polovice 15. st., od tedaj pa do srede 18. st. miru tu ni več. Na koncu 17. stoletja v nemškem cesarstvu vpadajo sem Turki, mesti Sobota in Lendava padeta leta 1680-1720, tukajšnje prebivalstvo se mora skrivati pred izmeničnimi napadi turških in ogrskih roparskih krdel. Zato je čas od 16. do 18. stoletja upravičeno doba, ki je v do tedaj skoraj monotono življenje prekmurskih Slovencev vnesla strah, negotovost, materialne in duhovne izgube (pojavita se luteranstvo in kalvinizem, Prekmurci dobé prvo lastnem narečju ter vtisnila pokrajini pečat, razpoznaven še danes).

Če si ogledamo možne vsebine raziskav starejšega Prekmurja, si lahko predstavljamo nekaj splošnih dejavnikov zgodovinskega raziskovanja, tekljki oblikina razpoložljivih = obstoječih virov

1. **posobljenost in pestrost vsebinskih sklopov** (več meke mere) zanimanje širše javnosti za rezultate

2. **manjše arhivne in Sombotel, do Budimpešte.** Zelo malo (Gradec, Zeleznok, Güssing, Dunaj), nič pa v Zagrebu in Beogradu. Tukaj pravzaprav gredo od začetka.

3. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

4. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

5. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

6. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

7. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

8. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

9. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

10. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

11. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

12. **razpisane slika; socialna struktura višjih slojev** (več meke mere) informacija o upravi organiziranosti

edinoie tukaj. Pridružuje se divjanje ogrskih roparjev. Na prekmurskih tleh nastaja obrambni sistem nemškega cesarstva. Šlo je torej za čas delovanja treh oblastnih elementov hkrati - nemškega, madžarskega in turškega.

8) migracije, nove poselitve, izginjanje slovenskega življa
Ena od številnih posledic negotovega časa je stalna cirkulacija prebivalstva, odhajanje starih in dotok novih ljudi, lokalni asimilacijski in raznorodovalni procesi. Zgled: že v 80 letih 16. st. najdete med meščani Varaždina tudi priimke Kolenko, Kranjec, Magdič, Mihelič, Perko, Petek, Ščavničar, Zelko, Žnidarič in Žunec, torej ljudi, ki so tjakaj pobegnili iz slovenskega prostora, največkrat Prekmurja. Drug zgled: prebivalci Radgonskega kota so do konca 15. st. večinsko nemško, manj slovensko govoreči, od turških pritiskov v 16. st. pa hitro narašča število slovenskih priseljkov iz Prekmurja. To so korenine še danes tamkaj živeče in doslej uradno zatajevene slovenske manjšine na avstrijskem Štajerskem. Prislike v Prekmurje čutimo dandanašnji po priimkih Horvat in Novak. S temi se ponovno spreminja socialna slika in stopnja fevdalne obremenitve posameznika.

d) promet, obrt, trgovina, akumulacija kapitala
Cas 18. st. pomeni dolgotrajno celjenje ran. Opazen je rahel konjunkturni dvig. Območje se odpira, tuji trgovci iščejo zmeraj več hrane za potrebe vojne krajine na Hrvaškem in Ogrskem. Še posebej zanimivi so lahko kakršni koli podatki o trgovini v 16. in 17. stoletju. Zato pa že nekaj vemo o obrti 18. stoletja. Sploh bi to večidel mirno stoletje moralo postreči z veliko spoznanji o spremembah na podeželju sledovi merkantilizma in terezijanskih reform, rasti nasprotij med mestom in podeželjem).

e) religiozno življenje Prekmurja
Dobro obdelano nasproti drugim temam, saj je na voljo razmeroma mnogo virov. Meja med dvema cerkvenoupravna območjema - Györöm in Zagrebom (Bogojina-Rakičan-Mura) se pozna v življenju ljudi. Medtem ko györška škofija severno od te ločnice nastavlja madžarsko govoreče duhovnike in redke izolane slovenske, prevladujejo v beksinskem arhidiaconatu zagrebške škofije (»čez Muro«) hrvaški, tudi tu se najdejo slovenski duhovniki. Klasične teme so luteranstvo, kalvinizem in protireformacija. Do ustanovitve somboteljske škofije 1777, in poenotenja cerkvene uprave vsega Prekmurja je ta vsebinski sklop še zmeraj (v novem času sploh) zelo privlačen. Navsezadnje se na kulturnozgodovinsko podobo sakralnih objektov.

f) kulturna, izobrazbena slika
Prav tako že obdelana, vendar smemo pričakovati nova spoznanja in podrobnosti s področij šolstva, pismenosti, recimo podatki o pisarnah fevdalcev, in knjigotiskarstva.

Raziskovalec starejše prekmurske preteklosti mora poznati tehnike obdelave virov, obvladati potrebne jezike - latinskega, nemškega, madžarskega in hrvaškega, poznati mora pokrajino, ne more se lotevati dela s kakršnim koli ideološkim, verskim ali šovinističnim predsodkom. Na oddelku za zgodovino Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru bomo v prihodnje načrtno spodbujali prekmurske in druge študente k tovrstnim raziskavam.

Javnost in zanimanje za preteklost Prekmurja - kaj je to? Dobro vem, da interes za zgodovino »Slovenske okrogline« obstaja, je celo večji, kot bi si morda kdo mislil, in to prav zaradi doslej tako malo napravljenega. Enkrat moramo začeti znova. Ne začenjamo namreč od a, imamo temelje, postavili so jih prekmurski ljudje, zavedajoči se pomembnosti vedenja o začetkih slovenskega bivanja tukaj. Še nečesa ne smemo pozabiti: dandanes živita tod dva naroda, ločuje ju pač državna meja, vendar zgodovina Prekmurja je zgodovina Slovencev in Madžarov, le upoštevajoč dosežke obojih bo zgodovinar lahko brez očitanja samemu sebi podpisal, kar je ugotovil.
mag. ANDREJ HOZJAN, univ. asist.

Za zeleni jezik (48)

Nekatere slovenske zavarovalnice so na začetku novega šolskega leta 1993/94 po slovenskih vrtcih in šolah razpečale tiskane ponudbe za nezgodno zavarovanje predšolske in šolske mladine. Ene so svojo zavarovalno ponudbo predstavile na skromnejšem letaku, druge v že navzven lični barvni prepognjenki, tretje so dodale še urnik ali koledarček itn. Seveda so poleg nejezikovnih prvin vsi ponudniki za izrazitev svoje ponudbe in poslovno pridobitev naslovnika uporabili predvsem jezik. In predvsem to, kako so pri tem ravnali z njim, nas zanima tokrat.

Sedaj, ko zavarovalnice verjetno že vnašajo podatke o sklenjenih zavarovanjih v računalnike in ugotavljajo svojo uspešnost na zavarovalniškem trgu, smo se v rubriki odločili, da bomo z različnih zornih kotov pregledali besedila in nasploh ponudbe tistih zavarovalnic, ki so »se pojavile« na obeh bregovih Mure. To bomo storili nekoliko drugače kot lani, ko smo jezikovno primerjali zavarovalni ponudbi Zavarovalnice Triglav in Croatie. Zavarovalne ponudbe **Adriatica, Slovenice, Zavarovalnice Maribor in Zavarovalnice Triglav** (če gremo po abecednem redu) smo namreč poslali 15 profesorjem slovenskega jezika in književnosti na različnih obmurskih srednjih šolah in jih zaprosili, da **pet točkvalnih elementov otočkujajo s točkami od 1 do 4**. Točkvalne elemente oz. opazovalne kote smo takole poimenovali in opredelili:

1. **Ponudba:** Pri tem naj bi bili točkvalci pozorni predvsem na sestavljenost celotne zavarovalne ponudbe, na ustrezno kombiniranje besedila in slike, na smotro izrabo pisne površine oz. papirja ipd.

2. **Zgradba:** Besedo smo uporabili v njenem širšem pomenskem obsegu, saj naj bi točkvalci pri tem presojali razporeditev snovi glede na temo, oblikovanost besedila po načelih dobrega jezikovnega sloga in drugih praktičnostilističnih načelih.

3. **Jezikovna podoba:** Ta točkvalni element je obsegal presojo slovnične in pravopisne ustreznosti besedil.

4. **Slogani:** Propagandna gesla, s katerimi se gospodarske in tudi druge organizacije predstavljajo javnosti, so postala predmet proučevanja številnih znanstvenih področij in menda pri njihovem oblikovanju ponekod sodelujejo že specializirane skupine različnih strokovnjakov. Kljub temu smo se odločili, naj naši točkvalci - čeprav morda za ta del strokovno manj pristojni - povejo svoje mnenje o domiselnosti, udarnosti, psihološki prodornosti in jezikovni svežosti zavarovalniških propagandnih gesel.

5. **Vtis:** Pri tem naj bi bil otočkovan celoten vtis, ki ga je ponudba zapustila v zavesti točkvalca.

Čeprav smo na podatke morali čakati nekoliko dlje (zaradi tega tudi 14-dnevni rubrični premolk), pa menimo, da se je splačalo, saj od združive enajstih odgovorov, kolikor jih je prispelo, smemo pričakovati objektivno presojo ponudb. Našemu povabilu so se prijazno odzvale/ profesorice/ri Janez Glažar, Brunica Kralj, Beararice Logar, Dragica Marič, Danica Muhič, Pavla Šmid, Irena Štuhec, Milan Vincetič, Sonja Žilavec, Matija Žižek in podpisani in zbrani podatki kažejo takšnole sliko:

	Adriatic	Slovenica	Triglav	Zav. Marib.
Ponudba	24	37	33	19
Zgradba	26	35	33	24
Jez. podoba	29	32	32	21
Slogani	20	27	32	25
Vtis	22	33	36	19
Skupaj točke	121	164	166	108

Rezultati, kakor jih kaže razpredelnica, so sami po sebi dovolj zgovorni, tako da skoraj ne potrebujejo komentarja. Vendarle pa je osupljiva znatna razlika v točkvalnih rezultatih, saj razkriva, da ob zavarovalnicah, ki skrbijo za ustrezno (tudi jezikovno) podobo svojih propagandnih sporočil javnosti, obstajajo tudi takšne, ki bodo v to morale vložiti precej več truda. Zato lahko ob zahvali sodelujočim profesorjem izrazimo le še upanje, da se bosta zavarovalnici z dna točkvalne lestvice naslednje leto že pridružili onima dvema na njenem vrhu.

FRANCI JUST

kulturni koledar

Razstave

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih Pokrajinskega muzeja je na ogled gostujoča razstava Tekstil v kmečki hiši, ki jo je pripravil Neprijazni Muzeum iz Budimpešte, vsak dan od 10. do 12. ure, razen nedelje. Ogledate si jo lahko do 30. oktobra.

LJUTOMER: Razstavo del, ki so nastala na 5. slikarskem eksperimentu, si lahko ogledate v galeriji Anteja Trstenjaka do konca oktobra.

MORAVSKE TOPLICE: V galeriji hotela Ajda si lahko ogledate olja Leopolda Strnada iz Sežane.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin si lahko ogledate razstavo del Adolfa Pena.

RADENCI: V galeriji muzeja Radenske je na ogled razstava del likovne kolonije fundacije Rembrandt in Radenske. Razstavljajo Marjan Gumilar, Sandi Červek, Zmago Jeraj, Zdenka Žido in Lojze Logar. Ogledate si jo lahko do 15. novembra vsak dan med 10. in 12. uro ter ob sobotah in nedeljah med 15. in 17. ure.

LENDAVA: V gradu je na ogled stalna razstava del dosedanjih mednarodnih kolonij. Obenem si lahko ogledate tudi freske Zoltana Gaborja. Na ogled pa je tudi stalna razstava Oloris.

GORNJA RADGONA: Razstavo kiparskih del, nastalih v likovni koloniji Radgona '93, kjer so kiparili Jože Barši, Mirko Bratuša in Lujko Vodopivec, si lahko ogledate v pivljoni sejnišča med 10. in 12. ter popoldan od 16. do 18. ure.

Kino PARK

Film PRIVEŽI ME, režiserja Pedra Almodovrja, si lahko ogledate 14. oktobra ob 18. in 16. oktobra ob 20. uri.

Film RT STRAHU bodo vrteli 14. oktobra ob 20. uri, 15. in 16. oktobra ob 18. uri ter 17. oktobra ob 18. in 20. uri.

Igrajo Robert de Niro, Nick Nolte in Jessica Lang.

19. in 20. oktobra bodo ob 18. in 20. uri vrteli »odštekano« komedijo za mlade WAYNES WORLD.

ne zgodi se vsak dan

Evropa, kje je to?

Poklicno se srečujem z mnogimi podjetji, podjetniki in direktorji. Že pri prvem stiku s podjetjem, ko skušam dobiti direktorja, da bi naredil z njim intervju, mi je takoj vse jasno.

Eden od naših evropskih direktorjev mi je nekoč povedal: »Ko zazvoni telefon enkrat, se ponavadi ne zgodi nič, ko zazvoni drugič, mora nekdo dvigniti slušalko, če se to ne zgodi in telefon zvoni kar naprej, potem takoj vem, koliko je ura v tem podjetju.«

Misel je razpredal nekako takole: V podjetju, kjer vodilni vedo, kaj hočejo, mora nekdo sedeti ob telefonu, kajti to je njegovo delo, za to je plačan. Ko zazvoni telefon prvič, ga opozori, ko zazvoni drugič, že stegne roko in dvigne slušalko. Oseba, ki bi to morala storiti, je telefonist ali tajnica, ki potem veže naprej. Če je tisti, ki ga želite dobiti, navzoč, bo ravno tako dvignil slušalko ob prvem ali drugem zvonjenju telefona.

Sam bi dodal še naslednje. Tam, kjer po dolgotrajnem zvonjenju končno nekdo dvigne slušalko in se zasliši neprijazen, zdolgočasen glas v stilu: »Kva pa čete?« tam so še zelo daleč od Evrope.

Zgled je lahko tudi naslednji. Po dolgotrajnem zvonjenju končno nekdo dvigne slušalko: »A direktorja čete? Ga pa ni! Tajnico, bom vezala, če jo bom dubla.« Jasno, da tu diš Evrope še ni prebudil zaposlenih.

Isti direktor evropske firme mi je pripovedoval dalje: »Torej že ob prvem stiku prek telefona vem, kakšna je firma, kdo so njeni vodilni in kaj bo z njo. S tem mislim, ali se bo vključila v Evropo ali bo propadla.«

So pa tudi druge možnosti. Firmo lahko obiščete osebno. Prvi stik z vratarjem ali portirjem vam tudi zgovorno pove, kam ste prišli. Če ima vratar prekrižane noge na mizi, če reže z nožem čebulo, masten papir s špehom pa ima na mizi, če poje »Pasem ovce...« in se ne zmeni za vas, če vas ne sputi v podjetje, zahteva potni list, osebno izkaznico, ali vas kakor koli drugače šikanira, potem tudi veste, da to podjetje ni evropsko.

Je pa še ena druga različica. Vratar se drži kot kontraadmiral v svoji mogočni pisani uniformi, z vami ravna, kot da ste navaden »regrut«, vas pomilovalno pusti čakati, končno pa milostno spusti naprej. Tak vratar seveda govori tekoče francosko, nemško, angleško in italijansko, poleg tega še latinsko in malo grško, seveda pa tudi takšno podjetje ne sodi v krog tistih, ki so blizu Evrope.

Naslednji stik je tajnica. Ko vstopite v sobo, lahko »štrika« ali plete, kakor vam je ljubše. V tem primeru, jo tudi če se pogovarja po telefonu s prijateljico in se ne zmeni za vas, če bere večerajšnji časopis (današnjega ima še direktor), če si pili ali lakira nohte, potem zagotovo niste prišli v evropsko podjetje.

Pa še nekaj, če vas na hodniku med recepcijo in tajnično pisarno spremlja vonj po kuhanem fižolu ali »kupušu« (po naše temu pravimo zelje), potem prav gotovo niste vstopili v evropsko podjetje.

Kaj pa direktor? Tega vam niti ni treba videti, direktor, ki vse naštetu dopušča, čisto zagotovo ne more biti direktor evropskega podjetja, pa četudi ima magisterij in dva doktorata ter je član šestih mednarodnih združenj in asociacij, vključno z Rotary klubom in je poleg tega še član kakšne tajne obveščevalne službe.

Borivoj Repe

Preminouči teden je bil teden varnosti v cestnem prometu. Moj pajdaš Bela se je strašno varnega počutil, liki neji zavolo toga, ka ga ne bi zdavajnska vo na cesto pistijla, liki zavolo toga, ka so policaji štrajkali, pa se njemi je nej trbelo bojati, ka bi ga gor stavili, pa ka bi mogo fudati v mejer. Tou bi preči nevarno bilou zdaj, gda njemi v lagvi tak brbučka, ka ga že saga malo tá ne ličij, gda v klejt stoupi. Malo se je čudno čulo, ka do policaji na granici štrajkali tak, ka do normalno (bole pomali) delali, pa do se strogo držali predpisof. Po ton je Bela razmo, ka gda ne štrajkajo, te se predpisof ne držijo?!

Ovak je pa že pa ráji čunta lučena. Certifikati. Tou čunto mo zdaj en čas glodali, pa se okouli toga telko čednili, ka nan ja nakša vékša norija nede mogla v glavou stoupiti. Tak bar do strejlanja nede moglo prijiti, kak na Rusoskon.

Ovak so pa dejansko čunte bile lučene, nej dugo toga, za tejni visikimi zidijnami na Kocljevi ulici v Soboti. V tej zidijnaj so zdaj trij mesnice. Edna od tej mesnic je pa nej dugo toga, sefele odpadno mesovje, pa drabovino, pa čunte v velkoj vrči s plastike, nalékla pouleg kontejnera za smeti, med blokli, pa so te prebavali v blokovskon kompleksli meli krvavo mesno predstavo, kak je pes vse tou rázno vláčo pa trgo po parklacli. S ten je lipou prikazana varianta, kak se rejšiti mesni odpadkof v ton časi, gda nega nindri legalnoga odlagališča živalski odpadkof, pa gda kafilerija ne dela.

V borbi za zdravo okolje pozdrav, - brat Džouzi

Kaj vse si v Združenih državah Amerike izmislijo prebrisani trgovci! Ženske lahko zdaj spijo s senatorjem Kennedyjem, ki je v preteklih letih slovel po svojih škandalih. No, spijo lahko samo z Edijem, naslikanim na fritirasti posteljni rjuhi. Rjuha, kakršno vidite na naši sliki, stane peščico dolarjev, gre pa sijajno v promet. Pričakovati je, da se bodo na tržišču pojavile še rjuhe z drugimi osebnostmi, ki so ženskam pri srcu...

Vesela pridobitev

V sydneyskem živalskem vrtu Taronga so še posebno ponosni na podmladek koal. Ti prikupni medvedki so tudi ljubljenci obiskovalcev, zato jih že od malega navajajo na stike z ljudmi. Devet mesecev star medvedek Yarri ima najraje svojo oskrbnico Kirsty.

Svinje kot gozdarji

Britanski gozdarji so v borov gozd, ki ga je poškodoval vihar, spustili 20 brejih svinj. Povprečno 100 kilogramov težke živali naj bi gozdna tla na najcenejši način pripravile za pogozdovanje. Po oceni britanske gozdarske komisije lahko svinje bolje kot stroji tla očistijo, prerahljajo ter odstranijo nadležen mrčes in koreninice. Živali prerijejo tla do 20 centimetrov globoko in pri tem požrejo koreninice praproti, šipka in rododendrona, ki so za gozdarje le neprijeten plevel. Pri teh požrtujah pa hrkati v zemljo zakopljejo naokoli ležeče borove storžke, to pripomore k pomlajevanju gozda. Britanci si od te metode ne obetajo le ekološke nege gozda, ampak tudi primeren način svinjeje. Živali namreč tako pojedjo manj maščobe kot pri množični reji na farmah.

Telefonske govornice za ženske

Tri nove telefonske govornice v japonskem mestu Fokuoka nosijo napis: »Govornica za ženske-sanski prostor«. Japonska telefonska družba je vanje namestila osvežilnike zraka z gozdnimi vonjavami, rože, ogledalce in ploščo v višini oči, ki varuje pred radovednimi pogledi.

V prostoru za telefoniranje je prepovedano kaditi. Za vse te dodatke je morala družba primakniti za vsako govornico dodatnih 1200 dolarjev. Če bodo odzivi uporabnic ugodni, bo družba število govornic povečala. Moškim vstop vanje seveda ni prepovedan, naprošeni pa so, naj strogo upoštevajo pravilo, da imajo gospe prednost.

»Javne telefonske govornice imajo enako umazano podobo kot javna stranišča.« pravi predstavnik družbe. »Prizadevamo si, da bi se naši uporabniki pri telefoniranju dobro počutili.« je izjavil predstavnik družbe.

Po videzu naših javnih telefonskih govornic smo podobni Japoncem.

Bo papež dovolil?

Da se tudi katoliški župniki zaljubljujejo in želijo poročiti, vsakomur znano. Čeravno je v uradni cerkvi strogo zakon za celibat. Takšne zadeve se dogajajo celo čedalje pogosteje.

Primer mladega župnika občine Bulach v švicarskem kantonu Zürich je spet enkrat pritegnil širšo pozornost. Župnik Reto Haeflinger se namreč ne želi več skrivati s svojo prijateljico. A kaj ko so ponovno katoliški župniki prepovedani. Zato je župnik napovedal svoj odstop. Vendar pa mu vodja faranov tega ne dovoli, če bi se skrivoma poročil. Na koncu so se prebivalci kraja kratko malo podpisali za svojo prijateljico. V njej pozivajo paterne cerkvene oblasti, da omogočijo župniku poroko in da ga ne prej ohranijo v fari. Odločitev vernikov preseneča celo cerkvene oblasti. Bulach je sicer velika sorazmerno bogata občina, s katero se cerkev v tej oblasti ne bi rada prepirala, tembolj, ker so peticojziki priselili ljudje vseh slojev. Župnik si je s svojo prijateljicijo pridobil veliko podporo žencev in cerkev se boji, da ji obrnili hrbet. Kljub temu je pobuda faranov sprva navedena na hladen sprejem. Glavni župniški vikar škof Henrici je cer pokazal razumevanje, da hladnokrvno izjavil, da edini, ki bi lahko župnika zavezal, papež Janez Pavel II. Farani so pisali tudi papežu v Rimu kljub vsemu tem, premislili, tudi v Švici primanjkuje ljudi, ki bi bili pravljeni postati duhovniki. Samo v kantonu Zürich je 12 župnij brez župnikov.

SERVIS BALAZIČ

Ižakovci 72b
telefon: 41 377

Popravljamo:
- pralne stroje
- električne bojlerje
- električne štedilnike

**ZA VSA POPRAVILA
DAJEMO GARANCIJO**

**Vsak četrtek
Vestnik**

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Čustva ti bodo pokvarila načrte za konec tedna, vendar pa bo, gledano dolgoročno, to prav izjemna »naložba«. Nikar ne dopusti, da se ti vse skupaj izmuzne iz rok. Prijeten večer se bo prelevil v še prijetnejšo noč.

On: Postajal boš vse bolj ljubosumen in nič več te ne bo uspelo spraviti na normalna pola. Pazi se, saj se lahko s takšnim ravnanjem nekomu prav pošteno zameriš. Uspešna poslovnost te bo stala več, kot pričakuješ...

BIK

Ona: Ne smeš biti zadovoljna z majhnim uspehom, ampak moraš poskusiti še s čim večjim. Od odgovornega srečanja lahko sicer dosti pričakuješ, a se tvoji načrti vendarle ne bodo popolnoma uresničili.

On: Pripravljen si na marsikaj, vendar bodo dogodki prihodnjega tedna docela presagili tvoja pričakovanja. Toda kar brez panike, saj se ti obeta le dobro, še posebej pa boš pozoren na ljubezenske premike...

DVOJČKA

Ona: Preveč si obljubila, sedaj pa ti zmanjkuje časa in še česa. S koncem tedna bo v tvoje življenje prišel nekdo, ki bo v njem zapolnil dosedanje praznino, vendar je vprašanje, ali je ta pravi.

On: Nekdo te bo z milimi pogledi kaj hitro omeščal in te popejal na popolnoma druga pota, kot si jih načrtoval. To bo sicer popolnoma zmedlo tvoje ustaljene posle, po drugi strani pa ti bo prineslo neslutene avanture.

RAK

Ona: Zgodilo se bo tisto, za kar si še nedavno od tega goreče zadrževala, da se tebi ne more zgoditi. Toda še je čas, da poskusiš rešiti, kar se rešiti da. Obetajo se ti denarna težava.

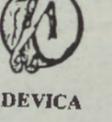
On: Čeprav se vsi trudijo, da bi te končno uspeli odtrgati od tvoje blodne misli, boš še naprej vztrajal pri svoji prvotni odločitvi. Mogoče ti bo celo uspelo, toda gorje, če bo šlo vse narobe...

LEV

Ona: Tvoji izgovori bodo precej prozorni, saj jim ne bodo nasledili niti tisti, ki bi jim sicer prav radi verjeli. Raje poskusi vse skupaj na malo drugačen način, še najbolje pa bo, če se zadevi odpoveš.

On: Partner bo naredil precejšnjo zmedo v tvojih poslovnih načrtih, in to se ti lahko še zelo maščuje. Nekdo vas bo poskušal prepričati, da je prav on najboljša izbira, vendar se boste prepričali o nasprotnem.

DEVICA

Ona: Nič dobrega se ti ne piše! Še najbolje bo, da se potuhneš in počakaš kakšno ugodnejše obdobje. Prijatelji te bodo sicer vabili, a se jih boš na vsak način hotela otresti, in to ti bo na koncu tudi uspelo.

On: Vse prevečkrat si zadajša skoraj nemogoče naloge, pozneje pa se zaradi tega predajša melanholiji. V prihodnjem obdobju se raje posveti realnim ciljem in videl boš, da se sreča lahko nasmehne tudi tebi.

TEHTNICA

Ona: Igrala se boš s srečo, vendar ti le-ta ne bo obrnila hrbta. Partner bo nad tvojim novim videzom navdušen in se ti bo na lep način poskusil kaj najbolje zahvaliti. Izkoristi priložnost - ne bo ti žal.

On: Le kako si zamišljaš svojo prihodnost, ne da bi vsaj poskusil odpreti svoje srce in prijateljici pokazati čustva. Je že res, da je poslovna uspešnost prijetna stvar, vendar se boš tega kaj hitro naveličal.

ŠKORPLJON

Ona: Z nepremišljeno potatzo si boš nakopala cel kup neprijetnih opravil, podrobneje pa boš spoznala tudi nekoga, ki si ga že dalj časa zaman poskušala ujeti v svoje mreže. Izkoristi ponujeno priložnost - ne bo ti žal!

On: Ne boš mogel več dolgo skrivati tega, kar nosiš v svojem srcu, čeprav bo to za nekatere precej veliko presenečenje. Kar pa se tiče poslovne plati tega tedna, je še najbolje, da se izogibaš kakšnih resnih naložb.

STRELEC

Ona: Ali si res želiš pretrgati staro ljubezensko zvezo ali pa je to le tvoja trma? Partner bo zaradi tega zadržan in ti ne bo kar tako odpustil. Preveč živis namreč za danes, pre malo misliš na jutri, na včeraj pa varno pozabljaš.

On: Spoznal boš, da niso vse predstavnice ženskega sveta iz istega testa, kajti srečal boš njo, ki te bo popolnoma očarala. Ne smeš se preveč prepričati, saj se ti lahko sicer ugodna priložnost spravne v kateri strofo.

KOZOROG

Ona: Srečala boš nekoga, ki si bo kar preveč prizadeval, da bi ti uspel ustreči. Raje razmisli, preden se boš podala v kakršno koli avanturo, konec koncev ti tudi sedaj ne gre ravno slabo.

On: Naj ti ne bo žal denarja, kajti posli so se začeli obračati na bolje. Vsekakor pa je še daleč čas, ko boš lahko privoščil kakšen konkretniji oddih in se boš posvetil svojem konjičku.

VODNAR

Ona: Kritičen pogled na dosedanje avanture ti bo odkril tvoje realne možnosti pri nekem, ki ti nikakor ne boš podala v kakršno koli avanturo, preden se boš popolnoma vrnila v tvoje ljubezenske dogovore.

On: Za tvoj načrtovani korak je še nekoliko prepozno, vendar pravi trenutek ni več tako daleč. Prihajajo dokaj nestabilno obdobje, iz katerega boš lahko čisto po naključju izveleš marsikaj zanimivega.

RIBI

On: Prihajajo ugodno obdobje, da se poskusi na področju, ki te že dolgo mika. Zapela te bo prava delovna mrzlca. Toda nikar ne pozabi na prijatelje, saj ti lahko dober nasvet, še bolj pa pomoč zelo pomagajo pri uresničevanju načrtov.

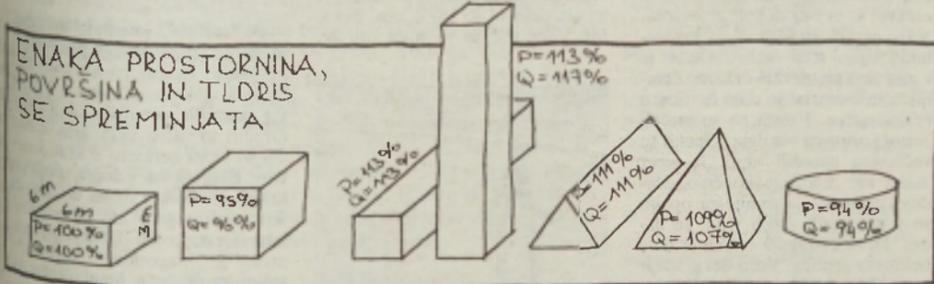
za vsakogar nekaj

Energetsko varčna hiša

Oblika zgradbe, prostornina in površina zgradbe

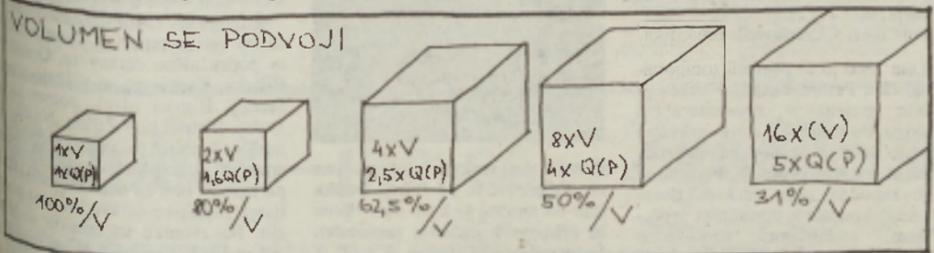
Na prvi risbi je prikazana sprememba transmisijske toplotne izgube Q glede na različne oblike zgradbe pri enakih temperaturnih in izolacijskih razmerah (zunanja temperatura, notranja temperatura, k-vrednost izolacije). Toplotna izguba Q se spreminja sorazmerno z zu-

nanjo površino zgradbe (plašč zgradbe), pri čemer se majhna odstopanja pojavijo zaradi različnih tlorisov; toplotne izgube pri nižjih objektihi so manjše. Vsa telesa na risbi, torej zgradbe takih oblik, imajo v tej primerjavi seveda enako prostornino V.

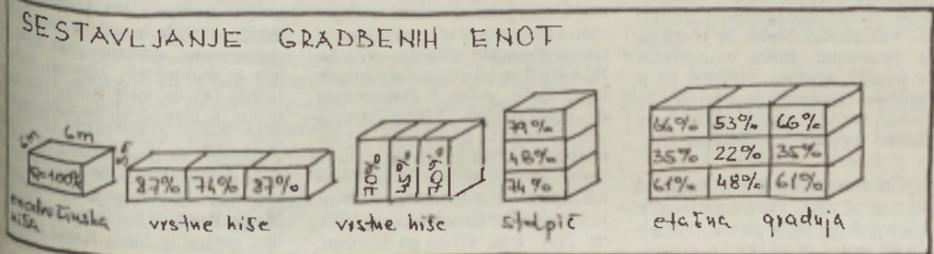
Ker je pri povečani prostornini zgradbe delež površine le-te v primerjavi s prostornino (velja za kompaktne oblike) vedno manjši, je manjša tudi transmisijska toplotna izguba Q. Tako je

na primer pri 16-kratni povečavi volumenske enote (V=1, P=100%) delež površine zgradbe le še 31%, to pomeni, da so toplotne izgube na volumensko enoto zmanjšane na 31%.

Pravtako se močno zmanjšajo ohlajevalne površine zgradbe, če več gradbenih enot sestavimo v večjo celoto.

Ob predpostavki, da vzdržujemo v vseh enotah enako temperaturo ima najugodnejša lega enote le še 22% toplotnih izgub v primerjavi s samostojno stoječo enoto, ki ima 100%.

V dosedanjih poglavjih smo lahko v kratkem opisu in orisu videli, kako pomembni so za projektiranje objekta in za postavitev le-tega v prostor terenski in geometrijski dejavniki,

v naslednjem poglavju pa boste lahko prebrali, kaj pomeni toplotna izolacija zidov.

(Se nadaljuje)
STOJAN HABJANIČ, dipl. inž. gr.

Telovadba z enokilogramskimi utežmi še kako koristi, če hočemo odpraviti nekatere pomanjkljivosti na postavi, obenem pa se med vadbo tudi primerno razgibamo.

Pred vajami se dobro ogrejemo, ko jih končamo, pa se počasi ohladimo, saj za telo ni priporočljivo, da se v trenutku umiri. Da bo bolj zabavno, vadimo v dvoje, tako se spodbujamo in kontroliramo, ob dobri razpoloženi glasbi.

Za večjo gibčnost: Poklekne, ročki položimo na ramena in se v pasu nagibamo na levo in na desno. Hrbet in glava morata biti vzravnana. Ponovimo tridesetkrat na vsako stran.

Za boke in stegna: Z ročkama na ramenih počasi počepamo in spet vstajamo. Noge naj bodo rahlo razširjene. Ponovimo desetkrat.

Za vitke noge: Ležemo na bok in se s komolcem opremo na tla. Drugo roko z utežjo položimo na stegno in potem nogo tridesetkrat dvignemo in počasi spustimo. Prav tolikokrat ponovimo vajo na drugem boku.

Za trebuh: Ležemo na hrbet, skrčimo noge v kolčnih, roke z ročkama položimo na prsi in počasi dvigamo in spuščamo glavo in ramena. Pri vsakem dvigu globoko izdihnemo. Ponovimo tridesetkrat.

Kdaj mora roža na toplo?

Nekatere večje sobne rastline smo poleti prestavili na prosto. Toda dnevi se ohlajajo, jesen je tu in rože morajo v varno zavetje, da jim megla in pozeba ne bosta škodili. Nekaj nasvetov ne bo odveč.

1. Rastline zalivamo manj kot poleti. Vodi postopoma prenehamo dodajati gnojilo.

2. Preden preselimo rože v stanovanje, lonce dobro očistimo.

3. Tudi rastlino očedimo: obrišemo prah z listov ali liste oprhamo z mlačno vodo.

4. Rastlino temeljito pregledamo in preverimo, ali je zdrava. Če so rastlino napadli škodljivci in bolezen, je ne smemo dati v stanovanje, ker bi lahko okužila še druge rastline.

5. Če je načetih le nekaj listov in vejic, je pomoč enostavna, prizadete dele pač

odrežemo. Če ima rastlina listne uši, jih speremo z mrzlo prho ali raztopino špirta in milnice.

6. Najkasneje takrat, ko se temperature spustijo pod 10 stopinj Celzija, morajo rastline v zvetje.

7. Izjeme so lahko azaleje, kamelije in primule. Te prenesemo temperature do 5 stopinj Celzija. Hladen zrak zelo spodbuja rast novih popkov.

8. Rastlin ne smemo preseliti s hladnega na toplo, ampak poskrbimo za vmesno stopnjo, to je zlasti pomembno, če hišo že ogrevamo. Rastlina potrebuje dva do tri tedne za prilagoditev na novo okolje.

9. Za večino rastlin se začne doba mirovanja. Najbolje se počutijo pri 15 stopinjah Celzija in prija jim, če jih bolj malo zalivamo.

Kuhajte z nami

Limonine rezine

(srednje velik pekač)

Za poobede teknejo sočne limonine rezine, ki jih pripravimo iz listnatega testa, nadeva z okusom limone in primerne glazure.

Za osnovo peciva potrebujemo 1 kos industrijsko pripravljenega listnatega testa (v zaviku sta 2 kosa) in malo ostre moke za razvaljanje. Za drugo testo: 3 srednje debele limone, 15dag moke, 15dag skrobne moke (gustin), zravnano žličko pecilnega praška, 30dag mehkega masla ali margarina, 30dag sladkorja v prahu, ščepec soli, 5 jajc. Za glazuro: 1 limono, 20dag sladkorja v prahu, žlico beljaka.

Odtajano listnato testo razvaljamo 2mm debelo. Srednje velik pekač obložimo z alu folijo. Na folijo položimo razvaljano testo. Robove testa pritisnemo k steni pekača v višini 1cm. Testo večkrat prebodemo z vilicami, da se med peko ne dvigne. Limone temeljito operemo in obrišemo ter tanko nastrgamo rumeno lupino in iztisnemo sok. Odmerimo pičel del (malo) soka. Preostali sok prihranimo. V skledi zmešamo moko, pecilni prašek in jedilni škrob (Gustin). Dobro premešamo in presejemo skozi sito. V drugi skledi gladko in penasto razmešamo maslo ali margarinu, dodamo sladkor in sol. K spenjeni masi dodajamo drugo za drugim jajca. Nazadnje rahlo umešamo moko s pecilnim praškom in jedilnim škrobom. V zmes skupaj z moko umešamo še limonino lupinico in pičel del soka.

Za glazuro potrebujemo 4 žlice limoninega soka, žlico beljaka in 20dag presejanega sladkorja v prahu. Mešamo z mešalnikom, da zmes naraste in se zgosti. Premažemo pečeno in v pekaču ohlajeno pecivo. Počakamo, da se glazura posuši in pecivo narežemo v pekaču na kocke. Lepše se reže z mokrim nožem, s katerega otresemo vodne kapljice.

Limonine rezine ponudimo s stepeno sladko smetano, ki jo odšavimo z nekaj kapljicami ruma.

Glasbene lestvice

LESTVICA NAJBOLJŠIH SEDEM SKLADB NA MURSKEM VALU

1. RUNAWAY TRAIN - Soul Asylum
2. THE RIVER OF DREAMS - Billy Joel
3. HIGHER GROUND - UB 40
4. TUESDAY MORNING - The Pogues
5. A LOVE LIKE THIS - Bad Boys Blue
6. GLORIA - Van Morrison & John Lee Hoker
7. WHAT IF I CAME KNOCKING - John Mellencamp

PREDLOGI: 1. IT KEEPS RAININ' - Blitty Melean 2. BAD BOYS - Inner Circle 3. SHAPE OF MY HEART - Sting

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. KO SI NA TLEH - Pop design
2. JEST GREM K'R SPAT - Johnny's band
3. ZAPRI OČI - 12. nadstropje
4. DIVJE MACKE - Agropop
5. PRAVLJICA - Darja Svajger
6. SINJI GALEB - Zlatko Dobrič
7. AVANTURA - Chateau

PREDLOGI: PRIATELJA - Sanja Mlinar in Edvin Fliser 2. BO BO URA - Jan Plestenjak 3. HISA NASPROT SONCA

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE S KRŠČAKOM, CEKRON PA Z MARELOF

1. IZGUBLJENA LJUBEZEN - Slovenskogiški kvintet
2. NE HITI NA TAHITI - Ans. Henček
3. NAJLEPŠA LETA - Jože Skubic in Slapovi
4. OB-LA-DI, OB-LA-DA - Ans. Vesna
5. SLOVENIJA NAJ BO JUTRI LEPŠA - Ans. Lojzeta Slaka
6. MAMA, OBRIŠI SI SOLZE - Ans. Jožeta Burnika
7. JAZ SEM FANTIC MLAD - Bratje iz Oplotnice

PREDLOGI: 1. HEJ, DEKLE - Štirje kovani 2. POVEJ, DA SLOVENEČ SI - Štajerskih 7 3. MORNARSKA - Igor in Zlati zvoki

Iskane kopone pošljite do četrta, 21. oktobra 1993, na naslov Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 41

- Glasujem za skladbo:
- tuja
  - domača
  - narodnozabavna
  - ime in priimek ter naslov

Sir

hranimo na hladnem, zavarovan mora biti pred svetlobo. V hladilniku ga položimo v predal za zelenjavo ali maslo, posamezne kose zavijemo v folijo, ki jo nekajkrat prebodemo z iglo. Tako se sir ne izsuši, ampak ostane svež in sočen. Če hranimo sir pod steklenim zvoncem, položimo podenj še polovico paradižnika ali kozarček suhega belega vina - sir bo ohranil aromo in vlažnost.

RADIO MV - MURSKI VAL - UKV 94,6 MHz (dopolodne tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Borzni utrip - 9.30 NSTSNMV - 10.00 Poročila - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila - BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Prireditve ob koncu tedna - 17.30 Alternativno - 18.00 MV-dur - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.40 Trznica - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.40 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotna gost - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.10 Angleščina - 17.30 Mali oglasi - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.10 Panonski odmevi - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.15 Nedeljsko premljevanje - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Porabsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Evropa v enem tednu - 10.00 Poročila - 10.30 Sport - 11.15 Zgodilo se je - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Bilu je nekoč - 17.30 Sport - 18.00 S krščakom, cekron, pa z marelof - lestvica narodnozabavne glasbe - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Glasbene novice - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Tema popoldneva - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Iščejo za vas - 10.00 Poročila - 10.15 NSTSNMV - 11.15 Borzni utrip - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Poslušamo vas - 17.30 Mali oglasi - 18.00 Na narodi farmi - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Pika na i - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 To sem jaz - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

SESTAVIL MARKO NAPAŠT	IZRAZITOST, PRETRESLJIVOST	OZIRALNI ZAJEMEK ALI PRISLOV	CERKVENO IZOBECENJE	TELESNA OKONČINA	GORA V GRČUJ, VISOKA 2152 m	AMERIŠKI FILMSKI KOMIK LAUREL	JOSIP BROZ
ŠTUDENT IRANISTIKE							
IT. SKLADATELJ (GIAN CARLO)							
TATVINA NA POOROČJU UMETNOSTI							
OBROK, DELEŽ					NOBELU		
FIGURA PRI CETVORKI				SOSEDNJI ČRKI V ABECEDI	NADUTOST, OŠABNOST	REDOVNIŠKA PRAVNICA	ŠKOTSKI FILMSKI IGRALEC COHNERY
ANGLŠKA FILMSKA IGRALKA (JEAN)							
ROMAN WALTERJA SCOTTA							
RIMSKA PETICA	OGRAJEN PROSTOR ZA ŽIVINO	VOJAŠKA ENOTA		JEZERO V JUŽNI TURČIJI			
TEMNI DEL DNEVA				MOŠKO IME	IZREK, PREGOVOR		
WEBROVA OPERA							ARABSKI ŽREBEC
OZKA DOLINA S STRANIMI STENAMI							
VEČJA ZNANSTVENA RAZPRAVA							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - Vodoravno: Aleksej, nevroza, Dreiser, ril, KE, ED, Knin, makroji, A, Niven, ukulela, roto, Ob, vlak, Irokezi, Sabalin.

podlistki

Iz župnijskih kronik:
Črenšovci (47)

Mogočna cerkev sv. Križa

Tako kot mnogi drugi kraji, so prvotno tudi Črenšovci, Žižki, Trnje, Gornja, Srednja in Dolnja Bistrica, ki sestavljajo sedanjo župnijo sv. Križa, spadali v prazupnijo Turnišče. Po ustanovitvi fare v Beltincih, so tri Bistricke spadale v letih 1760-1807 v beltinsko župnijo, pozneje pa so se priključile novoustanovljeni črenšovski, njej pa sta pripadla tudi kraja Žižki in Trnje.

Ustanovitev župnije

Ustanovna listina za župnijo sv. Križa je bila izdana 21. maja 1807. Prvi župnik je postal Peter Borkovič, rojen v Vučji Gomili. V kraju je deloval do svoje smrti 1830. leta. Za časa njegovega župnikovanja so v Črenšovcih zgradili župnišče. Leta 1811, torej kmalu po ustanovitvi župnije, je bilo v omenjenih krajih 2.368 katoličanov. Število je nenehno naraščalo in leta 1830 je bilo 2.713 duš. Še več katoličanov pa je bilo v času, ko so začeli zidati cerkev, in sicer kar 4.357.

Leta 1937 je imela župnija 4.912 katoliških vernikov, zdaj, proti koncu leta 1993, pa jih je 4.300. Čeprav zdaj zakonci nimajo več toliko otrok kot nekoč in četudi se je veliko ljudi izselilo, je tudi zdaj v Črenšovcih, ki veljajo za kra-

jevno središče, še vedno veliko gospodinjstev. Sicer pa je bilo območje župnije naseljeno že v 13. stoletju. Najstarejši so seveda Črenšovci, ki jih listina iz leta 1379 omenja kot Chremsouth. Tudi ime Bistrica se omenja že zelo zgodaj. Prvotno naj bi bile vse tri današnje Bistricke en kraj. Mlajša kraja sta Trnje in Žižki, saj ju dokumenti ne omenjajo pred letom 1.500.

Logično je, da je bil v Črenšovcih sakralni objekt že mnogo prej, preden so zgradili sedanjo cerkev. Prvotna kapela sv. Križa je bila lesena in zgradili naj bi jo v 14. stoletju. Uporabljali so jo skoraj 300 let. V vizitacijskem zapisniku iz leta 1669 piše, da je bila lesena, iz lesa je bil tudi nadstrešni stolpič, pokrita pa je bila z lesenimi škod-

lami. Imela je le en oltar. Okrog nje je bilo pokopališče. Leta 1691 pa so bogoslužni prostor (prezbiterij) pozidali v višino okrog 2 metrov. V to kapelo je prihajal maševati (ob mladih nedeljah in na praznik najdenja in povišanja sv. Križa) turniški župnik.

Leta 1698 so v Črenšovcih sezidali cerkvico, v kateri je bilo prostora za 250 ljudi. Leta 1778 je imela 4 oltarje: dva oltarja sv. Križa (novejši je stal sredi cerkve), oltar sv. Florijana, četrti pa je bil oltar v čast trpečemu Zvečičarju. Pred letom 1811 so postavili še stranski oltar v čast sv. Antonu.

Cerkev je bila seveda pretesna in ni več ustrezala potrebam novonastale župnije, ki je imela ob ustanovitvi 2.326 prebivalcev. Bila je tudi v slabem stanju: stolp in zakristija sta bila razrušena, zato so pred cerkvijo postavili ločen zvonik in vanj namestili dva zvonova, težka 500 oziroma 147 kilogramov. Sicer pa je cerkev imela kor, ki je bil zidan, in krstnik.

Gradnja nove cerkve

»S pripravami na gradnjo nove cerkve so začeli že za časa župnika Matije Borovnjaka, rojenega v Mlajstinih, ki je bil župnik v Črenšovcih v letih 1830-1857, ko je nenadoma umrl. Tedaj (1857) je bilo vse nared za zidave nove cerkve, ki bi bila dovolj prostorna. Novo cerkev so sezidali na južozahodni strani stare cerkve. Denar je v glavnem prispevala država. Zemljišče in material je dala beltinsko veleposestvo. Farani pa so morali zastoj opraviti vsa dela. Opeko so večinoma naredili sami, in sicer vsaka vas določeno količino. Sledovi izkopavanja zemlje za opeko so v nekaterih vaseh vidni še danes. Drva za žganje opeke je dala beltinska grofica. Večji del gradnje je vodil župnijski upravitelj Vendelin Ratkovič, rojen v Lendavi, ki je upravljal črenšovsko župnijo od leta 1857 do leta 1859. Gradnja cerkve je bila v glavnem končana pod vodstvom župnika Jakoboa Sabarja, doma iz Hrvatskega Židana, ki je umrl v Črenšovcih 1863. leta.

Leta 1860 jo je posvetil sombolski škof Ferenc Szency. Cerkev je bila grajena v neoromanskem slogu. Po posvetitvi nove cerkve so staro podrli in iz njenega materiala sezidali šolsko poslopje. Prvotno se je zahodna stran cerkve (glavni vhod) končala z ogromnim pročeljem, podaljšanim neposredno v stolp oziroma zvonik, visok 45 metrov. Opazovalec je imel občutek, da pred to steno nekaj manjka. To so popravili 1957. leta, ko so dozidali veliko vhodno lopo na štirih stebrih s tremi velikimi loki. Načrt zanjo je naredil arhitekt J. Valentincič. Stebri so poslikani s podobami štirih evangelistov v tehniki sgraffito. Naslikal jih je profesor Izidor Mole,« je ob 170-letnici župnije zapisal sedanji črenšovski župnik Franc Tement.

Črenšovska cerkev je velika in zato prostrana. Cerkvena ladja je znotraj dolga 37,30 metra, široka je 16,80 metra in visoka 16 metrov. Za prezbiterijem je zakristija, nad katero so 1961. leta uredili veroučno učilnico, na severni strani zakristije pa so naredili prizidek, da so lahko speljali stopnice do učilnic.

Glavni oltar črenšovske cerkve je posvečen sv. Križu. Sredi zelo velikega oltarnega nastavka je sv. Križ, ob njem Marija, apostol Janez in Marija Magdalena... Vseh podob na tem oltarju je kar 33! Ta oltar so postavili 1907. leta, prej pa je bil na njegovem mestu manjši oltar, ki so ga prenesli iz stare cerkve. Precej zaslug za postavitev tega novega oltarja ima takratni črenšovski kaplan Jožef Klekl. Sedanji Marijin oltar pa stoji na mestu nekdanjega oltarja v čast trpečemu Zvečičarju. Postavili so ga 1896. leta. Slika na oltarju predstavlja Marijo z detetom Jezusom in je obdana s 15 skrivnostni rožnega venca. Ob Mariji sta sv. Štefan in sv. Emerik. Namesto nekdanjega oltarja v čast sv. Florjanu pa je oltar sv. Jožefa, ki ga je 1900. leta kupil črenšovski čevljarški ceh.

Ob straneh oltarja sta kipa Marijinih staršev: sv. Joakima in sv. Ane. Sedanji oltar Srca Jezusovega so blagoslovili 1904. leta. Nadomestil je nedanji oltar sv. Antona. Na njem pa so kipi svetih: Antona, Florjana, Elizabete in Terezije. V cerkvi sv. Križa v Črenšovcih je še več umetniških kipov! Kip sv. Alojzija so 1904. leta kupili fantje, kip sv. Franciška so 1912. leta prispevali tako imenovani tretjeredniki; lepa sta tudi kipa sv. Terezije z detetom Jezusom in kip Angela varuha. V steni je oltar luške Matere božje. Od 1979. leta pa imajo v črenšovski cerkvi nov daritveni oltar, obrnjen proti ljudstvu. Po načrtih arhitekta profesorja Janeza Valentinciča ga je izdelal kamnosek Josip Horvat iz Male Subotice.

Podobe križevega pota so v črenšovski cerkvi postavili 1904. leta. Napisli pod njimi so v prekmurkem narečju. V visokem zvoniku imajo zdaj 4 zvonove, kot so jih imeli nekoč. Pred prvo svetovno vojno so namreč vojaki tri sneli in jih pretopili v topovske cevi. Tako je ostal le 420-kilogramski. Temu so se pridružili novi nadomestni zvonovi, ki so jih blagoslovili 1924. leta. Največji zvon, ki ima glas C, tehta kar 2.000 kilogramov, ostala dva iz omenjenega leta pa 830 in 380 kilogramov. Zdaj so zvonovi seveda elektrificirani.

Črenšovski župniki

Nekatere sem že omenil. Prvi je bil Peter Borkovič. Potem je prišel Matija Borovnjak, za njim pa je vodenje župnije prevzel Jakob Sabar. Marko Kovačič se je narodil v Harasztifalu na Madžarskem. Za župnika v Črenšovce je prišel 1864. leta in deloval do 1877. leta. Boltžar Vugričič se je rodil pri Sv.

Črenšovska cerkev je posvečena sv. Križu. Ne le od zunaj, ampak tudi od znotraj je lepo obnovljena in prispeva k duhovni poglavitvi. Fotografija: Š. Gjurica.

Jurju v Medžimurju, črenšovski župnik pa je bil od 1878. do 1914. leta, ko se je upokojil. Zelo se je trudil za lepoto cerkve in v njegovem času so postavili nekaj omenjenih stranskih oltarjev. V letih 1914-1933 je bil črenšovski župnik Jožef Čačić, rojen v Harasztifalu na Madžarskem. Mnogi starejši verniki se ga še spominjajo. Po zunanem nastopu je bil strog dušni pastir, po srcu pa je bil dober. Matija Zadravec iz Središča ob Dravi je bil župnik v Črenšovcih od 1933. do 1941. leta, ko so ga Madžari, ker je bil zaveden Slovenec, premetili na nemško župnijo v Felsőerenoek pri Monostru. Za časa službovanja je dal zamenjati streho na cerkvenem stolpu in leseno ogrodje, popravil je župnišče in uredil gospodarsko poslopje. Ta duhovnik je dočakal (v škofijskem domu za upokojene duhovnike) nenavadno visoko starost - umrl je, ko mu je bilo 100 let. Ferdinand Herman, rojen v Bratoncih, pa je v Črenšovcih župnikoval od 1941. do konca 1966. leta. Med njegova največja dela v cerkvi kot stavbi spada prenovitev notranjštine in oltarjev. On je dal tudi postaviti že omenjeno lopo pred vhomom v cerkvi in veroučno učilnico. Franc Tement, ki je nasledil Hermana, je doma iz Podbrežja, župnika Sv. Vid pri Ptuj. Najprej je bil župnijski upravitelj, od 15. septembra 1971 pa je redni župnik. Pred kratkim pa mu je škofija podelila naslov vikarja. Ves čas ima ob sebi duhovnega pomočnika oziroma kaplana. Tačas je to Ivan Krajnc, doma pri Sv. Bolfenku v Slovenskih goricah.

V Črenšovcih pa je od 1910. do 1947. leta deloval tudi upokojeni duhovnik Jožef Klekl starejši, rojen na Krajni. V Črenšovcih je vse do madžarske okupacije 1941. leta izdajal Marijin list. Ustanovil je tudi III. red sv. Franciška, v katero se je na začetku vključilo 200 članov, po desetih letih pa je ta laična skupina, ki je bila zavezana samo k spoštovanju 3. redovniškega pravila, drugače pa so bili člani svoje družine in delali v svojem poklicu, štela 600 članov. Klekl je vodil tretjerednike predvsem z govori. Poslušat so ga prihajali tudi od drugod. Klekl je zaslužen za osvoboditev Prekmurja in priključitev Prekmurja mariborski škofiji sicer šele 1964. leta. Umrl je 1948. leta.

Sad ljubezni

Na pobudo in v vsestransko zavzetostjo izseljenke Gizele Hozjan iz Gornje Bistricke, ki je živel v Združenih državah Amerike, so na Gornji Bistrici pričeli 1970. leta graditi cerkev, saj je bila ta vas brez sakralnega objekta. Dela so napredovala dokaj hitro in kmalu je bila cerkev, ki meri 20 krat 12 metrov, urejena. Blagoslovitev je 6. avgusta 1972. leta opravil škof Maksimilijan Držečnik. Od takrat je na Gornji Bistrici podružnična cerkev, v kateri je ob nedeljah in praznikih po ena maša. Nad cerk-

vijo na južni strani je veroučna učilnica, ki rabi tudi za kor; na severni strani cerkve pa je manjše stanovanje, predvideno za duhovnika. Bistriška cerkev, ki je posvečena sv. Antonu Padovanskemu, ima dva zvonova, težka 463 oziroma 195 kilogramov.

Po letu 1972 je ostalo brez primernega bogoslužnega prostora le še Trnje. Potem pa so tudi tam zavihali rokave. Zakonca Vindec sta ponudila zemljišče ob Cenci Graditi so začeli 1975. leta. Odložili so se za cerkvico 8 krat 5 metrov. Blagoslovitev dograjenega sakralnega objekta v čast sv. Janezu Krstniku je bila 25. julija 1976. leta. Cerkvico in 120-kilogramski zvon je blagoslovil mariborski stolni prošt Jože Smej. Tako za bistriško cerkev kot za trnjsko kapelo je načrte izdelal višji gradbeni tehnik Jože Požauko iz Maribora.

Prenova župnijske cerkve

Župnija sv. Križa Črenšovci ima danes veliko cerkev v Črenšovcih in podružnično cerkev na Gornji Bistrici. Kapele pa so v Trnju, na Srednji Bistrici (dve), potem na Dolnji Bistrici in v Žižkih. Na območju župnije je veliko verskih znamenj, ki so jih obnovili. Vzornjo pa skrbijo tudi za nenehno obnavljanje župnijske cerkve v Črenšovcih. Na zvoniku so opravili večji poseg 1985. leta, kajti silovit vihar je premaknil križ in jabolko. Stolp je popravil s sodelavci Stanko Novak iz Maribora. Dve leti pozneje so na novo prekrili tudi streho same cerkve. 1988. leta je znan urar iz Beltincev Ivan Marič s pomočjo drugih mojstrov obnovil stolpno uro, izdelano sicer 1911. leta v Budimpešti. Uro, ki kaže (meri) čas na vseh štirih straneh stolpa, je blagoslovil pomožni škof Jože Smej. Leta 1989 sta bila v Črenšovcih dva pomembna dogodka: misijon in nova maša. Misijon sta vodila škofijska duhovnika Martin Panič od Sv. Petra pod Svetimi gorami in Janez Nanut iz Srednje. Ob tej priložnosti so izvedli posebno brosurico in v njej imeli povabilo k duhovni obnovi. Od 4.300 katoličanov jih je opravilo misijonsko spoved 2.500, 11.500 pa je bilo v tistih dneh 11.500. Novo mašo pa je v tistem letu (1. julija) daroval Ivan Kranjec iz Židkova. Naslednja nova maša je bila že drugo leto - 15. julija 1990. Tokrat jo je daroval novomašašnik Fran Kranpač z Gornje Bistricke. V obredju je sodeloval tudi pihični orkester iz Ljubecne pri Črenšovcih. V letu 1991 so dali verniki črenšovske župnije obnoviti in razstaviti (iz 12 na 20 registrov) orgle. Te so bile sicer izdelane 1880. leta v delavnici Mihaela Kraimca. Krajico instrumentov je blagoslovil škof Franc Kramberger. V letu 1993 so z belim barvo prepletkali z vso notranjostjo cerkve. Obnoviti so dali 12 simfonij, njih slik mesecev akademskega slikarja Karla Jakoba. V prezbiteriju je domačin Tibor Francič naslikal evangeliste Mateja, Marka, Luko in Janeza. Martin Mertuk pa je naslikal sveta brata Cirila in Metod ter svetiškega kandidata Antona Martina Slomska in njegovo gaslo: »Sveta vera bodi vam svetla!«

Pa še nekaj statistike

Še živci duhovniki iz črenšovske župnije: Martin Prša (Venezela), Ignac Kreslin (Maribor), Franc Halas (Kobilje), Anon Zerdin (Maribor), Karel Bednarčič (Maribor), Karel Bednarčič (Sv. Jurij ob Pesnici), Matija Hrdinjak (Martjanci), Jože Genč (Poljanski), Štefan Hodnik (Poljanski), Ignac Magdič (Smartne v Rožni dolini), Janez Nerad (Semič pri dolini), Janez Zerdin (Gornje Grobelno), Ivan Kranjec (Gornje Grobelno), Štefan Zerdin (Gornje Grobelno), Ignac Kustec (Zabokovci), Tone Ciglar (Ljubljana Rakovnik), Jože Horvat (Središče ob Dravi), Štefan Krampač (Iz pri Ljubljani). Župnija sv. Križa Črenšovci ima tačas enega bogoslovca in enega semenišnika. Ponosni pa so tudi na poslanstvo svojih redovnih sester, od katerih živijo: Vendelina Gonza, Faustina Žitek, Regina Čurič, Gracija Čurič, Anon Zerdin, Gonza, Konstantina Sarjaš, Marta Stra Iško, Modesta Halas, Marta Žalik, Angelika Zerdin in Eliza Zerdin. V črenšovski župniji je bilo lani 50 krstov, 13 porok in 66 pogrebov. Do konca septembra 1993 je bilo krstov 37, porok 11, pogrebov pa 50. Pa še ta zanimivost: letos je bilo že 13 zlatih porok. Torej grede starejši rajši pred oltar kot mladi. ŠTEFAN SOBČAN

Spomini na organizacijsko delo v Prekmurju

Problematika države SHS

Zakaj so se Slovenci vključili v državo SHS?

Dr. Anton Korošec je utemeljil vključitev Slovencev v Jugoslavijo (prvotno so jo imenovali Država Slovencev, Hrvatov in Srbov, pozneje Kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev) zlasti s tem, da je grozila še večja italijanska okupacija slovenskih krajev. Avstrija je bila premagana, Slovenija kot njen izločen del bi imela osamljena zelo malo možnosti za uspeh na mirovni konferenci. Nasprotno pa so bili Srbi kot uspešni zavezniki Francozov in drugih članov Antante v Parizu zelo upoštevani. Zato je bila povezanost Slovencev s Srbi takrat koristna, čeprav je imela tudi svoje slabe strani.

Unitarizem ali federacija?

Kraljevstvo SHS je bilo po ustavi, sprejeti na dan sv. Vida (28. junija) 1921, unitaristično. Državno ozemlje je bilo razdeljeno na oblasti: Slovenija na Ljubljansko in Mariborsko oblast, oblasti na okraje - Prekmurje je obsegalo

Boji med hrvatskimi kmetijci in srbskimi radikali (NRS = narodna radikalna stranka) so se tako zaostrili, da je prišlo do uporabe strelnega orožja v beograjski skupščini. Ko sva se z Vilkom Novakom peljala po maturitetnem banketu 21. junija 1928 iz Ljubljane v Soboto, sva brala v časopisu, da je Črnogorec Puniša Račić ustrelil več hrvatskih poslancev, Stjepana Radića pa težko ranil. Zaradi teh poškodb je Stjepan Radić umrl.

Nastalo je vprašanje, ali naj osane država SHS v dotodanjem obsegu, ali naj se Hrvatska in z njo Slovenija od Srbije odcepita, ali naj se torej država »amputira«. To gibanje za delitev državnega ozemlja so zato imenovali »amputaštvo«.

Šestojanuarska diktatura

Po posvetovanju s politiki se je kralj Aleksander Karadjordjevič odločil za državni udar: 6. januarja 1929 je objavil, da je »vidovdanska« ustava odpravljena, v državi pa uvedena vojaška diktatura.

Dejstvo, da je kralj odpravil ustavo in ohranil enotno državo, je

Vladimir Škerlak

so »plemena« tega naroda, jezik te države je »jugoslovenski«, slovenščina je »dijalekat«.

Stališče slovenskih študentov do diktature

Predsednik vlade je postal general Petar Živković, ustanovljena je bila nova stranka JRKD (Jugoslovenska radikalna kmečka demokracija), pozneje preimenovana v HSS (Jugoslovenska nacionalna stranka). Njen sestavni del so bili slovenski liberalci.

V opoziciji nasproti integralnemu jugoslovanstvu so bile med slovenskimi študentskimi organizacijami od vsega začetka katoliške (Zarja, Danica in Borba), med liberalnimi društvi pa je bilo Jugoslovansko napredno akademsko društvo »Jadrán« od začetka do konca vdano režimu, v jugoslovanskem akademskem društvu »Triglav« pa je že leta 1926 propagiral samostojno slovensko politiko Jože Tajnik, leta 1930* pa je na predlog zarjane Marijana Breclja sklenil Triglav sporazum s katoliškimi društvi o enotnem nastopanju zlati pri volitvah in reprezentančno organizacijo ZSAU (Zveza slušateljev Aleksandrove univerze - Aleksandrova se je imenovala zato, ker ji je grozila ukinitve, s kraljevim imenom so jo hoteli zavarovati).

Svetovna gospodarska kriza

Splošno o svetovni gospodarski krizi in njenih posledicah

Svetovna gospodarska kriza se je začela s padcem tečajev na newyorški borzi 24. oktobra 1929. Posledice so najprej občutile industrijske države, v Evropi zlasti Nemčija; povpraševanje po blagu se je zelo zmanjšalo, zato so tovarne odpustile delavce, na splošno je bila brezposelnost ogromna tako v ZDA kot v Nemčiji in Angliji. Končno je prevladalo prepričanje, da sta za Nemčijo možni samo dve rešitvi: komunizem ali nacionalni socializem.

* 1930. ne 1931!
** Slavko Kremenšek me šteje med triglavane že v letu 1930 (v knjigi Slovensko študentsko gibanje) - to je napaka.

(Nadaljevanje)

Prekmurški dijaki v Ljubljani leta 1927 - od leve v navpičnih vrstah: - Miško Kranjec, Matija Rous, Štefan Cuk, Štefan Glavač - Franjo Horvat, Karel Jakob, Vilko Novak, Vladimir Škerlak - Božika Lutar, Liza Berger, Andrej Rous, neznanec - Helena Vukan (Iška), Deziderij Veršič, Matija Maučec, Barbarič (imena ni), Feri Novak

okraja Murska Sobota in Dolnja Lendava.

Proti unitarizmu so se upirali zlasti Hrvati, organizirani v HRSS (Hrvatski republikanski seljački stranki), pozneje preimenovani v HSS (republikanski program so opustili) pod vodstvom predsednika Stjepana Radića. Atentat v skupščini in njene posledice

bilo za Slovence koristno, kajti če bi bili ostali brez varstva jugoslovanske vojske, bi si Slovenijo gotovo razdelili sosedje. Toda kralj je napravil napako, ker je šel z združenjem v skrajnost, ki je pomenila v bistvu velikosrbsko diktaturo v smislu skrajnih ciljev dotodanjih Narodne radikalne stranke: objavil je, da obstoji en sam jugoslovanski narod; Slovenci, Hrvatje in Srbi pa

Okrogla miza o pomurskem gasilstvu

Pomanjkanje denarja

Ob mesecu požarne varnosti je bil v Murški Soboti pogovor o aktualnih vprašanjih gasilstva v Pomurju. Udeležil se ga je tudi predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eory. Govor je bil predvsem o organiziranosti, polprofesionalizaciji, opremljenosti in financiranju gasilskih društev. Teh je v Pomurju 240; od tega kar 132 v soboški občini, 42 v ljutomerski, 35 v lendavski in 31 v radgonski občini. Velika večina teh prostovoljnih društev deluje v krajevnih skupnostih, medtem ko industrijska gasilska društva niso povsem zaživel. Izjema je poklicno GD v lendavski Nafti, ki je usposobljeno za večje posege, zlasti ob morebitnem razlitju nevarnih snovi v okolje. Obstaja pa tudi nekaj specialnih enot, kot so v Zdravilišču Moravice Toplice, zaradi bližine vrelnega omočja, in ob mejnih prehodih. Čedalje pomembnejši pa sta tudi potapljaški enoti v Murški Soboti in Gornji Radgoni, ki sta imeli letos tri večje akcije ob utopitvah, dogovarjajo pa se, da bi spomladi ustanovili klub pomurskih potapljačev.

Razprava na okrogli mizi je potrdila, da v Pomurju ne moremo biti povsem zadovoljni s trenutnim stanjem požarne varnosti. Gospodarska kriza, najnovejša preoblikovanje podjetij in njihovi stečaji so v mnogočem vplivali na po-

manjkljivo vzdrževanje gasilsko-tehničnih sredstev. To velja v prvi vrsti za številna zasebna podjetja, ki ne upoštevajo niti osnovnih predpisov o požarnem varstvu. Poleg tega pa v pokrajini ob Muri pogrešajo urejeno odlagališče

nevarnih odpadkov. Kot smo zvedeli, je število požarov iz leta v leto skoraj enako, in sicer od 30 do 50, toda skrb vzbuja podatek o vse večji gmotni škodi na stanovanjskih in gospodarskih poslopih. Pomurski gasilci se lahko pohvalijo z dokaj dobro opremljenostjo, vendar je zaradi pomanjkanja denarja čedalje bolj izrazit problem vzdrževanje drage opreme.

Prav financiranje pa je po mnenju občinskih poveljnikov gasilskih zvez, ki so sicer medsebojno dobro povezani z radijskimi zvezami, kar omogoča hitro posredovanje ob raznih naravnih in drugih nesrečah, rakava rana. Zato so že opazne težave pri izobraževanju in kadrovanju gasilskih častnikov, ki naj bi ta human poklic opravljali polprofesionalno.

MILAN JERŠE

Kaže, da je 6-odstotni delež od tehniških premij za zdaj premajhen, zato razmišljajo, da bi nekaj denarja morebiti dobili ob registraciji vozil. V razpravi so poudarili zelo pozitiven odnos zavarovalnice Triglav do financiranja gasilstva. Zlasti veliko pa pričakujejo od novega zakona o gasilstvu, ki je v pripravi. Ne glede na predvideno reorganizacijo državne uprave in nastajanje novih občin in okrajev pa so prepričani, da se bo prostovoljno gasilstvo, ki ima ravno v Pomurju bogato tradicijo, ohranilo tudi v prihodnje. Odločno pa odklanjajo koncesije, ker ne marajo, da bi jim z uvedbo novih lokalnih skupnosti narekovali obseg njihovega dela. Od ministrstev za obrambo in finance pa zahtevajo, da upoštevajo dejanske možnosti pri razdelitvi denarja za njihovo dejavnost. Posebno zato, ker se precejšen del nalog civilne zaščite, ki je sestavni del sistema zaščite in varovanja, prenaša na gasilsko organizacijo.

ZA VARNO POT ŠOLARJEV - Minuli teden je bil že tradicionalni teden prometne varnosti, ki so ga združili s tednom otroka. Občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu so pripravili za otroke in mladino vrsto akcij. Ena od osrednjih prireditev je bila prejšnji četrtek v Slovenski ulici v središču Murške Sobotice. Med 10. in 12. uro so mladi prebrali svoje spise in risali po asfaltu. Ob 11. uri je njihovo delegacijo sprejel predsednik občinske skupščine Andrej Gerenčer, ki so mu posredovali zahteve mladih za izboljšanje prometne varnosti, pregledali pa so tudi uresničevanje lanskih želja šolarjev. Mladi zahtevajo, da se čez kanal proti Černelavcem in po ulici Štefana Kovača uredi kolesarska steza na obeh straneh ceste, hitrost vozil na tem cestnem odseku pa naj bi omejili na 40 kilometrov na uro. Tudi pri prvi osemletki bi kazalo asfaltirati pločnike. Od mladih s Petanjec, Murških Črnc in Tišine je bilo slišati zahteve za ureditev pločnikov in kolesarske steze do tišinske osnovne šole. Podobne želje so imeli tudi šolarji iz Gederovec, Beltinec in Bogojine, kjer naj bi označili prehod za pešce in postavili svetlobni znak pri trgovini. Kaj od omenjenega bo uresničeno, se bomo lahko prepričali že v prihodnje leto. MJ, fotografija: N. JUHNOV

Oktober - mesec požarne varnosti

Tudi letošnji oktober je v znamenju številnih aktivnosti pomurskih gasilcev. Z njimi želijo prikazati pripravljenost gasilske organizacije in društev v vseh štirih pomurskih občinah, na pogovoru o aktualnih vprašanjih pomurskega gasilstva pa so predstavili organiziranost, polprofesionalizacijo, opremljenost, financiranje in število posegov ob raznih požarih in reševanje ob naravnih in prometnih nesrečah. Podrobneje pa so spregovorili tudi o delu gasilskih organizacij, njihovih težavah in uspehih. Ob tej priložnosti so poskrbeli tudi za tiskanje »urnikov« za osnovnošolce z opaznimi gesli, organizirali so strokovna predavanja o uporabi, nevarnosti in gašenju zemeljskega plina, preverjali so radijske zveze, pripravili taktične vaje ter pregledali izvire in zaloge požarne vode.

Tako so v IGD Nafta Lendava prikazali intervencijo ob nesreči cisterne z gorivom, ki je vključevala zavarovanje, prečrpavanje, gašenje in sanacijo terena. GD Ljutomer pa je

Murški Soboti, Gornji Radgoni in Lendavi. Konec meseca pa bo v Gornji Radgoni medobčinska vaja. 23. oktobra ob 14. uri pa bo z gasilci okraja Zenavci v Minihof Libau

BOLE PREPREČITI KOT GASITI - To načelo je v gasilskih vrstah močno zakoreninjeno, vendar so kljub temu nujne vaje in tiskanje »urnikov«, na katerih pokažejo svojo usposobljenost. Posnetek iz lanskoletnega medpokrajinskega tekmovanja gasilskih društev v Prosenjakovcih.

na Moti prikazalo gašenje gozdnega požara z več namiznimi skupinami, odvzemanje vode iz oddaljenega vira in celom v verigi. Radgonski gasilci pa so se odločili, da v doma učencev v Radencih prikazujejo reševanje iz višin skozi okna po lestvi, vrveh in s pomočjo. GD Murška Sobotica je uspešno reševanje vozila iz vozila ob prometni nesreči in reševanje iz vode, ki je vključevalo pripravo na potop, pripravo pomoči in dajanje pomoči v gramoznici pri nesrečah. Ob tem so tudi analizirali uspešnost posameznih

skupna vaja gašenja in reševanja. Prikazali bodo reševanje ob prometni nesreči in gašenje gozdnega požara. Na naši strani meje pa bo v drugi polovici oktobra skupna akcija z avstrijsko Radgono na Cankovi. MILAN JERŠE

Sicer pa bodo večino akcij opravili v drugi polovici avgusta. Zanimivo bo gotovo strokovno predavanje o uporabi zemeljskega plina, ki bo 21. oktobra ob 11. uri v Gasilskem domu Murške Sobotice. Omenimo, da bodo 22. oktobra obiskali potapljaške gasilske centre, v tem času pa bodo tudi preverili razporejene zveze v Ljutomeru,

Zgodilo se je ...

Pretiravali bi, ko bi trdili, da policisti in drugi pooblaščen organi odkrijejo prav vse prekrške in druga protipravna dejanja. Tudi je neprimerna trditev, da je bilo v teh dneh, ko so policisti stakali, manj prometnih prekrškov in manj vlomov, tatvin... Namreč s tem, da je bilo v preteklem tednu manj zapisanih dogodkov, o katerih nas sicer informirajo na operativno-komunikacijskem centru Uprave za notranje zadeve Murška Sobotica, še ni rečeno, da jih ni bilo več. Je pa tudi res, da vse prej ali slej pride na dan.

Poglejmo, kaj so delali dolgi prsti!

Najpogostejši so vplomi. Tako je doslej neodkrit storilec v noči s 3. na 4. oktober vplomil v počitniško hišico Stanka V. na Melanjskem Vrhu. Objekt je preiskal, vendar je očitno, da v njem ni bilo predmetov, ki bi ga zanimali, zato ni ničesar odtujil. To pa ne pomeni, da policisti storilca ne bodo skušali izslediti, kajti domnevati je mogoče, da je bil kje drugje uspešnejši.

V noči s 4. na 5. oktober sta bila na območju Pomurja najmanj dva vploma. V omenjenem času je bilo vplomljeno skozi okno v gostinski lokal v Panonski ulici v Beltincih. Glede na to, da se je storilec le izdatno okrepčal s hrano in pijačo in sunil 20 skatlic cigarete, je lastnica lokala Anica D. oškodovana le za 3.000 tolarjev.

Dvakrat večja pa je škoda v Potrošnikovi okrepčevalnici na Tišini, torej za 6.000 tolarjev. Nepridiprav je razbil steklo na oknu, potem pa iz registrske blagajne vzel tisočaka; izmed množice različnih pijač si je vzel za popotnico steklenico uvoženega viskija.

V sredo, 6. oktobra, ob 21.50 je voznik osebnega avta Rudolf Vežjak iz Ljutomera v Radomerju prehitel tovorni avtomobil, nakar je ostro zavil nazaj na svojo desno stran vozišča, od koder je vozilo zaradi neprimerne hitrosti zaneslo na bankino in nazadnje še v jarek. Voznik je padel iz prevračajočega se vozila in hudo poškodovan obležal na sredini cestišča. Zdravijo ga v soboški bolnišnici.

V mariborski bolnišnici je v petek umrl 17-letni Erik Križanič s Stavešinskega Vrha. Klonil je zaradi poškodb, ki jih je dobil 24. septembra, ko se je s kolesom z motorjem peljal po cesti pri Stanetincih in ob prehitovanju trčil v kolo z motorjem, s katerim se je peljal 16-letni Srečko K. Oba naj bi vozila brez prižganih luči, čeprav je bilo temno.

Dušan Kmetec iz Borove vasi v lenarški občini se je v petek, 9. oktobra, peljal z osebnim avtom od Jurovskega Dola proti Lenartu. Na jurovski cesti pri domačiji številka 18 je najprej zapeljal na dvorišče hiše, od tam pa še naprej in trčil v drevesni panj, pred katerim je vozilo končno obstalo. Hudo se je poškodoval 18-letni Matjaž Družovec od Lenarta.

Janez Hari iz Murške Sobotice se je 9. oktobra peljal z osebnim avtom po ulici Štefana Kovača v Murški Soboti. Zaradi neprimerne prehitovanja in domnevne vinjenosti je trčil v kolesarja Andreja Luka iz Murške Sobotice, ki se je v nesreči hudo poškodoval. Povzročitelj na kraju nesreče ni ustavil, ampak so ga policisti poiskali na domu. Š. S.

EROTIČNA PESA - Martin Stajniko iz Gresovščaka pri Ljutomeru je med puljenjem krmne pese našel dve, ki sta vzbudili njegovo in vašo pozornost: pesi sta imeli spolne organe. Ljutomerska fotografija Marija Tivadar, ki je pesi poslikala in ju poslala v objavo, je zapisala verze, ki naj bi jih izrekel srečni najditelj: »Oh, ti pesa, kako si prekrasna! Ko bi bila vsa taka, bi te nabiral od zore do mraka!« Naša dopisnica pa ne poroča, nad katero peso se je navduševal obiralec: tisto z njim ali ono z njo? Š. S.

Svetovni dan opazovanja ptic

Pod vodstvom mednarodne organizacije Bird Life International, ki ima sedež v Veliki Britaniji, je bil tudi pri nas svetovni dan opazovanja ptic, in sicer 9. in 10. oktobra. Organiziralo ga je Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, ki ima kratico DOPPS. Gre za široko zastavljeno akcijo, ki je hkrati potekala v 90 državah sveta. Osnovni namen je bil, da se ljudje podrobneje seznanijo z opazovanjem ptic kot dejavnostjo (ornitologijo), z osnovnimi vrstami ptic, ki se pojavljajo v naših krajih, opozoriti pa so nameravali tudi na naravovarstveno problematiko ptic, še posebno selivk. Hkrati naj bi pri ljudeh vzbudili zavest, da so ptice okras in hkrati odgovornost vseh. MJ

Poroke:

MATIČNI URAD MURSKA SOBOTA: Ivan Rantaša, natakar, iz Borec, in Mateja Donša, optik, iz Kupšinec; Benjamin Marič, šofer, s Tišine, in Brigita Šlebing, delavka, iz Grab; Jožef Recek, orodjar, iz Večeslavca, in Tatjana Kozel, prodajalka, s Petoče; Štefan Smej, mesar-prodajalec, iz Bogojine, in Anica Buzeti, delavka, iz Bogojine; Andrej Ovsenjak, dipl. inž. agronomije, iz Mlajtinec, in Liljana Jerič, dipl. pravnica, iz Kroga; Miroslav Brajkovič, policist, iz Murške Sobotice, in Rosvita Luthar, frizerka, iz Križevca; Vladimir Bukvič, ekonomski tehnik, iz Černelavca, in Lidija Horvat, upravna tehničarka, iz Černelavca; Evgen Železen, vlakovodja, iz Murške Sobotice, in Darja Kramberger, šivilja, iz Murške Sobotice.

MATIČNI URAD GORNJA RADGONA: Andrej Kolosovski, monter, iz Jamne, in Monika Budja, medicinska sestra, iz Sovjaka; Bogomir Roškar, strojnik, iz Grab, in Terezika Žlender, gospodinja, iz Grab; Maksimilijan Grajner, ključavničar, iz Lešan, in Marija Somer, konfekcionarka, iz Lešan; Fredi Kotnik, vzdrževalec, iz Apač, in Andreja Roškar, medicinska sestra, iz Apač; Maks Kocbek, pek, z Ivanjskega Vrha, in Mojca Podgoršek, tajnica, iz Spodnjih Ivanjec.

MATIČNI URAD VIDEM OB ŠČAVNICI: Robert Majerič, dimnikar, iz Hrasnja-Mote, in Vida Lasič, kmetovalka, iz Spodnjih Ivanjec; Maksimilijan Klemenčič, strojevodja-tehnik, iz Murščaka, in Silva Makovec, tekstilna konfekcionarka, iz Okoslavca. ČESTITAMO!

PRISPEVAJTE ZA MATERINSKI DOM!
Prispevke lahko nakažete na žiro račun Materinski dom, Karunova 16 A, Ljubljana, štev. 60101-603-43533
HVALA!

šport

Druga državna ženska rokometna liga

Visoka zmaga Bakovec

V petem kolu prvenstva v drugi državni ženski rokometni ligi je ekipa Bakovec z visokim rezultatom 33:14 (14:4) v gosteh premagala Brežice. Gostiteljice niso bile kos Bakovčankam. **Bakovci:** Ščap, Sreš 1. M. Buzeti 2, Perkič 1, Hožjan 9, Kolbl 3, Jakšič 4, Vugrinec- Tratnjek 8, Vohar 4, Papič, Smodiš 1. T. Buzeti. Sodila sta Cvelbar in Medek iz Kranja. Rokometna Polana pa so gostovale v Račah in izgubile z 18:23 (10:11). **Polana:** Hajdinjak, Litrop 1, Pintarič, Šopar 6, Žoldoš 5, Zorko, Perhač 4, Pongrac 2, Huber, Godina 1, Meričnjak. Sodila sta Krajtner in Muzlovič.

Druga državna moška rokometna liga

Točki le za Pomurko iz Bakovec

V drugem kolu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi so pomurski ligasi osvojili le dve točki. Rokometaši Poleta iz Murske Sobotice so gostili nekdanjega prvotigaša Dobovo in tesno izgubili z 21:22 (10:10). **Polet:** Kuhar, Murgelj 9, Kovačič 4, Rengeo, A. Sapač 2, Fefer, Černela 1, Merica 4, Horvat 1, Kreft, L. Sapač, Nemeš. Sodila sta Kavčič in Lužar. Vodstvo Poleta se je pritožilo zaradi registracije Džepa in Mijanoviča. Rokometaši Kroga so gostovali v Ormožu in izgubili tekmo z 20:26 (9:12). Krožani tožijo, da sta jih močno oškodovala sodnika Krstič in Ljubič iz Kozince. **Krog:** Roškar, Hegeduš 1, A. Kolmanko 3, Varga 2, Lukač 1, A. Titan 1, Meolic 3, Kovačič, Babič, Šernek 2, D. Tiatn 7 in Hanc. Rokometaši TKI Hrasnik Dol pa so premagali Radgono s 24:20 (10:9). Tekma je bila odločena v začetku drugega polčasa. **Radgono:** Miljevič, N. Klun 4, Ambruš 1, Trbuc 3, Zalodec 4, Strah 5, Perša, Bratkovič, Merčič 3, Hribar, Javernik in Rauš. Sodila sta Tomič (Celje) in Skubic (Ljubljana). Rokometaši Pomurke iz Bakovec so v Murski Soboti premagali Sevnico s 26:18 (13:10). Bakovčani so večji del tekme vodili in zaslužio zmago. **Pomurka:** B. Vereš, D. Buzeti, A. Vereš, Ritonja 3, Husar, Škraban 4, Bedekovič 2, J. Buzeti 5, S. Buzeti 1, B. Buzeti, Petek 8, Lovenjak 3. Sodila sta Štoger in Gramc iz Maribora.

Tretja državna moška rokometna liga

Mladinec zopet zmagal

V petem kolu prvenstva v tretji državni moški rokometni ligi je Mladinec v Murskih Brncih premagal Veliko Nedeljo B z rezultatom 24:20 (14:8). Najboljši strelci pri Mladincu: M. Gregorinčič 6, Gomboc 5 in F. Gregorinčič 4.

Druga državna moška odbojcarska liga

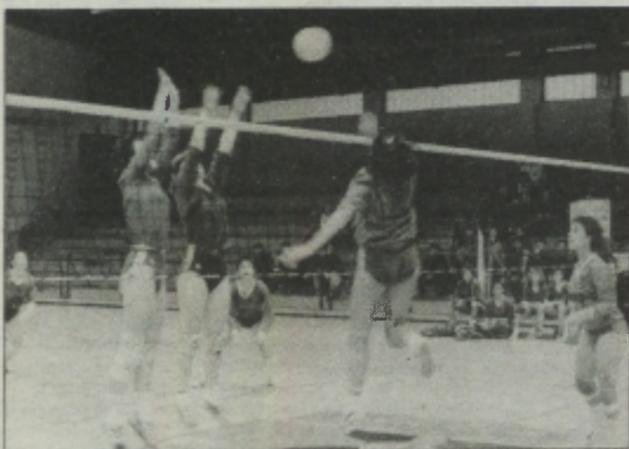
Beltinci : Olimpija II. 0:3

V prvem kolu prvenstva v drugi državni moški odbojcarski ligi je Olimpija II v Beltincih premagala domače Beltince z 0:3 (15:17, 8:15, 14:14). Oslabljeni Beltinčani (brez Preloga) so zamudili lepo priložnost za ugodnejši rezultat ali celo zmago. V prvem in tretjem odločujočem nizu pa sta jih oškodovala tudi mariborska sodnika Madjarac in Jarc. **Beltinci:** Krajcar, Čeh, Hoshstater, Mitja Janža, Gabor, Horvat, Lenarčič, Marko Janža, Balažek, Balažič in Klement. V drugem kolu igrajo Beltinci z Viledo II v Mariboru.

Druga državna ženska odbojcarska liga

Pomurske mlekarne : Comos II 0:3

V prvem kolu tekmovanja v drugi državni ženski odbojcarski ligi je Cimos II iz Kopriva v Murski Soboti premagal Pomurske mlekarne z 0:3 (2:15, 6:15, 1:15). Mlade in neizkušene Sobočanke niso bile kos boljšim igralcem iz Kopriva. Tekmo sta sodila Lavrenčič iz Maribora in Ozimič iz Lenarta. **Pomurske mlekarne:** Tanšek, Zver, Cipot, Šlebingler, Drevenšek, Posavec, Casar, Kuhar, Perša, Černela in Flisar. V drugem kolu igrajo Pomurske mlekarne zopet doma z Vitalom.

Tretja državna odbojcarska liga

Zmagala le ekipa Žibrat Ljutomer

V prvem kolu prvenstva v tretji državni moški odbojcarski ligi so Domžale premagale Radence s 3:0, Vuzenica pa Pomurje II s 3:0. V ženski konkurenci je Žibrat Ljutomer premagal Črno s 3:0, Ruše so premagale Pomurje II s 3:0. Sempeter pa RTC Kranjc s 3:0.

Druga državna moška košarkarska liga

Prvi poraz Radgone

V petem kolu prvenstva v drugi državni moški košarkarski ligi so Radgončani prvič izgubili. Premagala jih je Pivovarna Laško s 80:74. Tekma je bila večji del izenačena. Zmago so si gostitelji zagotovili v končnici tekme. Strelci za Radgono: Pisac 22, Ulaga 20, Ozmec 17, Gomboc 6, Niderl 5, Bratkovič 3 in Cigut 1.

Druga državna ženska košarkarska liga

Zmaga Sobočank

V drugem kolu prvenstva v drugi državni ženski košarkarski ligi je Pomurje v Murski Soboti premagalo ekipo IVEC WERTOK iz Maribora s 46:38. Strelke za Pomurje: Drožina 9 (3:5), Lang 10, Kosi 2, Horvat 6, Kar 2 (2:2), Zadražnik 17 (7:8). V prvenstveni tekmi kadetske lige je Pomurje premagalo Celje z 51:39. Najboljša strelka je bila Horvatova s 16 točkami. (ZT)

SMNL					
MURA	7	6	1	0	21: 8 13
Olimpija	7	5	2	0	19: 8 12
Maribor	7	5	1	1	15: 9 11
Ilinja	7	4	2	1	19: 7 10
Mavrica	7	4	2	1	19: 8 10
Kovinar	7	4	0	3	12:13 8
Drava	7	3	1	3	14: 9 7
Rudar	7	2	3	2	13: 9 7
Creina	7	3	0	4	12: 9 6
Publikum	7	3	0	4	11:12 6
Gorica	7	2	1	4	6:21 5
Svoboda	7	1	2	4	7: 9 4
Izola	7	2	0	5	7:16 4
Železničar	7	1	1	5	7:16 3
Koper	7	1	1	5	5:18 3
Triglav	7	1	1	5	6:24 3

II. SMNL vzhod					
POTROŠNIK	5	5	0	0	25: 3 10
Aluminij	5	4	1	0	11: 2 9
Radlje	5	3	1	1	13: 9 7
TURNIŠČE	5	3	1	1	4: 2 7
BELTRANS	5	3	0	2	10: 7 6
Pohorje	5	2	1	2	3: 3 5
SKS Dover	5	2	0	3	8:10 4
Svoboda	5	2	0	3	6: 9 4
Središče	5	2	0	3	10:19 4
Kovinar	5	1	1	3	2: 8 3
Dravinja	5	0	0	5	1: 7 0
NAFTA	5	0	0	5	2:17 0

I. MMNL MS					
Čarda	6	6	0	0	41: 6 12
Bakovci	5	5	0	0	30: 4 10
Dokležovje	6	4	1	1	25:11 9
Tišina	6	4	0	2	19: 8 8
Cankova	5	3	0	2	12: 7 6
Gančani	5	2	2	1	23:19 6
Rakičan	5	3	0	2	22:18 6
Serdica	6	2	1	3	13:28 5
Ižakovci	5	2	0	3	21:21 4
Ljutomer	5	0	3	2	10:13 3
Tigop	6	1	1	4	13:33 3
Rogašovci	5	1	1	3	13:33 3
Remat	5	1	0	4	11:19 2
Grad	5	1	0	4	11:22 2
Bogojina	5	0	0	5	12:34 1

II. MMNL MS					
Tromejnik	5	5	0	0	47: 7 10
Križevci	5	4	0	1	41: 4 8
Bratonci	4	4	0	0	39: 3 8
Puconci	5	4	0	1	11: 6 8
Apače	5	3	0	2	33: 8 6
Hodoš	5	2	0	3	21:20 4
11 plavih	5	2	0	3	7:19 4
Romah	5	2	0	3	5:30 4
Filovci	4	1	0	3	16:12 2
Prosenjak	5	1	0	4	10:25 2
Šalovci	5	1	0	4	12:50 2
Tešanovci	5	0	0	5	4:62 0

Kegljanje

Kardinarjeva in Steržaj izvrstna

Na svetovnem pokalu v Plankstadtu v kegljanju sta se slovenska predstavnikinja Konstruktor Maribor (moški) in EMO Celje (ženske) odlično odrezala. Konstruktor je podrl 3856 kegljev in osvojil zlato medaljo. Hary Steržaj iz Ljutomera je bil drugi najboljši tekmovalac v ekipi, saj je podrl 972 kegljev. Ekipa Ema je podrla 1736 kegljev in dobila bronasto medaljo. Marika Kardinar iz Dobrovnika je bila druga najboljša v ekipi, saj je podrla 427 kegljev.

Nogomet

Pomurci v reprezentanci

V tem času igrajo slovenske nogometne reprezentance kvalifikacijske in prijateljske tekme. V njih je tudi več nogometašev in nogometašic iz pomurskih klubov. V članski reprezentanci so: Alfred Jermanuš in Primož Gliha (oba Mura) ter Matjaž Jančič (Potrošnik), v mladi reprezentanci je Franc Cifer (Mura). V mladinski reprezentanci do 18 let je Danijel Brezič (Mura). V mladinski reprezentanci do 17 let so Mitja Golob (Potrošnik), Dejan Nemeč in Damjan Ošljaj (oba Mura). V slovenski ženski nogometni reprezentanci pa so Anica Korpič, Majda Karo, Simona Šemen in Melita Balek (vse Ižakovci).

Športni ribolov

Božič v A-, Irgolič v B reprezentanci

V Kostanjevici je bilo drugo državno prvenstvo v športnem ribolovu. Sodelovali so tudi pomurski ribiči. Najbolje med njimi se je odrezal Mirko Božič, ki je zasedel četrto mesto. Štefan Gjergjek je bil 13, Božo Irgolič pa 14. Prvih 15 tekmovalcev se je uvrstilo na izbirno tekmovanje za sestavo državne članske reprezentance. Na prvem v Brežicah je Irgolič zasedel drugo, Božič peto in Gjergjek sedmo mesto. Na drugem tekmovanju pa je Božič osvojil prvo, Irgolič osmo in Gjergjek enajsto mesto. V državno člansko reprezentanco med pet najboljših se je uvrstil le Mirko Božič. Reprezentanca bo prihodnje leto sodelovala na svetovnem prvenstvu v Angliji. Irgolič pa se je uvrstil v državno B-representanco, ki bo letos sodelovala na prvem svetovnem prvenstvu v lovu postrvi v Italiji.

Strelstvo

Prvo mesto Turnišču

Na tradicionalnem tekmovanju v streljanju z zračno puško za pokal Livarja Železarja v Štorah je med 18 ekipami sodelovala tudi strelska družina Štefana Kovača Turnišče in dosegla lep uspeh, saj je zasedla prvo mesto. Med posamezniki pa je zmagal njihov član Vili Ravnikar s 585 krogi. Robi Markoja je s 574 krogi zasedel deveto mesto. (FK)

Tretja državna moška košarkarska liga

Poraz Pomurja

V drugem kolu prvenstva v tretji državni moški košarkarski ligi je Ptuj premagal Pomurje iz Murske Sobotice s 97:80. Strelci za Pomurje: Juteršnik 29, Rajbar 18, Tinec 14, Goenter 7, Tušar 6, Kar 4 in Pavlovič 2. (SD)

Rogaški tek

V znamenju Radenske

Člani TS Radenske so sodelovali na tradicionalnem Rogaškem teku in dosegli lep uspeh. V teku na 1000 m so pri pionirjih v svojih kategorijah zmagali: Marko Valh, Darjan Meglič in Danilo Huber. Dušan Breznik pa je bil tretji. Med pionirkami je bila prva Mojca Meglič.

V teku na 10 km je v svoji starostni skupini zmagal Rudi Babošek, Miran Toth, Jože Čeh in Branko Lehner so bili drugi. Danilo Huber pa tretji. V absolutni kategoriji je Jože Čeh zasedel tretje mesto, med ženskami pa je bila Mojca Meglič druga. (RB)

Atletika

Ulični tek v Soboti

Atletski klub Pomurje iz Murske Sobotice organizira v četrtek, 14. oktobra 1993, ob 15.30 15. tradicionalni ulični tek 17. oktober po soboških ulicah. Pionirji, pionirke, mladinke in mladinci tečejo štafetni tek, člani in članice pa posamično. Zmagovalna štafeta v vsaki kategoriji prejme pokal, tekmovalci prvih treh ekip pa medalje. V absolutni kategoriji pa dobijo prvi trije v moški in ženski konkurenci medalje in praktične nagrade.

Namizni tenis

Arcont premagal Industrogradnjo

Namiznoteniški igralci Arconta iz Gornje Radgone – prvaki Slovenije – so gostovali v Zagrebu in v prijateljskem srečanju premagali prvaka Hrvaške Industrogradnjo s 6:4. S tem so se oddolžili za nedavni poraz v Radencih. Najzaslužnejši za zmago Radgončanov je bil Smrekar, ki je zmagal trikrat. Komac je zmagal dvakrat, Rihtarič pa enkrat.

Kasaške dirke v Ljubljani

Na dirki šampionov zmagal Charlie Somolli (M.Slavič)

Na hipodromu v Stožicah so bile zadnje letošnje kasaške dirke. V aredišču zanimanja ljubiteljev kasaškega športa je bila dirka šampionov, v kateri je zopet zmagal Charlie Somolli z Markom Slavičem starejšim iz Ključarovec s kilometrskim časom 1:20,2. Tako je še enkrat dokazal, da trenutno v Sloveniji nima pravega tekmeča. Zmaga Charlie Somollija pa se je prav gotovo najbolj razveselil njegov standardni voznik Marko Slavič mlajši, ki po operaciji v mariborski bolnišnici uspešno okrevava in so mu zdravniki dovolili, da si je ogledal dirko. Zaradi prometne nesreče je imel Marko Slavič mlajši več operacij na nosu in licnici ter se kmalu prišel v domačo nego. Prijeto je presenetil Duran z Jotoštom Sagajem, ki je zasedel drugo mesto. Sicer pa je Jože Sagaj zmagal z Anihlo v dirki dvetletnikov. Od preostalih ljubiteljskih tekmovalcev velja omeniti še drugo mesto Adiska (F. Jureš) ter četrto mesto Soulmans (J. Makoter) v dirki šampionov in Leza (B. Jureš) v tretji dirki.

Namizni tenis

Zmaga Potrošnika

V drugem kolu prve državne namiznoteniške lige so igralci Potrošnika gostili novince Vesno iz Zaloga in po pričakovanju niso imeli težkega dela. Potrošnik je igral okrepljen z Benkom, ki pa v prvi partiji proti naprednemu igralcu gostov Paviču ni zaigral najbolje in je izgubil, to je bila edina zmaga Vesne. Unger se v najboljši partiji dvoboja s Pavičem ni dal presenetiti in je zmagal. Arcont je tekmo z Mariborčani, ki igrajo v narodnem pokalu, preložil na četrtek. V naslednjem kolu igra Potrošnik z Ilinjo v Ljubljani. Arcont pa gosti ekipo Melamina iz Kočevja. **POTROŠNIK : VESNA 6:1** (Unger : Krnec 2:0, Benko : Pavič 1:2, Benkovič : Janša 2:0, Unger-Benko : Pavič-Krnec 2:0, Unger : Pavič 2:1, Benko : Janša 2:0, Benkovič : Krnec 2:0).

Preskakovanje ovir

Sezono sklenile z uspehom

Jahalke KK Murska Sobotica – grad Rakičan so dosegle v preskakovanju ovir na turnirju v Slovenj Gradcu v zelo močni konkurenci jahalcev iz vse Slovenije zavidljive rezultate. V kategoriji A-1 (1,00 m) je zasedla Maja Horvat s kobiljo Donno brez kazenske točke prvo mesto. Jožica Horvat pa je dobila s kobiljo Vando v parkurju 8 kazenskih točk, Katja Sajmončič pa s kobiljo Elzo 12,5 kazenske točke. Sodelovalo je 24 tekmovalcev. V parkurju A-2 (1,10 m) je Katja Bogataj s konjem Juranom končala tekmovalne brez kazenske točke in zasedla odlično četrto mesto. Jožica Horvat je pristala s kobiljo Vando s 3 kazenskimi točkami na sedmem, Marjanca Zrim pa s konjem Hallgom s 4 kazenskimi točkami na osmem mestu. Tekmovalo je 34 jahalcev. V parkurju L (1,20 m) sta zasedli v konkurenci 21 jahalcev Marjanca Zrim s Hallgom sedmo, Katja Bogataj pa z Juranom deveto mesto. S tem je bila sklenjena letošnja tekmovalna sezona.

Rokoborba

Slavko Zec najboljši

Soboški rokoborci so gostovali na mednarodnem turnirju v Jihlavi v Češkem in dosegli lep uspeh. Med 60 tekmovalci iz štirih držav so se najbolje odrezal Slavko Zec, ki je zmagal v kat. do 71 kg, hkrati je bil razglašen za najboljšega tekmovalca na turnirju. Drugi mesti sta zasedli Mitov (60 kg) in Safarič (65 kg). Tretji je bil Šrtak (70 kg), četrta pa Kovačič (75 kg). Ekipa Murske Sobotice je zasedla drugo mesto.

Lukašev prvi v Gradcu

Člani rokoborskega kluba Ljutomer, ki je bil ustanovljen pred kratkim, so prvič nastopili na mednarodnem turnirju v Gradcu in dosegli lep uspeh. Najboljši je bil Peter Lukašev, ki je zmagal v kat. do 63 kg. Suski (68 kg) je bil drugi, Možina (37 kg) četrta, Trstenjak (34 kg) peti, Smolkovič (52 kg) in Pihlar (74 kg) pa sedma.

Kegljanje

Zopet poraz Nafta

V tretjem kolu medregijske kegljaške lige vzhod je lendavska Nafta gostovala v Šoštanjju in izgubila z 1:7. Za Nafto je zmagal le Perič s 507 podrtimi keglji. Preostali tekmovalci pa so podrli: Horvar 804, Levstik 779, Radakovič 778, Žalik 771 in Kopinja 760 kegljev. V naslednjem kolu gosti Nafta Celje v Radencih. (MŽ)

Šah

Zmaga Radgončanov

V drugem kolu prvenstva v drugi državni šahovski ligi je Radgono premagala Sevnico s 3,5 : 2,5 točke. Zmage za Radgono so dosegli Stelcer, Dimčeva in Hrelja, remiziral pa je Gerenčer. (JG)

II.SRL – ženske					
Žalec	5	5	0	0	124:84 8
BAKOVCI	5	4	0	1	151:92 8
Lisca	5	4	0	1	124:72 8
Rače	5	3	0	2	110:103 5
Branik	5	2	1	2	108:12 3
POLANA	5	1	1	3	95:114 0
Brežice	5	0	0	5	64:127 0
Senovo	5	0	0	5	68:140 0

Vsak četrtek Vestnik

šport

Prva državna nogometna liga

Mura : Živila Naklo 2:0 (1:0)

Murska Sobota - Igrišče Mure, gledalcev 4.000. Sodnik: Tabar (Portorož). Strelci: 1:0 Cener (43), 2:0 Gliha 11 m (67).
Mura: Boškovič 7, Slavic 6, Cifer 7, Granov 7, Jlič 8, Cener 7, Jermaniš 7, Belec 6, Gliha 8, Baranja 7, Kokol 6, (Krančič 6).

Primorje : Potrošnik 1:3 (1:2)

Ajdovščina - Igrišče Primorja, gledalcev 900. Sodnik: Mitrovič (Ljubljana). Strelci: 0:1 Milošević (1), 0:2 Škaper (24), 1:2 Krečič (38), 1:3 Milošević (75).
Potrošnik: Stankovič 7, Tratnjek 6, Božič 6, Kosič 7, Jančič 6, Pek 6, Milošević 8, Baranja 7, Džafič 7, (Gabor 6), Prekazi 7, Škaper 7.

Druga državna nogometna liga

Turnišče : Steklar 0:0

Turnišče - Igrišče Turnišča, gledalcev 500. Sodnik: Glažar (Ptuj).
Turnišče: Stamenkovič, Ternar, Lebar, Ropoša, Vori, Kokaš, Dominko, Rozar, Lackovič, Novak, Casar, (Lacko).

Dravinja : Nafta 1:0 (0:0)

Slovenske Konjice - Igrišče Dravinje, gledalcev 400. Sodnik: Globočnik (Kranj). Strelci: 1:0 Jelenko (54).
Nafta: Limani, Baiančič, (Hozjan), Bukovec, Novak, Baša, (Pal), Drvarič, Hranilovič, Šebjan, Herceg, Novak, Rob.

Eti Elektroelement : Beltrans 3:1 (1:0)

Zagorje - Igrišče Elektroelementa, gledalcev 400. Sodnik: Horvat (Maribor). Strelci: 1:0 Sink (44), 1:1 Stojko (51), 2:1 Žibret 11 m (64), 3:1 Kern (86).
Beltrans: Rajh, Radikovič, Modlic, R. Berendijaš, Posavac, Hošpel, (A. Osterc), M. Osterc, (Kutuš), Puklavec, Stojko, Vozlič, Slana.

Tretja državna nogometna liga

Svoboda : Trgotrans Ižakovci 2:1 (0:0)

Brezice - Igrišče Svobode, gledalcev 300. Sodnik: Šart (Prevalje).
Strelci: 1:0 Podvinski (77), 2:0 Kostič (81), 2:1 Šebjan (88).
Trgotrans: Maučec, S. Smodiš, Vori, Poredoš, Nedelko, Lopert, (Grušovnik, Jaklin), Zrim, S. Smodiš, Šebjan, Krapec.

Parlamentarci premagali novinarje

V prijateljski nogometni tekmi, ki je bila v Turnišču, je ekipa slovenskih parlamentarcev premagala športne novinarje z 2:1 (1:0). Prvi so povedli novinarji, strelci pa je bil Krnič. V nadaljevanju pa so imeli več od igre parlamentarci in si z goloma Hrovatiča in Hemingmana zagotovili zmago.

Hokej na travi

Lek in Predanovci novi ekipi

Pred kratkim so ustanovili novi ekipi v hokeju na travi: Lek Lipovci in Predanovci. Tako prvič v članski ekipi sodeluje šest moštev. V prvem kolu sezonskega prvenstva sta bila dosežena naslednja rezultata: Lek Lipovci - Pomurje 4 : 0 in Železničar Maribor : Triglav Predanovci 1 : 5. Tekma Predanovci : Lipovci je bila preložena.

Brez nagrade

V športni napovedi št. 8 naši reševalci niso imeli sreče, saj je bilo nekaj presenetljivih rezultatov. Med lističi športne napovedi ni bilo niti enega pravilnega napovedi.

Ker lističi športne napovedi št. 8: Mura : Živila 2:0, Primorje : Potrošnik 1:3, Dravinja : Nafta 1:0, Elektroelement : Beltrans 3:1, Turnišče : Steklar 0:0, Svoboda : Trgotrans 2:1, Dokležovje : Bakovci 0:1, Gančani : Bogojina 0:0, Renkovič : Kobilje 0:1 in Mladost : Odranci 1:4.

ŠPORTNA NAPOVED

V športni napovedi št. 9 sodeluje Drago Habot, trener nogometne Sevice. Prognozirale je takole:

Pari	Tip
1. Maribor : MURA	0
2. POTROŠNIK : Krka	1
3. Rudar (T) : TURNIŠČE	1
4. NAFTA : Triglav	1
5. BELTRANS : Dravinja	1
6. TRGOTRANS : Aluminij	2
7. Ljutomer : Remet	1
8. Bogojina : Rakičan	2
9. Kobilje : Mladost	1
10. Nedelica : Dobrovnik	2

ŠPORTNA NAPOVED ŠT. 9

	Tip
1. Maribor : MURA	
2. POTROŠNIK : Krka	
3. Rudar (T) : TURNIŠČE	
4. NAFTA : Triglav	
5. BELTRANS : Dravinja	
6. TRGOTRANS : Aluminij	
7. Ljutomer : Remet	
8. Bogojina : Rakičan	
9. Kobilje : Mladost	
10. Nedelica : Dobrovnik	

Športne lističe pošljite na uredništvo Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41, najpozneje do sobote, 16. oktobra 1993. Pri zrebanju lahko upoštevate 8 pravih tipov.

Príimek in ime ter naslov

I. SNL

Olimpija	8 6 2 0 23: 4 14
MURA	8 6 1 1 22: 6 13
Koper	8 5 3 0 15: 5 13
Publikum	8 5 3 0 16: 6 13
Živila	8 6 1 1 15: 8 13
Gorica	8 5 1 2 13: 9 11
Maribor	8 4 2 2 11: 7 10
Izola	8 3 2 3 15:13 8
Optimizem	8 2 3 3 6:11 7
POTROŠNIK	8 3 1 4 9:16 7
Cosmos	8 2 1 5 6:13 5
Primorje	8 1 2 5 9:16 4
Mavrica	8 1 2 5 9:17 4
Istragas	8 0 3 5 4:13 3
Rudar (V.)	8 0 2 6 6:22 2
Krka	8 0 1 7 3:16 1

II. SNL

Avto bum	8 6 1 1 16: 1 13
Finali	8 5 2 1 11: 7 12
Korotan	8 5 2 1 10: 8 12
TURNIŠČE	8 5 1 2 15:10 11
NAFTA	8 4 2 2 16: 6 10
Steklar	8 3 4 1 9: 9 10
Dom kaffe	8 2 5 1 9: 7 9
Era Šmartno	8 3 2 3 16:10 8
Set Vevče	8 2 4 2 11:11 8
Dravinja	8 3 1 4 11:10 7
Elektroel.	8 2 3 3 13:17 7
Rudar (T.)	8 2 2 4 11:16 6
BELTRANS	8 2 1 5 13:15 5
Triglav	8 0 5 3 9:15 5
Št.pivovarna	8 2 0 6 6:12 4
Medvode	8 0 1 7 5:27 1

III. SNL

Kovinar	7 4 3 0 12: 4 11
Aluminij	7 5 0 2 19:13 10
Žalec	7 3 3 1 8: 4 9
SKS Dover	7 4 1 2 13:11 9
Papirničar	7 3 2 2 11: 6 8
Drava	7 3 2 2 13:10 8
Svoboda	7 3 2 2 11:10 8
Sl.Graдец	7 2 2 3 11:11 6
Impol	7 2 2 3 9: 9 6
Pohorje	7 2 2 3 13:17 6
Dravograd	7 2 2 3 10:14 6
Kob Ford	7 2 1 4 10:14 5
TRGOTRANS	7 1 1 5 7:14 3
Pobrežje	7 1 1 5 6:16 3

I. MNL MS

Rezultati - 7. kolo

Dokležovje	: Bakovci	0:1
Serdica	: Tigop	1:1
Čarda	: Tišina	3:1
Gančani	: Bogojina	0:0
Rakičan	: Cankova	4:1
Grad	: Ljutomer	0:4
Remet	: Rogošovci	2:1

Bakovci	7 6 1 0 17: 4 13
Ljutomer	7 4 2 1 12: 4 10
Remet	7 4 2 1 10: 5 10
Čarda	7 3 3 1 10: 7 9
Serdica	7 3 2 2 12: 9 8
Rogašovci	7 3 1 3 18:10 7
Rakičan	7 3 1 3 11:12 7
Tigop	7 2 3 2 7: 9 7
Cankova	7 3 0 4 12:11 6
Dokležovje	7 2 2 3 7: 9 6
Bogojina	7 1 3 3 7:11 5
Gančani	7 1 3 3 5:12 5
Tišina	7 1 2 4 8:14 4
Grad	7 0 1 6 3:22 1

I. ONL Lendava

Rezultati - 7. kolo

Nedelica	: Mostje	2:1
Dobrovnik	: Hotiza	1:1
Renkovič	: Kobilje	0:1
Mladost	: Odranci	1:4
Polana	: Olimpija	2:2
Bistrica	: Črenšovci	0:0

Renkovič	7 5 1 1 12: 3 11
Kobilje	7 5 1 1 10: 4 11
Črenšovci	7 4 2 1 8: 2 10
Mladost	7 4 1 2 13:12 9
Odranci	7 3 1 3 11: 6 7
Dobrovnik	7 2 3 2 8: 8 7
Nedelica	7 3 1 3 8:12 7
Polana	7 2 2 3 16:16 6
Hotiza	7 2 2 3 10: 10 6
Mostje	7 2 0 5 9:13 4
Bistrica	7 1 2 4 8:13 4
Olimpija	7 0 2 5 5:16 2

II. MNL MS

Rezultati - 7. kolo

Tešanovci	: Puconci	2:3
Hodoš	: Križevci	1:0
Prosenjak	: Filovci	5:3
Apače	: Romah	3:0
11 plavih	: Bratanci	0:3
Tromejnik	: Šalovci	4:1

Puconci	7 7 0 0 23: 9 14
Bratanci	7 6 0 1 18: 7 12
Prosenjak	7 5 0 2 16: 9 10
Tromejnik	7 5 0 2 11: 7 10
Hodoš	7 4 1 2 14: 5 9
Križevci	7 3 0 4 11: 9 6
Apače	7 3 0 4 12:12 6
Šalovci	7 3 0 4 10:13 6
Filovci	7 2 0 5 19:13 4
Tešanovci	7 2 0 5 10:14 4
11 plavih	7 1 1 5 5:14 3
Romah	7 0 0 7 2:39 0

II. ONL Lendava

Rezultati - 7. kolo

Žitkovci	: Kapca	4:0
Graničar	: Nafta (V.)	4:6
Lakoš	: Zvezda	6:1
Lakoš	6 5 1 0 21: 5 11	
Panonijska	6 5 1 0 21: 8 11	
Nafta (V.)	6 3 0 3 17:21 6	
Zvezda	5 2 1 2 12:14 5	
Žitkovci	5 2 0 3 8: 9 4	
Kapca	6 0 2 4 12:19 2	
Graničar	6 0 1 5 10:25 1	

Nogometni komentar

Pomembni zmagi Mure in Potrošnika

Ljubitelji prvoliigašev Mure in Potrošnika so tokrat prišli na svoj račun, saj sta obe moštvi dosegli pomembni zmagi. Mura je pred rekordnim številom gledalcev premagala vođeče in še neporaženo moštvo Živil iz Naklega. Sobočani so bili v prvem polčasu veliko boljše kot gostje in si tudi ustvarili nekaj lepih priložnosti za gol, ki pa so žal ostale neizkoriščene. Cifer, Cener in Gliha so bili premalo zbrani pri streljanju proti vratom.

Kristjan Cener (Mura) - strellec prvega gola

Premoč pa so gostitelji vendarle uspeli izraziti z golom. Tik pred domom je Mura izvedla hitro akcijo, v kateri so sodelovali Jermaniš-Gliha-Cener, in vratar Vodan je bil nemočen. Tudi v nadaljevanju so bili Sobočani boljše nasprotnik, a prav tako kot v prvem delu napadali niso izkoristili nekaj priložnosti za gol. Večkrat pa je dobra obramba gostov uspešno posredovala in odstranila nevarnosti pred svojim golom. V 67. minuti pa je Gliha vendarle uspel pogegniti obrambi gostov in v kazenskem prostoru ga je podrl Murnik. Srednji napadalec Mure Gliha je zanesljivo streljal najsmetrovek in je z 8 goli najboljši strelci v prvi

državni ligi. Beltinski Potrošnik je z novim trenerjem Vojislavom Simeunovičem gostoval v Ajdovščini in prepričljivo premagal domače Primorje. Že v prvi minuti je Vlado Milošević zatresel mrežo gostiteljev in tako dal poleta Beltinčanom, ki so v nadaljevanju igrali zelo zanesljivo ter si z goloma Škaperja in Miloševića zagotovili zmago in dragoceni točki. Gol v mreži velenjskega Rudarja in dva v голу Primorja kažejo, da je Milošević po operaciji kolena zopet v formi, s čimer so pri Potrošniku še posebno zadovoljni. Zmaga v Ajdovščini pa je

gostovala v Slovenskih Konjicah in kljub dobri igri ostala brez točke. Zopet se je pokazalo, da napadalcu ne znajo zatresti mreže iz najugodnejših priložnosti. Edini zadetek je bil dosežen v začetku drugega polčasa, ko je Jelenko spremenil smer proti голу usmerjeni žogi, tako da je bil vratar Limani nemočen. Beltrans iz Veržej pa je gostoval v Zagorju pri Elektroelementu in izgubil. Gostitelji so bili v prvem polčasu boljše nasprotnik in so vodili, vendar so Veržejčani v začetku drugega polčasa rezultat izenačili. Žal pa so tokrat igrali v obrambi slabše kot zmorej,

Nedeljsko srečanje med Muro in Živilo iz Naklega je bilo eno najkakovostnejših v letošnjem prvenstvu. Foto: N. Juhnov

prav gotovo velika spodbuda za nadaljnje delo trenerju Simeunoviču. Pomurski drugoligaši tokrat niso imeli najboljšega dneva, saj so osvojili eno samo točko. Turnišče je iztržilo točko v igri s Steklarjem iz Rogoške Slatine in tako izgubilo prvo točko na domačem igrišču. Gostitelji so sicer imeli nekaj več od igre in tudi več priložnosti, vendar so bili strelji napadalcev premalo natančni. Lendavska Nafta je

to pa so izkoristili domačini in si zagotovili zmago. Pomurski tretjeliigaš Trgotrans iz Ižakovca je gostoval pri Svobodi v Brežicah in prav tako ostal prazen rok. Tekma je bila na blatnem in za igro zahtevnem igrišču, tako da je zmagala srečnejša ekipa. Sicer pa so imeli Ižakovčani nekaj zelo lepih priložnosti za gol - najlepšo je imel Krapec -, ki pa jih niso izkoristili. Feri Maučec

Vojislav Simeunović - trener Potrošnika iz Beltince
Potrošnik med osmim in desetim mestom

Po odhodu Ivana Markoviča-Džalme je beltinski prvoliigaš Potrošnik angažiral novega trenerja, 51-letnega Vojislava Simeunoviča iz Maribora. Simka, kot ga poznajo v nogometnih krogih, se je kot nogometni strokovnjak pri beograjskem Partizanu, od koder je prišel k vijoličastim v Maribor. Pri Mariboru Braniku je preživel kot igralec in trener največji del svoje športne kariere. Treniral pa je tudi druga mariborska moštva.

- Kaj je bil motiv, da ste prišli k Potrošniku v Beltince?

»Po začetnih neuspehih Potrošnika v novem prvenstvu, saj so kljub težkim nasprotnikom v klubu pričakovali več točk, me je predsednik kluba Viktor Ketler povabil, da bi bil trener. Verjetno bi v Beltince prišel že prej, če ne bi bilo operacije meniskusa, zaradi česar nisem bil fizično pripravljen. Spoštujem mojega predhodnika Markoviča, vendar v nogometu je tako, če ni pričakovanih rezultatov, se odstavljata trenerje. To se je meni zgodilo tudi v tekmovalni sezoni 1989/90, ko po več letih Maribor ni dosegal zaželjenih rezultatov. Na moje mesto pa je prišel prav Džalma. Ker pa vem, da ima Potrošnik kakovostno moštvo, sem se odločil, da bom trener, čeprav imam v zadnjem času veliko dela, saj imam v Mariboru skupaj s sinom Markom fitness studio.«
- Kakšni pa so vaši prvi vtisi. Ste z delovnimi razmerami zadovoljni?
»Nekajkrat sem si ogledal

tekme Potrošnika in se prepričal, da Beltinčani igrajo kakovosten nogomet, hkrati pa ugotovil, da disciplina igre in telesna pripravljenost nista na primerni ravni. Zato je moja prva naloga, da skupaj s pomočnikom Jožetom Sečkarjem in novim trenerjem vratarjev Jankom Irgoličem poskušamo v tem kratkem času povečati telesno pripravljenost, hkrati pa v moštvo vnesti več disciplin.

pline, zlasti pri obrambi, ter izboljšati stabilnost moštva.«
- Kot igralec in trener ste večji del svoje športne kariere preživel pri Mariboru. Tudi sedaj ste velik ljubitelj Maribora. Sin Marko pa stoji v голу Olimpije, ki je največji tekmeč Mariboru. Kako to komentirate?
»Res je, da sem pri Mariboru preživel več kot četrto sto-

letja in me nanj vežejo lepi spomini, vendar pa o vrtnitvi v zadnjem času nisem razmišljal iz razloga, ki ga ob tej priložnosti ne bi želel povedati. Sin Marko je prišel k ljubljanski Olimpiji od beograjske Zvezde, ker se je pač po znanih zapletih želel vrniti v Slovenijo, v svojo domovino. Olimpija je pokazala zanj največ zanimanja, zato je odšel v Ljubljano. Želim mu, da bi uspešno zastopal slovenske barve tudi kot reprezentant. Seveda pa želim največ uspeha Potrošniku.«

- Kaj menite o uvrstitvi Potrošnika v jesenskem delu prvenstva?

»Potrošnik ima sedaj dosti lažji raspored tekem, kot ga je imel v prvem delu jesenskega prvenstva. Vendar je to dvorezen meč. Zato menim, da se mora moštvo, ki ima dobre igralce, dobro pripraviti prav na tekme z lažjimi nasprotniki. Če nam bo uspelo, da se bo moštvo prav s takimi nasprotniki primerno spoprijelo, potem rezultati ne bodo izostali in bomo vsi zadovoljni, vodstvo kluba, igralci in številni gledalci. Realno bi bilo pričakovati, da se Potrošnik po jesenskem delu prvenstva uvrsti od osmega do desetega mesta.«
Feri Maučec

Odbojka
Vigros premagal Granit

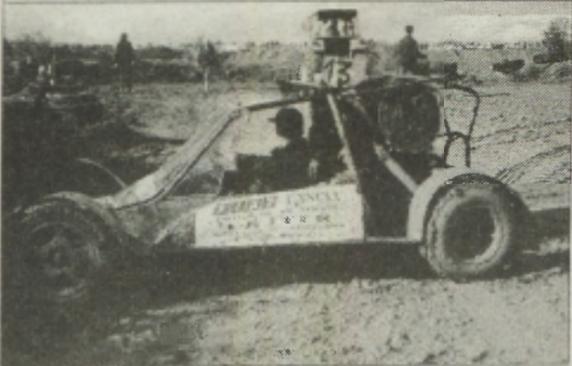
V prvi tekmi osmine finala za pokal Odbojarske zveze Slovenije je soboški prvoliigaš Vigros Pomurje v Slovenski Bistrici premagal Granit Preskrbo s 3:0 (13:15, 9:15, 6:15). Povratna tekma bo v Murski Soboti.

Avtokros v Puconcih

Prebujanje avtomobilističnega športa na novem stadionu v Puconcih

V nedeljo, 3. oktobra, smo uspeli že drugič letos organizirati dirko za državno prvenstvo Republike Slovenije v avtokrosu. Naše avto-moto društvo Crossrade Team z idejnim vodjem Zoltanom Časarjem je kljub slabemu vremenu, ki nam jo je zagodlo že drugič, vseeno uspelo izpeljati dirko. Čeprav smo se bali, da to po sobotnem nočnem nalivu ne bo mogoče, pa so tekmovalci na to gledali čisto po svoje. Saj navsezadnje gre za blaten šport, in to je bilo videti že po nekaj krogih. Na nekaterih mestih oziroma ovinkih je bilo blata tudi do pol metra, tako da je marsikatero vozilo v njem obstalo.

Dirka je potekala v napetem ozračju, saj tekmovalci niso vedeli, kako se pripeljati do cilja, in res je to uspelo le

redkim. Zadovoljni smo bili mi in tekmovalci, ki so se prvenstva udeležili v enakem številu kot prve dirke 5. septembra. Zelo so zadovoljni s progno in okoljem ter sprejemom pri krajanih.

Prihodnje leto nameravamo organizirati 3 ali 4 dirke. Leteh se bodo najverjetneje udeležili tudi domači tekmovalci, saj je zunaj konkurence Drago Marič iz Beznovec že preizkusil svoje sposobnosti z doma narejenim avtomobilom. Več o dirkah pa prihodnje leto, ko se bomo zopet srečali na stadionu.

Besedilo in fotografija: Miran Habjanec

Iskrica

Straniščni problemi

Stranišče je lahko velik problem, če ga ni v bližini takrat, ko ga najbolj potrebujemo. Prav tako je zelo nerodno, če so vrata WC-ja zaklenjena, čeprav je napis za javne sanitarije daleč viden.

Vedar pa so stranišča lahko velik problem tudi takrat, če so že zgrajena, sveže prepleškana in pripravljena za javno uporabo. Tako je namreč v Gornji Radgoni! Potem ko so dolga leta različne vlade poslušale kritike, kako da v njihovem mestu ni pravih javnih sanitarij, so se v prejšnji vladi dokončno odločili za gradnjo javnega WC-ja v bližini tržnice, ki te dni že dobiva pravo podobo. Velik projekt je bil končan, vrata javnega stranišča pa so ostala zaprta. Niso se odprla niti takrat, ko je delno zažvela gornjeradgonska tržnica in se je na tistem prostoru začelo obračati večje število ljudi. Menda bodo kmalu uredili še prostor za občinsko stavbo in kulturnim domom, saj bodo zasadili zelenje in drevje, postavili klopi itd. Prodajalci so morali skleniti pogodbo z bližnjimi lokali, da so lahko sploh opravljali svojo obrt na tej »dogo pričakovani« tržnici.

Vsi problemi bi se rešili, če bi bile javne sanitarije pod nadzorom komunale – če bi torej njihov delavec dvakrat ali trikrat na dan pogledal tudi v to stranišče in ga očistil. Toda ne, nekdo v občini Gornja Radgona je stvari zbanaliziral do konca: iz javnega stranišča (ki je povsod po svetu vedno odprto in najbolj poceni, če ne že zastoj) hočejo narediti profitno podjetje. Zato ni čudno, da so se člani izvršnega sveta na zadnji seji tako vneto otepali naloge za izdelavo »projekta o oživitvi javnega stranišča na gornjeradgonski tržnici«. Ne Janja Brumen, Darinka Bodanec, Zvonko Brenčič in ne Jože Zlatnik niso hoteli prevzeti te naloge. Seveda... da ne bo kdo njih krivil za prečudne ideje! In tako je gornjeradgonsko stranišče še naprej zaprto.

BBP

STARI ČASI – Skorajda ga ni več gasilskega društva, ki bi ne imelo sodobne motorne brizgalne. Mnoga gasilska društva pa so ohranila dobre stare brizgalne na ročni pogon in vprego. Tako je tudi v Odrancih, kjer so ob nedavni obletnici društva k brizgalni vpregli konja. Oboje je vzbujalo veliko pozornost. Foto: J. Ž.

Priljubljene Hedvike ni več

Na pragu praznovanja 95-letnice življenja je umrla zaradi posledic požara

Le nekaj dni preden je umrla, smo se pogovarjali s Hedviko Ferk, ki so jo vsi poznali kot Slatnovo, da bi jo predstavili bralcem. Le kdo bi si mislil, da je bil to naš zadnji intervju z priljubljeno vasčanko, ki je večji del svojega življenja preživela tik ob znamenitem slatinskem vrelcu v Ivanjševcih ob Ščavnici. Kljub letom, 12. oktobra bi praznovala 95 let življenja, je bila zdravega duha. Ker jo je bolezen spravila na invalidski voziček, delati ni več mogla. Rada pa je bila med ljudmi. In prav tega je bila deležna, saj so jo obiskali mnogi, ki so pri njej vse do smrti dobili pivo po »sindikalni« ceni. Tako lahko rečemo, da je bila Hedvika gostinka do zadnjega dne življenja.

Gostinstvo in trgovino pa je imela v hiši, ki je stala ob slatinskem vrelcu že pred 100 leti, tudi njena mati. Prav zato je hčerko Hedviko poslala v uk za trgovko in gostinko v Maribor. Učila se je pri znanih podjetnikih Weixl. Po mami je prevzela trgovino in gostilno. Hišo, v kateri je prebivala, je zgradil znani podjetnik Franc Kirbiš iz Murske Sobotice. V okolici je imel obsežne vinograde, zato si je ob slatinskem vrelcu v Ivanjševcih, ki ga je poimenoval Concordia Qwele, zgradil gostišče in nalivalnico slatine. Še danes so vidni sledovi v kleti, kjer so nalivali slatino za transport. To so s konji vozili v Mursko Sobotico in druge kraje Prekmurja. Širjenje

vrelca in druge turistično-zdraviliške dejavnosti je preprečila prva svetovna vojna. Načrti za gradnjo hotela so tako padli v vodo.

Slatinski vrelac je dal lastnik Kirbiš urediti v obliki paviljona. V kleti so bili prostori za nalivanje slatine. Pet žensk je nalivalo vodo v steklenice, moški pa so skrbeli za druga dela, je povedala Hedvika, ki je tudi sama zaslužila kak krajcar. Po vojni pa je vzela objekt v najem njena mama. Ko se je izučila, pa je imela trgovino in gostilno Hedvika, in to vse do 1948. leta, ko jo je tedanja oblast zaprla. Nekaj časa je imela gostilno pri Negovi, ki se je imenovala Gostilna pri grajski kapljici. Tudi te ji niso pustili.

ZASTRUPljena

NJIVA – Znano je, da v poljedelstvu uporabljajo vsemogoče strupe in je zato tako pridelana hrana pogosto oporečna. Na Hotizi pa je nekdo postavil na svoji njivi celo tablo in nanjo napisal, da je njiva zastrupljena. Je mislil s tem na uporabo herbicidov ali pa je »zastрупil« pridelok in ga tako obvaroval pred tatovi? Foto: J. Ž.

Kolodvorska kmalu nared

Kolodvorska ulica v Lendavi je bila dolga leta zanemarjena, čeprav je edina vpadnica v mesto. Neurejenost ulice je bila posledica pomanjkanja denarja, hkrati pa se tudi ni vedelo, kdo je upravljal.

Šele letos, ko so začeli urejati magistralno cesto skozi Dolgo vas proti mejnemu prehodu, je prišla končno na vrsto tudi Kolodvorska ulica v Lendavi. Asfalt na cesti je že položen, za asfaltiranje pa pripravljajo tudi nekatere pločnike. Tudi stanovalci hiš ob Kolodvorski ulici bodo prispevali k njenemu lepšemu videzu, saj naj bi obnovili ali na novo postavili ograje. Z ureditvijo te ulice si bodo oddahnili tudi v turističnem društvu, saj je to prva ulica, po kateri se turist

pelje v mesto. Tokrat bo vsak dobil boljši vtis, pa tudi prometna varnost se bo izboljšala, saj bodo pločniki namenjeni pešcem in delno tudi kolesarjem, ki se vsak dan odpravljajo na delo v industrijsko cono.

Potem ko bo Kolodvorska ulica urejena, pa bo potrebno vse sile in sredstva vložiti v dokončno ureditev Kranjčeve ulice, posebej na delu od gostišča Park do samopostrežne trgovine v rudarskem naselju. jani

Ker je bil drugi mož invalid, je imel dovoljenje za trafiko. To pa je bilo ob moževi invalidski vojaški pokojnini vse, s čimer sta se preživljala.

Moramo pa zapisati, da je bila Hedvika pogumna ženska. Prebolela je, ko sta ji umrla hčerka in 18-letni sin. Pokopala pa je tudi dva moža. Tudi kot gostinka je bila pogumna, saj se je znala znebiti razbijalcev in prepepačev. Pomagala si je z bikovko, kot je povedala, ko se je družba pomirila, je zastoj dala liter vina in jim svetovala, naj si bodo dobri.

Ko ji je bilo 24 let, pa je uporabila tudi revolver. Neki

domačin je oropal trgovino. Ker sta ga z materjo prijavi, jima je večkrat grozil. Neko jutro pa je prišel z nožem v roki in govoril: »Preklete babe, kaj govorite, da sem kradel, pretezal vama bom vratove.« Z nožem v roki se jima je bližal, zato je mati prinesla revolver in Hedvika ga je položila na tla. Zadelo sem ga v srce, je dejala, in tako bila deležna pohvale, saj so se ga mnogi bali. Nobene kazni ni dobila, saj se je branila, imela pa je tudi dovoljenje za nošenje pištole Walter, mati pa je imela revolver Neumar. To smo zapisali zato, da potrdimo, kako bistrega duha je bila naša sogovornica.

Še in še nam je pripovedovala o svojem dolgem življenju. Povedala je tudi, da je živela veliko povodnji, ki so ji zalivale hišo. Ob največji in dolgotrajni so bili uničeni vsi posli v hiši. Pri popravilu hiše ji je pomagala oblast, ki je že poznala solidarnost.

Zadnjih šest let je živela v varstvu družine Perko v Obradu pri Benediktu. Tudi le pozimi, poleti pa je uživala s »svojimi« strankami ob in v najševski slatini, kjer se ji je iztekla njena življenjska pot. LUDVIK KRAMBERGER

Prlēški füčkēc

»Bóg tē živi, Marko, suncē pečē žarko, fsēh dobrót Natlačēn tē pozdrōvla Haložan lačēn...«

Tak so nēgde na svētē naši dedēki frisē pokali na račūn politikē no bāna Natlačēnega – tak jih pōkajo tudi na račūn gnešjih politikof. Ka pa tē češ drugo, či ti šūša fsē doj vničō, pa jē fsē čidūžē bolē drogo; doča pa jē fsōko leto vektō, pa f pivnici čidūžē vēč vina!

Eno pōštēno mētlo bi pjē nūcali, ka bi tākak sē stiši pomēli po Prlēkijō no ian okōli hrvaškē pa madžarskē mejē. Či naj vērvelmo Jēlincičovēmī Zmagotī, kerī mō kak ti stōri udbašēk nēzgrūntano gifnē idējē, tē prē Hrvōtō nē izvōžajo vēč radioaktivnih odpōdkōf s krškē ēlektromē v opuščēni rudnik kūlna Benici pri Lendavi, pa v hōloškē no prlēškē globāčē, pač pa na Kitajsko f puščōvo Gobi.

Zōtoma pa Prlēki uvožajo mētlē. Totē rēsēn jōko nūcajo, ka bi tē enōk anštēndig pomēli stōri idēološku zlabrdūnc s kanclij no skladišč.

Vēko pitājē jē, zakoj Prlēki no Prekmurci odōvljajo po šlacūnth uvožēnē mētlē, umētnē, pa sērkinē krīdāčē, nūdi umētnē, či pa sērka odlično rōsē kak ti plēvel glūh tak po ormoškīh globāčah no brēgāčah, tākak po lomērškīh, raūngūnskīh no hāloškīh. Stōrih pa mlōdih Prlēkof pa jē tē vēč kak prēvēč brēzposēlnih, ka bi meli cajt dūma delati sērkinē, pa tudi brezovē mētlē.

Od kōd uvožamo mētlē, tō tak žē fsōki Prlēk vē – z Nēm-čijē! Iz Hauga. Uvoža jih nōvo podjetjē Banēx iz Slovēnskē Konjic. Tō so rēsēn kūjnjski posli!

Prlēško združēnjē borcōf proti vničovajī našēga gospodarstva jē na zōdjēn sēstōrōni sklenilo, ka bi bilō zlo gēn-ralno, či bi škūpēr z radioaktivnimi odpōdkī postali f puščōvo Gobi šē našē gospodarskē pa ēnērgetskē kebē no politikāntē, ka bi jih tan radioaktivno zarēnjē malo zmišalo, pa bi spoznali – či drugēga nē – kak jih Hrvōtō nātēgūvljajo, gda lepo zastūjn nūcajo ēlektroko z našē jēdrskē ēlektromē, jēdrskē odpōdkē pa puščajo nan.

Hōloško ēksport-impōrt podjetjē za radioaktivnē žarkō, no mēsčōf šajn, jē zlo prēstrōšeno Jēlincičī vūn zbōžjalo, ka so Hōlozē tak ali tak žē zadosti dōj vničēnē no zaostōlē, pa bi sē lēhko zgōdilo, ka bi grōtala cēla Slovēnija tē bōtē zaostōla pa siromāna, či bi izvōžali radioaktivnē odpōdkē dālēč tō dōj na Kitajsko. Zātō naj jih lē vozijo f Hōlozē, gē zōdna lēta zavōlo sušē tak ali tak nič pamētnēga nē zrosē. Z odpōdkī pa bi lēhko hūro zaslužili no obēnēn mētlē nēzgrūntano intērēsantno puščōvo Hōlozē, kērē bi prūšā glōdat cēli svēt... Tōtō hōloško podjetjē jē šē pjē bolē pamētno, kak so pamētnē fsē tistē prlēškē kanclijē za razvōj turizma, kērē turistē bolē nagōjajo, kak privōbijo. Tō jē māt za mētlē.

Vūn zmēstī bi mōgli v lōtmērškī občini za skoro milijardo pa pōl tolarof škōdē, kero jē naprōvila suša. Prōvijo, ka jū prē prēvēč sīdī na občini, pa nē vidijo, ka jin v največjōj suši okōlnōkōli tēčē voda v Muri, Ščōvnici no v drugih potokih. Zātō bi z namakālnimi naprōvami stōpili tudi suši za šjak. Očējēvōjē škōdē po suši no tisto pētarsko tōlājē drohūza jē šē hūšē kak zvōniti po tōči.

Bēdarījo bi mōgli vūn zmēstī tudi z zoboblūsarskē pōmētī v radgūnskī občini, ka bi naredili zobōrskē orādinacijē za deco tudi po vēsēh. Žē spomlōdī so prē nē sprējeli amam- mōja, ko bi mētē zoboblūsarskē orādinacijē za deco po vēsēh v Apačah, pri Jūrji pa šē indī. Deco jē treba prē žē zaočūju pripraviti na zōbnē protēzē, vāči prē zōbni tēhnikī nēdō mōj k deli.

Čidūžē vēč Prlēkof jē škrblavīh! Naj živijo prōtēzē pa mētlē!

iz naših krajev

V občini Gornja Radgona se ne strinjajo z načrtovanim telekomunikacijskim omrežjem

Impulzi v Ljubljano

Gornjeradgonska vlada se zaveda nevarnosti, ki ji preti z novo organiziranostjo poštne službe. V prihodnje bo na obrobju še težje dobiti telefonski priključek kot doslej, saj bodo lahko največ investirali tam, kjer imajo največ impulzov - to pa je v večjih mestnih središčih.

Že doslej je bila cena telefonskega priključka na podeželju in v velikem mestu skorajda neprimerljiva. Na primer v občini Gornja Radgona stane danes telefonski priključek 190000 tolarjev. Vendar telefon ni drag le za naročnike, ampak tudi za tukajšnje PTT-podjetje (vsaj doslej je bilo to samostojno podjetje), saj morajo na primer na Goričkem, kjer tačas gradijo telefonsko omrežje, za en telefonski priključek postaviti tudi po 15 telefonskih drogov, je poudaril na minuli seji gornjeradgonskega izvršnega sveta predstavnik reorganiziranega in ne več samostojnega PTT-podjetja v Muralski Soboti Ervin Pinter. V nastopju z njim ima ljubljansko posveto drugačne nalozbe: 800 telefonskih priključkov s pomoščjo le enega dodatnega ka-

bla v WTC-ju pomeni za pošto čisti dobiček.

V minulih dveh letih so v gornjeradgonski občini uresničili kar nekaj pomembnih telekomunikacijskih nalog. Med pomembnejšimi so širitve telefonskih central v Gornji Radgoni (vozalna avtomatska telefonska centrala omogoča 1920 priključkov), Apačah (768), Radencih (1400), Vidmu (200), Sp. Ivanjcih (480) in Spodnji Ščavnici (200). V Apačah so tudi zgradili dolgo željeno ptt-stavbo, v Vidmu pa so pošto zgradbo razširili. Prav tako so v letih 1992 in 1993 zgradili zelo potrebno omrežje v KS Sp. Ivanjci ter delno razširili omrežje v KS Videm in Spodnja Ščavnica, na relacijah Gornja Radgona-Apače. Gornja Radgona-Spodnja Ščav-

nica, Gornja Radgona-Spodnji Ivanjci in Gornja Radgona-Videm ob Ščavnici so kupili in montirali prenosne sisteme, največji dosežek pa je medkrajevni optični kabel od Gornje Radgone, Spodnjih Ivanjec do Vidma ob Ščavnici. Kako velik dosežek je to, lahko potrdijo naročniki telefonskih priključkov, saj se je hitrost izbiranja občutno povečala. V gornjeradgonski občini je bilo v zadnjih dveh letih vključenih v telefonski promet 990 novih telefonskih naročnikov.

Še letos bodo dodatno zgradili in obnovili telefonsko omrežje v Apačah, Stogovcih in Negovi, zaradi česar bodo lahko dodatno vključili v promet 300 novih naročnikov; v ta namen so kupili tudi dva »schelterja« in ustrezna prenosna sistema.

Bolj vprašljivo pa je uresničevanje načrtovanih del v prihodnje, saj soboško PTT-po-

djetje, ki je v preteklosti skrbelo za vzdrževanje in gradnjo telekomunikacijske mreže v severovzhodni Sloveniji, od 1. oktobra 1993 nima niti svojega žiroračuna. Tudi občina Gornja Radgona je doslej poskušala finančno podpirati prizadevanja domače pošte in je imela na njihovi hranilnici vezano vlogo v višini 15 milijonov tolarjev.

Tudi v prihodnje bo vse odvisno od razpoložljivih sredstev; slišali smo kritiko na račun prejšnje gornjeradgonske vlade, ki menda v letu 1991 denarnih zahtev poštarjev sploh ni posredovala republiški vladi; tudi letos so prosili za sofinanciranje gradnje na demografsko ogroženem območju Vidma ob Ščavnici, vendar je predsednik IS Gornja Radgona Miha Vodenik povedal, da v republiškem proračunu za širitev PTT-omrežja ni bilo odobrenih nobenih sredstev.

BBP

Dobre ceste so pogoj za turizem

Lendavske gorice so bile pred okoli dvajsetimi leti popolnoma zaprte za promet za vsa vozila razen za kmečke vozove. Cest ni bilo, bili so koinaki, večkrat neprehodni posebej v jesenskem času in ob neurjih. Nekako pred dvajset let je bila zgrajena vinska cesta, ki je povezala gorice s mestom in tako prvič omogočila, da so tuji lahko spoznali to vinogradiško območje. Krajevna skupnost Gornice pri Lendavi je v teh minulih letih veliko postarila, da bi dobil kraj drugačen videz, da bi se odprl za turizem. Spomladi so na referendumu, sicer ljudje bili proti novim asfaltnim cestam, ker pa je nekaj denarja še ostalo iz prejšnjega samoprispevka, nekaj pa je prispevala občina so se le odločili da nekatere ceste še asfaltirajo. V lendavski in dolgovaških goricah bodo asfaltirali kakih 2200 metrov cest. Ljudje tega kraja menijo, da je potrebne ceste dobro vzdrževati, kajti le tako bodo turisti prišli k njim, od tega pa je odvisno njihovo življenje, saj marsikateri živi od prodaje vina in drugih domačih pridelkov.

Jani

LUKAVCI-RAKIČAN - V zadnjem času je čedalje težje dobiti mesto v enem ali drugem domu za ostarele, saj sta tako rekoč prezasedena. Oba imata na voljo okrog 290 postelj. Še dobro, da gradijo nov dom v Lendavi, ki bo lahko sprejel okrog 120 ostarelih ljudi. Znano pa je, da so ponekod taki domovi precej prazni, čeprav prebiva v njih okrog 5 odstotkov starostnikov. V Pomurju pa le 1,7-odstotka ostarelih. (F. Kl.)

GENTEROVCI - V Genterovcih. Kamovcih in Radmožan- cih se je odločilo za napeljavo zdrave pitne vode 160 gospodinjstev. Vsako bo prispevalo za priključek po 1.500 nemških mark v tolarski protivrednosti, plačevali pa bodo obročno. Računajo, da bodo dela končana do 15. oktobra. (J. Ž.)

PISMA, MNENJA, STALIŠČA...

Kdo vedri in oblači v radgonski skupščini?

Po skoraj pol leta so se spet uspeli zbrati radgonski skupščinski sejanci, vendar me je ponovno presenetila neodločnost in nepovezanost desnice.

Prezerno so se spet oglašali stari preizkušeni partijski kadri, ki imajo povedati veliko slabega o vseh drugih, le o sebi ne, čeprav je ozadje njihove politične in vsakrjne druge aktivnosti precej gnilo.

Po svojih sposobnostih vsekakor najbolj izstopa g. Boštjan Vinko, ki se že leta giblje v političnem vrhu in ko tam verjemo dočaka tudi penzijo. Kot navaden krojač ali čevljar (saj je to vseeno) opravlja na svojem delovnem mestu dela in naloge pomočnika voditelja in mesto finančnega direktorja zavoda.

Njegov poklic ima torej bolj malo zveze s pedagoškim delom. Brez težav je tudi uspel zaposliti svojega vzgojitelja pa na zaposlitev čakajo po več let ali pa so v najboljšem primeru zaposlene na mestih nekvalificiranih delavk.

G. Tirs Danilo kot stečajni upravitelj v Lini Apače je vedno zavlačuje s stečajem in tako služi lepe denarje. Kot finančni direktor je s svojim delom prispeval k stečaju OZ 14. oktober sedaj pa v vse delni položaji spravlja tudi družbo Transport v Avto-radgoni. Hladnokrvno odpušča delavce, privoščil pa je na novo zaposliti svojega svetovalca, da bo lažje izpolnil svoje podle načrte.

G. Mlakar Anton izhaja iz društva nekdanjih Elradovih privilegirancev (Vuk, Kurbus, Flegar), ki so s velikimi poponitkami oškodovali svojo firmo. Je poleg tistih, ki hočejo na hitro polastniniti Elrad in pravi, da ni razlogov za zaskrbljenost, čeprav je vse pri ljudeh na cesti in je podjeje tik pred razsulom.

Tudi za oba najpomembnejša občinska človeka, g. Vojnitiča in g. Vodenika bi bilo bolje, da rešita zaplete in nepravičnosti v svojih podjetjih in se nehata prepirati.

Res škoda, da na prejšnjih volitvah nismo imeli možnosti izbirati med ljudmi kot sta Jelincič ali Mazon, ki še edini nekaj naredijo za svoje ljudi, ne da bi volimo ljudi, ki samo menjavajo stolčke in stolčke, poleg tega pa so še nesposobni za delo, ki ga F. F.

(Naslov in upravi časopisa)

K zapisu o večkratni dostavi pošte dodajamo:

Vasani vasi Vaneča sprašujemo: kdo si v državi razen v Ljubljani želi dnevne dostavne pošte? Mi na podeželju si želimo, mislimo, da upravičeno. Predstavnik PTT Murska Sobotna, g. SEVER in g. SOBOŠČAN, sta drugačnega mnenja. Pravita, da imata dostavo pošte organizirano po veljavnem zakonu, kar pomeni, da se območje in spremembe okoli dostave ne kažeta samovoljno.

Pojemimo še to, da je vas Vaneča v sestavi KS Puconci, ki zajema sedem vasi. Vaneča je druga največja vas v KS Puconci. Oddaljenost hiš vasi Vaneča od pošte Puconci je dva do pet kilometrov. Vas ima 100 hišnih števil in 380 prebivalcev. Za vsakega vasa namenjamo 4% samoprispevek od zaposlenih. Zaposlenih je 123 prebivalcev. Dostava pošte SEVER želi, da se vsaj enkrat tedensko. S tem nismo zadovoljni. Gospod SEVER želi, da se vsaj enkrat tedensko. S tem nismo zadovoljni. Gospod SEVER želi, da se vsaj enkrat tedensko. S tem nismo zadovoljni.

Gospod SEVER, ste prečitali v »VESTNIK-u« članek z naslovom »ZA JAVNA DELA ČEZ 16,7 MILIJONOV SIT«? Javna dela so namenjena brezposelnim, da bi lažje preživeli krizo in našli zaposlitev. Revidirajte organizacijo poštne službe! Zaposlite nekaj mladih fantov, raznašalcev, in dostava po Goričkem, po našem lepem podeželju bo v zadovoljstvo vseh. Ne pozabite, vi ste, zaenkrat, eden od ključnih ljudi, ki v veliki meri pomaga ali zavira razvoj podeželja.

Okoliš PTT enote Puconci zajema 10 vasi. Teh deset vasi je zajeto v dveh KS, v KS Puconci in KS

službe od sedanje. Dovoljuje tudi vsa povečanja dostavnih dni pošte krajanom, samo če bi bila dobra volja in razlogi za to. Da razlogi so, ve gospod SEVER in vemo tudi mi.

Gospod SOBOŠČAN iz PTT Murska Sobotna pa pojasnjuje, citiram: »V PTT podjetju smo razdelili pošte okoliše na: ožji okoliš, kjer je sedež pošte, dostava dnevna, na širši okoliš, do 6 km, dostava trikrat tedensko in najširši, nad 6 km, dostava enkrat tedensko.« Niste pa pojasnili, da si je PTT Murska Sobotna z uvedbo okolišev PTT mreže, po dokaj čudnih kriterijih, zagotovila po svoji volji določiti dostavne dni pošte po podeželju. Zakon v svojem 6 členu v drugem odstavku ne obvezuje PTT organizacije za uvedbo okolišev. Ti so potrebni tam, kjer zaradi oddaljenosti in konfiguracije terena brez prevelikih stroškov ni mogoče vročiti in sprejeti pošte dnevno. Mi to tako razumemo in dodajamo, kar je tudi vam znano, da taki problemi pri nas ne obstajajo.

V PTT podjetju trdijo, da je to za njih gosodarno in v skladu z logiko sodobnega trženja in njihove poslovne politike.

Mi vas pa sprašujemo ali je to tudi v skladu s potrebami podeželja? Ali s tem načinom obnašanja ne iščimo podeželja še globje in kleeče demografske ogroženosti? In pritisk na državo, da formira vse večje sklade za preprečitev tega pojava?!

Iz zapiskov srezkegag poglavarja v Murski Soboti, pokojnega gospoda Gašparja LIPOVSKEGA iz leta 1927, je razvidno, da je imelo mesto Murska Sobotna po ljudskem štetju iz leta 1910 le 2748 prebivalcev, da so imeli Križevci v Prekmurju 1162 prebivalca, Otovci 427, Vidonci 859 in Vaneča 402 prebivalca. Današnja celotna slika za občino Murska Sobotna kaže porast centra in ponekod skoraj prepolovitev podeželja.

Razgledano gospodarstveniki, ki vodijo javna podjetja, bi morali poleg poslovne naravnosti upoštevati tudi take dejavnike, kot je primerna poseljenost podeželja in vse, kar lahko iz tega izhaja. Tudi mi vemo, da je za to potrebno nekaj žrtvovati. Mi mislimo, da se je za časa presvetlega pokojnega cesarja FERENC JOZEVA vodila ista logika pri uvajanju in organiziranju pošte, kot bi morala delno tudi vas? Primerga naseljenost podeželja in vse, kar izhaja iz tega.

Pravijo, je tudi zapisano, da je dostava za časa cesarja, tekla kot sedaj, po zakonu iz SFRJ, čeravno s konji, železnico, bicikli in peš. Razlika je bila le ta, da so plačevali dostavne storitve, namesto s tolarji, s krajcarji.

Ob posvetu za razvoj podeželja v Murski Soboti, v okviru programa CRPOV, je gospod kmetijski minister dr. Jože OSTERC povedal, med drugim, citiram: »Celosna ureditev vasi in dežele pa je sploh pogoj za to, da mladi kmečki ljudje sploh želijo ostati na vasi, kajti bivalni in prehrambeni standard morata biti podobna, čeprav temeljita na drugačnih vrednotah kot v mestu, sicer bo beg iz vasi še večji.« (Gospod SEVER, zakaj niste ostali v Otovcih?, op. p.) »Samo urejena vas zagotavlja tudi poseljenost pokrajine, ohranja zanimivo kulturno krajino?«

Predlagamo, gospod SEVER, da prečitate celi ta članek o tem posvetu. Videli boste, da imajo ljudje drugačen odnos do podeželja kot vi. Otresli so se pridobitniške miselnosti, pehanja za pol tolarja. Njihovi pogledi so razvojno naravnani.

Gospod SEVER, ste prečitali v »VESTNIK-u« članek z naslovom »ZA JAVNA DELA ČEZ 16,7 MILIJONOV SIT«? Javna dela so namenjena brezposelnim, da bi lažje preživeli krizo in našli zaposlitev. Revidirajte organizacijo poštne službe! Zaposlite nekaj mladih fantov, raznašalcev, in dostava po Goričkem, po našem lepem podeželju bo v zadovoljstvo vseh. Ne pozabite, vi ste, zaenkrat, eden od ključnih ljudi, ki v veliki meri pomaga ali zavira razvoj podeželja.

Okoliš PTT enote Puconci zajema 10 vasi. Teh deset vasi je zajeto v dveh KS, v KS Puconci in KS

Brezovci. V KS Brezovci spadajo: Brezovci, Lemerje in Predanovci. Dostava pošte je petkrat tedensko. V KS Puconci spadajo vasi: Puconci s sedežem PTT enote, dostava dnevna, Gorica leži med centrom Pošte in zgoraj navedenimi vasi, dostava petkrat tedensko. Ostale severne vasi KS Puconci: Šalamenci, Vaneča, Dolina in Bokračci pa imajo dostavo pošte trikrat tedensko. Vasi obeh KS imajo skoraj enako povprečno razdaljo. Upoštevati razliko nekaj par sto metrov bi bilo dlakočestvo. Vse vasi imajo urejene glavne prometne poti. Objasnite, zakaj ta razlika! Smiselno in pravično bi bilo, da so v okviru poštnega okoliša dostavni dnevi enaki, razen središča sedeža PTT enote, in ljudje, v to smo prepričani, bi bili zadovoljni.

Vaneča, 29. 9. 1993

Krajani vasi

VANEČA

»Tehtni« odgovor g. Ani Žerdin

V nedeljo, 12. septembra, smo se poslovili od naše sestre Vide. Leto je naokoli in na našo veliko žalost nas je morala zapustiti. Pripravili smo ji slovesno mašo in solze so lile kar v potokih, ko se je poslavljala od nas. Kot da bi v naši turabni cerkvi ugasnil žarek. Bila nam je v oporo, z lepo besedo nas je vodila in dopovedovala, da le s sožitjem in ljubeznijo pridemo na cilj. Hvaležni smo ji za to leto, ki ga je žrtvovala za nas, naša topla misel jo bo spremljala povsod.

In zdaj k vašemu pisanju v Vestniku, gospa Žerdin. Dosti tega ste napisali o naši sestri Vidi, očitane ji obrekovanje in pomanjkanje ponižnosti v času »ENOLETNEGA MANDATA VLADAVINE V RAZKRIŽJU«, kot ste se izrazili. Ne verjamem, da se je sestra Vida zlagala, ko je izjavila, da bo sestra prvo obiskala vas in gospoda Slavička, kot njo, gotovo je bila le napačno informirana. Občutek imam, da vas je pri celi stvari najbolj zabolal občutek, da vas je imenoval somišljenico g. Slavička. Vendar ne vem zakaj, ko uak vsak v Razkrižju ve, da to v resnici ste in vam to nobena izjava še tako visoke predstojnice ne more pomagati. Nas pa bi vse zelo zanimalo, zakaj se tako zagrizeno borite za hrvaščino v Razkrižju. O tem bi rajši kaj napisali, ko ste si po Ljubljani iskali zadoščenje za vašo izgubljeno čast. Večkrat sem vas slišala govoriti, pa ste se vedno posluževali čiste slovenščine, mi pa bi po vaše morali moliti v hrvaščini. S čim torej opravičujete to svoje staljše in globoko sovraštvo do nas, ki nočemo drugega kot svoj jezik na svoji zemlji, v svoji cerkvi. Saj vi gotovo imate »življensko zrelost in spoštovanje dostojanstva«, ki jih sestri Vidi odkrepite. Poiščite torej tudi vi resnico o sebi in nam že enkrat pojasnite, zakaj tako. Pa iskremo, prosim, kajti laž je vrtanje seme, lažnivec pa vražji sejalec, kot ste sami izjavili. Če pa vam to ne bo uspelo, pa nas prosim še enkrat, pustite pri miru, nas in našo sestro Vido. Zadržati gorja imamo v naši fari po zaslugi takih kot ste vi in našega bivšega župnika g. Slavička, ki na žalost še vedno kraljuje pri nas. Le prestol se mu vedno bolj maje in verjemite, nič ni bolj žalostnega kot dušni pastir, katerega so zapustili verniki. Pa lepo pozdravljeni in brez zamere.

Bralka iz Razkrižja

Dopis na zborovanje pomurskih borcev in občanov na Jeruzalemu

Res so bili postavljeni temelji slovenske državnosti pred 50 leti, vse je bilo lepo, govor predsednika Republiškega odbora zveze borcev g. Ivana Dolničarja, samo se je pozabilo kako živijo ti borci in v kakšnih razmerah po 50 letih, ki so se borili za demokracijo, katere je zdaj že prišla v novi državi.

Kako cenijo našo preteklost, posebno mladi rod, da sliši, da smo jim mi vse uničili. Mi nismo imeli nobene štipendije, ni bilo avtoobusnih zvez za tiste, ki smo bili oddaljeni od centrov.

Dne 24. septembra 1993 sem slišal, da kmetije

borci dobijo 22.000 pokojnine, to je bil govor ob 11.00, ko imajo za upokojence iz Ljubljane. Prosim, naj nekdo da odgovor, kateri kmet borec dobi 22.000 tolarjev pokojnine, mogoče kateri drugi, kar jih vem pa nobeden, niti tisti 10%, ki je bilo v prejšnji Jugoslaviji in smo vsi enaki. Kako naj kmet borec dobi če nima več kot 20 let delovne dobe in ni mogel več doseči na kmetiji. Ja eni dobijo lepo, ki so bili zaposleni.

Prosim, naj nekdo vse informacije razloži, kako priti do take pokojnine. Mi smo porinjani na najnižjo stopnjo pri pokojnini. Prosim, da naj več pripomore država Slovenija. Veste, kaj smo vse preživeli, pa še po vojni od obvezne oddaje. Na podjetjih ni bilo 7 ur dela ne proste sobote. Potem pa ti nekdo očita, da nismo nič naredili za blagor prihodnosti. Kdo je ustvaril tovarne, porušene mostove, železnice. Na deželi smo si sami ročno naredili ceste, na blato navražali gramoz s kravami, napeljavali za elektriko, vodovod.

Naj vedo naši vodilni, kako nam je in še danes moras delati na kmetiji, ne kakor v mesu, kjer imajo res počitek na svoje stare dni.

Prosim za odgovor na moj dopis.

Naslov in uredništvo

Spomin na šolo pred koncem šolskega leta

Vsi ljudje dočakamo začetek in konec nečesa. To je lahko konec življenja, šolanja, učenja, ljubezni. Moj konec je konec šolanja. To se je zelo hitro zgodilo. Po končani osnovni šoli sem se vpisala v srednjo šolo. O njej sem slišala marsikaj dobrega, pa tudi slabega. V to šolo sem odšla z namenom, da jo čim prej uspešno končam. Toda že v prvem letniku sem spoznala njen pravi »obraz«. Ta obraz je bil huaoben, neprijazen. Šola nam ni nudila odprih rok kot prejšnja šola. Profesorji pa prav tako ne. Nekateri so dobri, prijazni, nekateri pa... Ampak vse se mora enkrat okusiti. Življenje je tako, nič ni poslano z rožicami. V srednji šoli profesorji zahtevajo svojo igro. Mi dijaki smo odvisni od njihove igre. Ta igra je neizprosnna, trda. Vsak profesor v šoli misli, da se dijaki morajo učiti samo njegov predmet. Mi dijaki pa nismo računalniki, da bi si vso njihovo znanje, vsebine učbenikov vtisnili v svoje glave. Nekateri predmeti nas privlačijo zaradi snovi, nekateri zaradi profesorjev, kako nam učno snov predstavijo, podajo.

Dijaki radi obrekujejo tiste profesorje, katerih predmet jih ne zanima, se težko učijo ali pa se sploh ne učijo, ker so dobili odpor do predmeta. Tudi sama sem bila takšna. Vprašam se, zakaj? Ni vse odvisno od profesorjev, odvisno je tudi od nas dijakov samih.

Zakaj bi klonili in se prepustili usodi, če pa je jutri nov dan. V življenju nas čakajo nove preizkušnje. Ena takih je pred nami. Tako je blizu, vendar pa še tako daleč. Blizu je zaradi marljivih dijakov. Daleč pa zaradi takšnih kot sem jaz, kajti še prej me čakajo nezaželeni popravni izpiti. Zakaj???

Vsi so mi govorili, kako je v šolo hoditi lepo, da jo bom nekega dne pogrešala. Jaz pa ne mislim tako, hočem jo čim prej zapustiti. Mogoče pa jo bom nekega dne še pogrešala. Le kdo ve, zakaj...

Profesorju slovenskega jezika

Ko je preljubi Bog ta svet ustvaril, ga s pticami, ribami in rastlinami obdaril, ustvaril je še Janeza in Jasno vmes, da bil bi svet popoln ves.

Čez teden dni Bog Janeza povpraša, kako se z Jasno in kaj ponaša. Preljubi Bog, reši me tega križa. Kaj mi pomaga sreča paradiža, ko mi pogledi nanjo ne dajo miru.

Ko bi anakreontiko vsaj znala, bi se ji sreča koj podala in tudi spis »Skoz pajčevino« bi se ji podal, če bi jaz vsaj nekaj pravopisa znal.

A.S.

GORENJE DROBNOPRODAJA, D.O.O., VELENJE, Partizanska 12

objavlja prosta dela in naloge

PRODAJALCA

za nedoločen čas v razstavno-prodajnem centru Lendava, Krajncjeva 10.

Poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, mora delavec imeti še:

- a) dokončano usposabljanje za poklic prodajalec
- b) najmanj dve leti ustreznih delovnih izkušenj
- c) zdravstveno sposobnost za manipuliranje s težjimi predmeti (zaželen je moški)
- d) poznavanje blaga za opremo gospodinjstvih in avdio-akustičnih izdelkov.

Preskusna doba 45 dni.

Vloge z dokazili (potrdilo o državljanstvu, dokazilo o izobrazbi, dokazilo o ustreznih delovnih izkušnjah in izjavo, da kandidat nima zdravstvenih omejitev) pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: GORENJE DROBNOPRODAJA, D.O.O., VELENJE, Partizanska 12, 63320 VELENJE, z oznako OGLAS LENDAVALCA.

Komisija bo obravnavala samo popolne vloge, ki bodo oddane v roku.

Če se bo prijavi več kandidatov in bo komisija menila, da je potrebno izbor opraviti s preskusom znanja, ga bo potrebno opraviti. Kandidati bodo o času in kraju preskusa znanja obveščeni najmanj 3 dni pred dnevom preskusa.

Vsi prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izbiri najkasneje 30 dni od objave oglasa.

Z izbranim kandidatom bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas.

Okrepčevalnica

FRENKI BAR

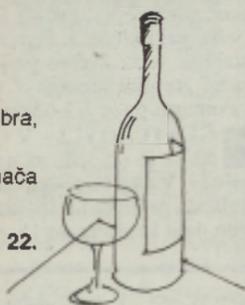
V NORŠINCIH pri Murski Soboti

vabi na otvoritev v petek, 15. oktobra, ob 14. uri

- pijače vseh vrst ● kava ● domača šunka ● domači kruh...

Odprto vsak delavnik od 8. do 22. ure.

Tel.: 48 603

NAJ NAJ NAJ

ZA NAŠE ZVESTE STRANKE IN ZA VAS, KI NAS DO SEDAJ ŠE NISTE POZNALI!

Trgovsko podjetje d.o.o.

»INTRADE«

Mlinska 22, Maribor, tel.: (062) 22 66 00, tel. & telefaks: (062) 22 42 80

Izdelki svetovno znanega korejskega izdelovalca audio in video tehnike **SAMSUNG**

Prodajni program:

- TELEVIZORJI: CB 3351 XMT = 37 cm, t. tekst za 35.720 SIT

CB 5051 AT = 51 cm, t. tekst za 43.720 SIT

CB 5314 AT = 55 cm, t. tekst za 50.835 SIT

CX 6229 Z = 63 cm, MONO za 58.680 SIT

CX 6226 WT = 63 cm, t. tekst za 85.054 SIT

CX 7226 WT = 72 cm, t. tekst za 89.800 SIT

- VIDEOREKORDERJI:

VX 300 = 2 glavi, VPS za 37.110 SIT

VX 350 = 4 glave, VPS za 41.800 SIT

- HI-FI STOLPI:

MAX 340 = radio, CD, 2 x 60 W, daljinski za 42.024 SIT

MAX 460 = radio, CD, 2 x 120 W, daljinski za 61.150 SIT

SCM 7800 = radio, CD, 2 x 60 W, daljinski za 44.175 SIT

SCM 8100 = radio, CD, 2 x 60 W, daljinski za 40.707 SIT

SCM 8550 = radio, CD, 2 x 120 W, daljinski za 56.207 SIT

- RADIOKASETOFONI:

RCD 1400 & RCD 1360 & RCD 960 = CD, 2 x 75 W, že od 6.500 SIT

Velika izbira

INFRAHALOGENSKIH GRELCEV 1100 W že za 33.966 SIT

JEDILNIH PRIBOROV SOLINGEN od 20.868-26.492 SIT

POSODE GOLDEN CROWN od 21.608-29.082 SIT

SERVIRNIH PLADNJEV že za 9.028 SIT

DESERTNEGA PRIBORA že za 5.920 SIT

PRODAJA NA 3 ČEKE!

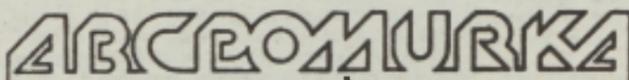
Pri nakupu nad 5.000 SIT darilo!

Za stranke, oddaljene več kot 30 km, še dodatnih 500 SIT popusta!

Pričakujemo vas v Mlinski ulici 22, vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 19. ure, v soboto od 9. do 12. ure!

Garancija in servis v Mariboru!

PO CENAH KOT ŠE NIKOLI V SLOVENIJI!

agromerkur

proizvodnja perutninskega mesa p.o. Murska Sobota

obveščata cenjene stranke, da bo

RAZPRODAJA

živih KOKOŠI – težkih 3,50 kg – 480,00 SIT/kos

živih PETELINOV – težkih 5,50 kg – 550,00 SIT/kos

vsak dan od 11. do 22. oktobra 1993 razen nedelje od 8. do

16. ure na dvorišču Agromerkurja v M. Soboti ter od 7.

do 12. ure na farmi v G. Petrovcih.

Prodaja za lendavsko območje bo na dvorišču TMK Lendava – naročila sprejemajo vsak dan dopoldne v vrtnarici TMK Lendava ali po telefonu 75 001.

Priporoča se Agromerkur Murska Sobota

Svet zavoda OŠ Puconci razpisuje delovno mesto

POMOČNIKA RAVNATELJA

z delno učno obvezjo.

Kandidat mora izpolnjevati splošne z zakonom določene in posebne pogoje, določene v 137. členu Zakona o osnovni šoli in imeti najmanj 5 let delovnih izkušenj, ter da je pri svojem delu dosegel delovne rezultate, iz katerih izhaja, da bo lahko uspešno opravljal dela pomočnika ravnatelja.

Izbrani kandidat bo imenovan za štiriletno mandatno obdobje.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov Osnovna šola Puconci, Puconci 25, 69201 PUCONCI, s pripisom »za razpis«.

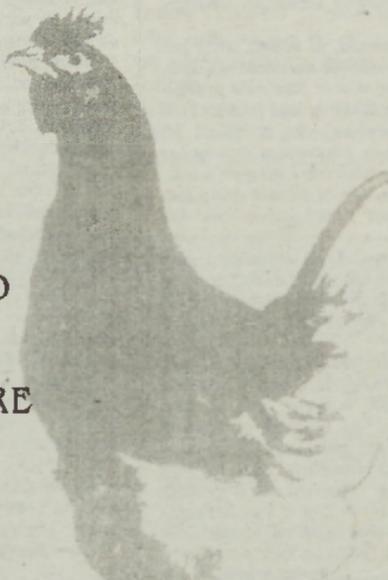
NA FARMI DUPLICA PRI KAMNIKU PRODAJAMO ZELO KAKOVOSTNE 18 TEDENSKE JARKICE - NESNICE.

DOBITE JIH LAHKO VSAK DAN OD 8 DO 16 URE IN V SOBOTO OD 8 DO 12 URE.

SPREJEMAMO TUDI NAROČILA ZA VZREJENE PURANE OD 4 TEDNOV STAROSTI NAPREJ.

ZA VSE DODATNE INFORMACIJE SMO VAM NA VOLJO PO TELEFONU 061/813 201 ALI 481 731

NUDIMO VAM TUDI KAKOVOSTNA KRMILA, KOKOŠJI GNOJ V RAZSUTEM STANJU / LAHKO VAM GA TUDI DOSTAVIMO / IN KOKOŠJI KOMPOST V VREČKAH PO 3 KG.

EDUARD Ferš – NARAVNI KAMNI, d.o.o.

Špelina ulica 19, Tezno – Maribor

(za servisom Feromota)

telefon: (062) 412 075, telefaks: 413 661

SVETUJEMO, NAČRTUJEMO, IZDELUJEMO IN PRODAJAMO:

- stopnice, okenske police, pulte, mize, nagrobnike
  - razne izdelke iz naravnega kamna po naročilu
- Velika izbira tlakov in stenskih oblog iz naravnega granita in marmorja po konkurenčnih cenah.
Odprto vsak dan od 7.00 do 15.00, ob sobotah od 8.00 do 12.00.

JELOVICA

Škofja Loka, Kidričeva 58, tel.: 064/631-241, fax: 064/632-261

KONKURENČNE CENE
okna senčila
vrata montažne stene

10% gotovinski popust

stanovanjske hiše

5% gotovinski popust

BREZPLAČEN PREVOZ
ZA NAKUP NAD 50.000 SIT
prodajna mesta

MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25,
tel., telefaks 069/22 921

DISKONT UNIVERZAL Križevci / Ljutomer

LJUDSKA UNIVERZA MURSKA SOBOTA

Oktobra načrtujemo začetek izobraževanja:
PROFESOR RAZREDNEGA POUKA (VII. stopnja)
VZGOJITELJ PREDŠOLSКИH OTROK (VI. stopnja)

PROMETNI TEHNIK (V. stopnja)

ANGLEŠČINA
NEMŠČINA
ITALIJANŠČINA

Informacije in prijave na Ljudski univerzi M. Sobota, Slomškova 33, telefon 21 137 od 7.00 do 18.00.

Iskra

Iskra Commerce Trgovina, d.o.o.

iz LJUBLJANE

odpira

v središču MURSKЕ SOBOTE v LENDAVSKI c. 13
– novo prodajalno s širokim prodajnim programom.

- merilno-regulacijske tehnike,
- stikalne tehnike,
- telefonije in elementov,
- inštalacijskega materiala,
- električnega ročnega orodja,
- zabavne elektronike,
- gospodinjstvih aparatov.

Posebej vas opozarjamo na zelo veliko izbiro rezervnih delov in materiala za vse Iskrine in druge izdelke iz naše prodajne ponudbe.

Prodajalno bo začela poslovati 7. OKTOBRA 1993.

Pridite in se prepričajte o naši ugodni ponudbi.

televizijski spored od 15. do 21. oktobra

TV SLOVENIJA 1

11.10 Zgodbe iz školice - 12.00 Ljubljanski pevski zbori - 12.30 Analična mehanika, izobraževalna oddaja - 13.00 Poročila - 13.05 Poročnice - 15.55 Oči kritike - 17.00 Dnevnik - 17.10 Živ žav - 18.00 Studio Maribor - 18.45 Štiri v vrsto, tv-igra - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik 2 - 20.10 Zariške - 20.35 Četrkovske posebnosti - 21.25 Teknik - 22.20 Dnevnik 3 - 22.55 Sova; Hla napredaj, amer. nanizanka; Severna obzorja, ameriška nanizanka

Drugi program
16.05 Vas ob meji, koprodukcija ORF in TVS - 17.30 Sova - 18.45 Ze veste? - 19.30 Dnevnik 2 - 20.10 Elitne bojne enote, amer. serija - 21.05 Dokumentarec meseca - 21.40 Umetniški večer: Velika obdobja evropske umetnosti - 22.40 Ves svet je oder, angl. nadaljevanje

HTV 1

8.10 Poročila - 8.15 Slika na sliko - 9.00 Žvečci kakor vseh svete - 9.30 Risanka - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.30 Poštni rop - 11.50 Risanka - 12.00 Poročila - 12.05 Zvezda vodnica - 12.50 Risanka - 13.05 Monofon - 13.35 Zgodbe iz Monticella - 14.00 Poročila - 14.05 Klasični oblikovanja - 14.35 Murphy Brown - 15.00 Poročila - 15.05 Serijski film - 16.00 Poročila - 16.10 Otroška serija - 16.45 Učimo se o Hrvaski - 17.20 Hrvaska dežela, in ljudje o Hrvaski - 17.20 Hrvaska dežela, in ljudje - 18.00 Poročila - 18.05 Znanost - 18.35 Santa Barbara - 19.20 Risanka - 19.30 Dnevnik 1 - 20.10 Lepota, ameriški film - 21.30 Dnevnik 2 - 21.40 Ekran brez okvira - 22.40 Dnevnik 2 - 23.05 Slika na sliko - 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Dežela in ljudje - 10.00 Avstrija v sliki - 10.30 Sedmi križ ponovitev - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Mi ženske - 13.35 Čudovita leta, nanizanka - 14.00 Zdravnik Trapper John - 14.45 Nori svet športa - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mimi Čas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi ženske - 18.05 Mi - 18.30 Bavarec v Rügenu - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Ljudje iz St. Benedicta - 20.05 Pogledi s strani - 21.15 Dempsey & Makepeace, kriminalna nanizanka - 23.45 Čas v sliki - 23.50 Doc, western.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program - 9.00 Čez dan - 9.30 Matematični svet, serija - 10.30 Živi svet Angije in Irske - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in opoldanski salido - 15.40 Izložba, magazini, vmesni obiski - 16.00 Dnevnik - 16.25 Telesport - 17.00 Mesečina (Moonlighting), kriminalka - 17.55 Vklapanje program za otroke - 19.15 Elizabetna nagrada, izrečanje - 19.30 Dnevnik, teleshop - 20.18 Djalas, 148. del - Občinski - 21.10 Glasba... - 22.05 Apropos, Anirás Képes - 23.05 Budapest Ladies Open, 2. turnir tenisa - 23.55 Dnevnik - 24.00 Dnevnik BBC-ja

2. program
16.00 Napoved programa, vreme - 16.10 Avon-ture Črne strele, serija - 16.35 Za otroke - 17.10 Španščina - 17.25 Zdravje vsakomur - 18.00 Popolninski salido - 18.10 Regionalni dnevniki - 18.30 Bankovec za alibi, francoska serija - 19.30 Glasbena reportaža - 20.20 Slikar Frayes Kómy - 20.55 24 ur - 21.25 Vse ali nič, kviz - 22.00 Večerni salido - 22.25 Korenine, Ito - 22.50 Mielova okolica - 23.05 Umazana za-leva, kriminalka

RTL

6.00 Poročila - 7.00 Dobro jutro, Nemčija - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 11.00 Vroč nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opolninski salido - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klan - 14.10 Čas hrepčenja - 15.00 Ilona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic stena - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Klic v sliki - 21.15 Film - 23.15 Gottschalk, nato, poročila - 0.00 Zakon v Los Angelesu.

TV SLOVENIJA 1

10.05 Biskupski, risana serija - 10.35 Videošpon - 11.30 Iz življenja za življenje - 12.00 Veliki zlobini in procesi - 12.30 Preživljenje v avstralski divjini, dokumentarna serija - 13.00 Poročila - 14.25 Pro et contra - 15.25 Po vojni, angl. nadaljevanje - 17.20 Omenarka, igran film - 18.00 Studio Koper - 18.45 Štiri v vrsto, tv-igra - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik 2 - 20.10 Zariške - 20.35 Četrkovske posebnosti - 21.25 Teknik - 22.20 Dnevnik 3 - 22.55 Sova; Barbeske, Severna obzorja, amer. nanizanka

Drugi program
15.20 Magija in moda - 16.10 Televizijska konferenca - 17.25 Sova - 18.45 Analična mehanika - 19.30 Dnevnik - 20.05 Športna sredi - 22.30 Oči kritike

HTV 1

10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.30 Poštni rop, otroška serija - 12.00 Poročila - 12.05 Zvezda vodnica - 12.50 Risanka - 13.05 Monofon - 13.35 Zgodbe iz Monticella - 14.00 Poročila - 14.05 Klasični oblikovanja - 14.35 Murphy Brown - 15.00 Poročila - 15.05 Serijski film - 16.00 Poročila - 16.10 Otroška serija - 16.45 Učimo se o Hrvaski - 17.15 Hrvaska dežela, in ljudje - 18.05 Dokumentarna serija - 18.30 Loto - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik 1 - 20.05 Loto - 20.10 Une robe noire, francoski film - 21.45 V obnovi Hrvaski - 22.35 Dnevnik 2 - 23.00 Slika na sliko - 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Na sledi presejca - 10.15 Znanost - 10.30 Prvi grebi - 10.35 Reportaže iz Avstrije - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Mi ženske - 13.35 Čudovita leta, nanizanka - 14.00 Zdravnik Trapper John - 14.45 Nori svet športa - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mimi Čas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi ženske - 18.05 Mi - 18.30 Bavarec v Rügenu - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Ljudje iz St. Benedicta - 20.05 Pogledi s strani - 21.15 Dempsey & Makepeace, kriminalna nanizanka - 23.45 Čas v sliki - 23.50 Doc, western.

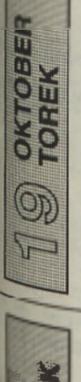
TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program - 9.00 Čez dan - 8.30 Matematični svet, serija - 10.30 Živi svet Angije in Irske - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in opoldanski salido - 12.12 Djalas, 148. del - Občinski - 21.10 Glasba... - 22.05 Apropos, Anirás Képes - 23.05 Budapest Ladies Open, 2. turnir tenisa - 23.55 Dnevnik - 24.00 Dnevnik BBC-ja

2. program
16.10 Napoved programa, vreme - 16.20 Za otroke - 17.10 Španščina - 17.25 Zdravje vsakomur - 18.00 Popolninski salido - 18.10 Regionalni dnevniki - 18.30 Bankovec za alibi, francoska serija - 19.30 Glasbena reportaža - 20.20 Slikar Frayes Kómy - 20.55 24 ur - 21.25 Vse ali nič, kviz - 22.00 Večerni salido - 22.25 Korenine, Ito - 22.50 Mielova okolica - 23.05 Umazana za-leva, kriminalka

RTL

6.00 Poročila - 7.00 Dobro jutro, Nemčija - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 11.00 Vroč nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opolninski salido - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klan - 14.10 Čas hrepčenja - 15.00 Ilona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic stena - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Klic v sliki - 21.15 Film - 23.15 Gottschalk, nato, poročila - 0.00 Aljaska.

TV SLOVENIJA 1

9.50 Otroški program - 10.00 Sezamova ulica - 11.00 Zodijska mreža - 11.30 R + R - 12.00 Titusove skulpture, angleška drama - 13.00 Poročila - 13.45 Sobotni noč - 16.05 Sedma steza - 16.25 Mostovi - 17.00 Dnevnik 1 - 17.10 Lonsdek, kuhinja - 17.20 Omenarka, igran film - 18.00 Studio Koper - 18.45 Štiri v vrsto, tv-igra - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik 2 - 20.10 Zariške - 20.35 Četrkovske posebnosti - 21.25 Teknik - 22.20 Dnevnik 3 - 22.55 Sova; Mešedija uslug, angl. nanizanka, Severna obzorja, amer. nanizanka

Drugi program
16.15 Mednarodna obzorja - 17.20 Sova - 18.45 Iz življenja za življenje - 19.30 Dnevnik - 20.10 Po vojni, angl. nadaljevanje - 21.00 Pro et contra - 22.00 Videošpon - 22.55 Svet poročila

HTV 1

8.10 Poročila - 8.15 Slika na sliko - 9.00 Otroci in vojni - 9.30 Palček David - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.30 Hvaldeberry Finn - 12.00 Poročila - 12.05 Zvezda vodnica - 12.50 Risanka - 13.05 Monofon - 13.35 Zgodbe iz Monticella - 14.00 Poročila - 14.05 Klasični oblikovanja - 14.35 Murphy Brown - 15.00 Poročila - 15.05 Serijski film - 16.00 Poročila - 16.10 Otroška serija - 16.45 Učimo se o Hrvaski - 17.15 Hrvaska dežela, in ljudje - 18.05 Dokumentarna serija - 18.30 Loto - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik 1 - 20.05 Loto - 20.10 Une robe noire, francoski film - 21.45 V obnovi Hrvaski - 22.35 Dnevnik 2 - 23.00 Slika na sliko - 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Klub za streljanje - 10.15 Panoptikum - 10.30 Filmska komedija - 12.00 Utrski muzeji - 12.05 Športna arena ob žaru - 13.10 Mi - 13.35 Tri Trapper John - 14.45 Nori svet športa - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mimi Čas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi ženske - 18.05 Mi - 18.30 Bavarec v Rügenu - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Zdravnik Pogledi s strani - 21.15 Dempsey & Makepeace, kriminalna nanizanka - 23.45 Čas v sliki - 23.50 Doc, western.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program - 9.00 Čez dan - 8.30 Matematični svet, serija - 10.30 Živi svet Angije in Irske - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in opoldanski salido - 12.12 Djalas, 148. del - Občinski - 21.10 Glasba... - 22.05 Apropos, Anirás Képes - 23.05 Budapest Ladies Open, 2. turnir tenisa - 23.55 Dnevnik - 24.00 Dnevnik BBC-ja

2. program
16.10 Napoved programa, vreme - 16.20 Za otroke - 17.10 Španščina - 17.25 Zdravje vsakomur - 18.00 Popolninski salido - 18.10 Regionalni dnevniki - 18.30 Bankovec za alibi, francoska serija - 19.30 Glasbena reportaža - 20.20 Slikar Frayes Kómy - 20.55 24 ur - 21.25 Vse ali nič, kviz - 22.00 Večerni salido - 22.25 Korenine, Ito - 22.50 Mielova okolica - 23.05 Umazana za-leva, kriminalka

RTL

6.00 Poročila - 7.00 Dobro jutro, Nemčija - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 11.00 Vroč nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opolninski salido - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klan - 14.10 Čas hrepčenja - 15.00 Ilona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic stena - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Klic v sliki - 21.15 Film - 23.15 Gottschalk, nato, poročila - 0.00 Aljaska.

TV SLOVENIJA 1

10.45 Vrnitev antlope, angl. nadaljevanje - 11.15 Znanost - 11.40 Znanje za znanje - 12.10 National Geographic, amer. serija - 13.00 Poročila - 13.45 Sobotni noč - 16.05 Sedma steza - 16.25 Mostovi - 17.00 Dnevnik 1 - 17.10 Lonsdek, kuhinja - 17.20 Omenarka, igran film - 18.00 Studio Koper - 18.45 Štiri v vrsto, tv-igra - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik 2 - 20.10 Zariške - 20.35 Četrkovske posebnosti - 21.25 Teknik - 22.20 Dnevnik 3 - 22.55 Sova; Mešedija uslug, angl. nanizanka, Severna obzorja, amer. nanizanka

Drugi program
14.00 Forum - 14.40 Utrip - 14.45 Zrcalo tedna - 15.00 Nedeljski 60 - 16.00 Obzorja duha - 16.30 Sova - 18.50 Poučljiva mreža - 19.30 Dnevnik 2 - 20.10 Salmu steza - 20.30 Titusove skulpture, angleška drama - 21.25 R + R - 21.55 Studio City - 22.55 Brane Rončel

HTV 1

8.10 Poročila - 8.15 Slika na sliko - 9.00 Otroci in vojni - 9.30 Palček David - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.30 Hvaldeberry Finn - 12.00 Poročila - 12.05 Zvezda vodnica - 12.50 Risanka - 13.05 Monofon - 13.35 Zgodbe iz Monticella - 14.00 Poročila - 14.05 Klasični oblikovanja - 14.35 Murphy Brown - 15.00 Poročila - 15.05 Serijski film - 16.00 Poročila - 16.10 Otroška serija - 16.45 Učimo se o Hrvaski - 17.15 Hrvaska dežela, in ljudje - 18.05 Dokumentarna serija - 18.30 Loto - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik 1 - 20.05 Loto - 20.10 Une robe noire, francoski film - 21.45 V obnovi Hrvaski - 22.35 Dnevnik 2 - 23.00 Slika na sliko - 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Nasprotni - 10.30 Vrnitev iz Sahara - 12.15 Siling - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Športna vprašanja - 13.35 Tri Trapper John - 14.45 Nori svet športa - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mimi Čas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi ženske - 18.05 Mi - 18.30 Bavarec v Rügenu - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Zdravnik Pogledi s strani - 21.15 Dempsey & Makepeace, kriminalna nanizanka - 23.45 Čas v sliki - 23.50 Doc, western.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program - 9.00 Čez dan - 8.30 Matematični svet, serija - 10.30 Živi svet Angije in Irske - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in opoldanski salido - 12.12 Djalas, 148. del - Občinski - 21.10 Glasba... - 22.05 Apropos, Anirás Képes - 23.05 Budapest Ladies Open, 2. turnir tenisa - 23.55 Dnevnik - 24.00 Dnevnik BBC-ja

2. program
16.10 Napoved programa, vreme - 16.20 Za otroke - 17.10 Španščina - 17.25 Zdravje vsakomur - 18.00 Popolninski salido - 18.10 Regionalni dnevniki - 18.30 Bankovec za alibi, francoska serija - 19.30 Glasbena reportaža - 20.20 Slikar Frayes Kómy - 20.55 24 ur - 21.25 Vse ali nič, kviz - 22.00 Večerni salido - 22.25 Korenine, Ito - 22.50 Mielova okolica - 23.05 Umazana za-leva, kriminalka

RTL

6.00 Poročila - 7.00 Dobro jutro, Nemčija - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 11.00 Vroč nagrada - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opolninski salido - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klan - 14.10 Čas hrepčenja - 15.00 Ilona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic stena - 18.45 Poročila - 19.10 Eksplozivno - 19.40 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Klic v sliki - 21.15 Film - 23.15 Gottschalk, nato, poročila - 0.00 Berlin Break

TV SLOVENIJA 1

8.45 Živ žav - 9.35 Pozabljena zgodba, amer. serija - 9.55 Sezamova ulica - 11.00 Ljubljanski pevski zbori - 11.30 Obzorja duha - 12.00 Slobodni v zamejstvu - 12.30 Divji svet živali - 13.00 Poročila - 13.45 Sobotni noč - 16.05 Sedma steza - 16.25 Mostovi - 17.00 Dnevnik 1 - 17.10 Lonsdek, kuhinja - 17.20 Omenarka, igran film - 18.00 Studio Koper - 18.45 Štiri v vrsto, tv-igra - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik 2 - 20.10 Zariške - 20.35 Četrkovske posebnosti - 21.25 Teknik - 22.20 Dnevnik 3 - 22.55 Sova; Mešedija uslug, angl. nanizanka, Severna obzorja, amer. nanizanka

Drugi program
14.25 Pogled in zadimi - 15.30 Hlapčič, avstr. nadaljevanje - 17.25 Športna nedelja - 19.30 Dnevnik 2 - 20.10 Alpe-Donava-Jadrano - 20.40 Dersu Uzala, japonsko-sovjetski film - 22.55 Športni pregled

HTV 1

9.15 Slika na sliko - 10.00 Poročila - 10.05 Hla ljubljene - 10.30 Ulica Sezam - 11.30 Narodna glasba - 12.00 Poročila - 12.05 Kmetijska oddaja - 13.00 Mir in dobro - 13.45 Spielte - 14.00 2.4 otroka, humor. serija - 15.05 Ander-zenove pravljice - 15.30 Tivji ljudozdrži, dokum. film - 16.40 Poročila - 16.45 Opera Box - 17.15 Blanche Fury, britanski film - 18.50 Letech medvedki - 19.30 Dnevnik 1 - 20.10 Dinastija Stra-veski, serija - 21.45 Glasba - 22.55 Dnevnik 2 - 23.00 Slika na sliko - 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Popot, kultura - 9.30 Koncert na papeža - 10.15 To je bila NDR - 11.00 Tiskovna konferenca - 12.00 Teknik - 12.30 Orientacija - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Vrhovni otroci, pustolovski film - 13.35 Čas v sliki - 13.40 Čas v sliki - 13.45 Čas v sliki - 13.50 Čas v sliki - 13.55 Čas v sliki - 14.00 Čas v sliki - 14.05 Čas v sliki - 14.10 Čas v sliki - 14.15 Čas v sliki - 14.20 Čas v sliki - 14.25 Čas v sliki - 14.30 Čas v sliki - 14.35 Čas v sliki - 14.40 Čas v sliki - 14.45 Čas v sliki - 14.50 Čas v sliki - 14.55 Čas v sliki - 15.00 Čas v sliki - 15.05 Čas v sliki - 15.10 Čas v sliki - 15.15 Čas v sliki - 15.20 Čas v sliki - 15.25 Čas v sliki - 15.30 Čas v sliki - 15.35 Čas v sliki - 15.40 Čas v sliki - 15.45 Čas v sliki - 15.50 Čas v sliki - 15.55 Čas v sliki - 16.00 Čas v sliki - 16.05 Čas v sliki - 16.10 Čas v sliki - 16.15 Čas v sliki - 16.20 Čas v sliki - 16.25 Čas v sliki - 16.30 Čas v sliki - 16.35 Čas v sliki - 16.40 Čas v sliki - 16.45 Čas v sliki - 16.50 Čas v sliki - 16.55 Čas v sliki - 17.00 Čas v sliki - 17.05 Čas v sliki - 17.10 Čas v sliki - 17.15 Čas v sliki - 17.20 Čas v sliki - 17.25 Čas v sliki - 17.30 Čas v sliki - 17.35 Čas v sliki - 17.40 Čas v sliki - 17.45 Čas v sliki - 17.50 Čas v sliki - 17.55 Čas v sliki - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Čas v sliki - 18.10 Čas v sliki - 18.15 Čas v sliki - 18.20 Čas v sliki - 18.25 Čas v sliki - 18.30 Čas v sliki - 18.35 Čas v sliki - 18.40 Čas v sliki - 18.45 Čas v sliki - 18.50 Čas v sliki - 18.55 Čas v sliki - 19.00 Čas v sliki - 19.05 Čas v sliki - 19.10 Čas v sliki - 19.15 Čas v sliki - 19.20 Čas v sliki - 19.25 Čas v sliki - 19.30 Čas v sliki - 19.35 Čas v sliki - 19.40 Čas v sliki - 19.45 Čas v sliki - 19.50 Čas v sliki - 19.55 Čas v sliki - 20.00 Čas v sliki - 20.05 Čas v sliki - 20.10 Čas v sliki - 20.15 Čas v sliki - 20.20 Čas v sliki - 20.25 Čas v sliki - 20.30 Čas v sliki - 20.35 Čas v sliki - 20.40 Čas v sliki - 20.45 Čas v sliki - 20.50 Čas v sliki - 20.55 Čas v sliki - 21.00 Čas v sliki - 21.05 Čas v sliki - 21.10 Čas v sliki - 21.15 Čas v sliki - 21.20 Čas v sliki - 21.25 Čas v sliki - 21.30 Čas v sliki - 21.35 Čas v sliki - 21.40 Čas v sliki - 21.45 Čas v sliki - 21.50 Čas v sliki - 21.55 Čas v sliki - 22.00 Čas v sliki - 22.05 Čas v sliki - 22.10 Čas v sliki - 22.15 Čas v sliki - 22.20 Čas v sliki - 22.25 Čas v sliki - 22.30 Čas v sliki - 22.35 Čas v sliki - 22.40 Čas v sliki - 22.45 Čas v sliki - 22.50 Čas v sliki - 22.55 Čas v sliki - 23.00 Čas v sliki - 23.05 Čas v sliki - 23.10 Čas v sliki - 23.15 Čas v sliki - 23.20 Čas v sliki - 23.25 Čas v sliki - 23.30 Čas v sliki - 23.35 Čas v sliki - 23.40 Čas v sliki - 23.45 Čas v sliki - 23.50 Čas v sliki - 23.55 Čas v sliki - 24.00 Čas v sliki - 24.05 Čas v sliki - 24.10 Čas v sliki - 24.15 Čas v sliki - 24.20 Čas v sliki - 24.25 Čas v sliki - 24.30 Čas v sliki - 24.35 Čas v sliki - 24.40 Čas v sliki - 24.45 Čas v sliki - 24.50 Čas v sliki - 24.55 Čas v sliki - 25.00 Čas v sliki - 25.05 Čas v sliki - 25.10 Čas v sliki - 25.15 Čas v sliki - 25.20 Čas v sliki - 25.25 Čas v sliki - 25.30 Čas v sliki - 25.35 Čas v sliki - 25.40 Čas v sliki - 25.45 Čas v sliki - 25.50 Čas v sliki - 25.55 Čas v sliki - 26.00 Čas v sliki - 26.05 Čas v sliki - 26.10 Čas v sliki - 26.15 Čas v sliki - 26.20 Čas v sliki - 26.25 Čas v sliki - 26.30 Čas v sliki - 26.35 Čas v sliki - 26.40 Čas v sliki - 26.45 Čas v sliki - 26.50 Čas v sliki - 26.55 Čas v sliki - 27.00 Čas v sliki - 27.05 Čas v sliki - 27.10 Čas v sliki - 27.15 Čas v sliki - 27.20 Čas v sliki - 27.25 Čas v sliki - 27.30 Čas v sliki - 27.35 Čas v sliki - 27.40 Čas v sliki - 27.45 Čas v sliki - 27.50 Čas v sliki - 27.55 Čas v sliki - 28.00 Čas v sliki - 28.05 Čas v sliki - 28.10 Čas v sliki - 28.15 Čas v sliki - 28.20 Čas v sliki - 28.25 Čas v sliki - 28.30 Čas v sliki - 28.35 Čas v sliki - 28.40 Čas v sliki - 28.45 Čas v sliki - 28.50 Čas v sliki - 28.55 Čas v sliki - 29.00 Čas v sliki - 29.05 Čas v sliki - 29.10 Čas v sliki - 29.15 Čas v sliki - 29.20 Čas v sliki - 29.25 Čas v sliki - 29.30 Čas v sliki - 29.35 Čas v sliki - 29.40 Čas v sliki - 29.45 Čas v sliki - 29.50 Čas v sliki - 29.55 Čas v sliki - 30.00 Čas v sliki - 30.05 Čas v sliki - 30.10 Čas v sliki - 30.15 Čas v sliki - 30.20 Čas v sliki - 30.25 Čas v sliki - 30.

motorna vozila

S.O.S. Company
6900 MURSKA SOBOTA, Veščica 4a
telefon 059/23 507, fax: 23 507

UGODNA PRODAJA NOVIH VOZIL FORD

ŠKODO 110 R, letnik 1978, registrirano do 3. 6. 1994, prodam. Cena 75.000 SIT. Ogljed Gaberje 101.
m1272
LADO 1200, starejši letnik, poceni prodam. Filovci 103.
m1274
ZASTAVO 750, letnik 84, poceni prodam. Tel.: 43 324, Silvo Titan, Bakovci, Kroška 16.
m1278
CITROEN VISA 11 RE, letnik 1987, rdeče barve, dobro ohranjen, garažiran, prvi lastnik, naprodaj. Cena po dogovoru. Možen ogled vsak dan. Jože Kert, Grijska 10, Veržej.
m1281
RENAULT 18 TLJ, letnik 87, registriran do 5. 94, prodam. Štefan Čizmazija, Žitna 6, Turnišče.
m1284
RENAULT 5 KAMPUS PLUS ugodno prodam. Tel.: 51 048.
m1293
RENAULT 5 KAMPUS PLUS, star 10 mesecev, odlično ohranjen, prodam. Tel.: 21 259.
mop
OSEBNI AVTO CITROEN BX 16 TRS, letnik 84, na novo registriran, električna stekla, centralno zaklepanje, z radiom Blackpunkt, prodam. Tel.: 47 145.
m1302
LADA SAMARA 1,3, letnik 90, na prodaj. Tel.: 24 171, Cvetkova 12, Rakičan.
m1304
OPEL KADETT 1,3 S, 1982, registriran, kloparsko in ličarsko obnovljen, prodam. Cena 5.500 DEM. Branko Grajner, Lešane 25 a, Apače.
m4255
MOTORNO KOLO TOMOS ELEKTRONIC 90, obnovljen, registriran, ugodno prodam. Kerec, Lutverci 55, Apače, popoldan.
m4252
JUGO 45, letnik 1986, spredaj karambolir, prodam. Šalinci 11, Križevci pri Ljutomeru.
m9428

kmetijska mehanizacija

TRAKTOR URUS C 355, zelo dobro ohranjen, prodam po ugodni ceni. Vučko, Sr. Bistrica 72.
m1269
TRAKTOR STEYR 18 KM, s koso in kabino, dobro ohranjeno, prodam. Alojz Kozar, Martinje 55.
m1275
ROVOKOPAČ znamke Casse ugodno prodam. Tel.: 42 110.
m1277
PLUG, 10-coini, Olt kupim. Tel.: 55 156.
m1296

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči ali ledeni, pokličite IZOLACIJSKI SERVIS F. HAJDINJAK, Gornji Slaveči 6, Kuzma, tel.: 55071
Popravilo z garancijo na vašem domu.

TRGOVINA TIPO

Ledavsko nasejše 31
Tel.: 069 31 250

VAM PONUJA:

- IZPUŠNE LONCE za vsa vozila
  - VETROBRANSKA STEKLA za vse tipe avtomobilov
  - VLEČNE KLJUKE
  - REZERVNE DELE: Zastava, Daihatsu, Renault, Lada, Opel, 126 P, Škoda
- AKCIJSKA PRODAJA**
- Originalne AVTOPREVLEKE za vozila LADA SAMARA, Škoda FAVORIT, RENAULT 5, CLIO, Ford FIESTA, GOLF III, OPEL ASTRA, HYUNDAI, Citroen AX že za 6.480,00 SIT
  - gumijaste preproge za vsa vozila

VALJČNI STOL za mletje žita, primeren za oljarne ali v kmetijstvu, prodam. Tel.: 87 110.
m9429
DVA KOMBANJA ZMAJ 133, 141 z adapterjem za koruzo prodam. Tel.: 87 502.
m9419

posesti

KMETIJO, kompletno, 3,80 ara, prodam. Tel.: 062 721 715.
m1252
GRADBENO PARCELO do 15 arov v Brezovcih ugodno prodam. Informacije po tel.: 23 032.
m1270
PARCELO, 20-arsko, v Dolini, na lepi sončni legi, primerno za židavo, prodam. Tel.: 24 443.
m1280
2,5-SOBNO STANOVANJE prodajamo ali zamenjamo za 3,5- ali 4-sobno. Tel.: 22 493.
m1282
HIŠO z gospodarskim poslopjem v Kamovcih prodam. Cena po dogovoru. Informacije po tel.: 31 491.
m1285

SATELITSKI SISTEMI PACE (599 DEM) in LASAT samo 499 DEM.
Z montažo, tudi na obroke.
AMF, d.o.o., tel.: 70 021.

GRADBENO PARCELO, manjšo, nadomestna gradnja v Veržeu, ugodno prodam. Olga Hozjan, Postružnikova 2, Ljutomer. Tel.: 87 568, od 8.00 do 9.00, dopoldne. m1306
87 AROV MEŠANEGA GOZDA v Šalovcih prodam. Cena do 4500 DEM. Plačljivo tudi v obrokih. Informacije po tel.: 48 560 ali Emilija Prša, Martjanci 59 b.
m1303
GRADBENO PARCELO v Črenšovcih, 23 arov, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 064 312 516 ali 064 41 101, po 17. uri.
m1274
PARCELO v Kručih, 13,50 ara, na sončni legi, primerno za vinograd ali sadovnjak, prodam. Abraham, Andrejci 2.
m1274
V POMURJU prodajamo, kupujemo, oddajamo, zamenjamo, iščemo hiše, stanovanja, počitniške hiše, posesti, gradbene parcele, vinograde, gozdove, poslovne in gostinske lokale. Velika izbira, ugodne možnosti plačila. Tel.: 32 322, DILL, d.o.o., A. Novaka 4 (stara kirurgija), M. Sobota.
mop
1500 KOSOV SILIKATNE OPEKE, trajnožarečo peč in štedilnik na trda goriva prodam ali zamenjam za gradbeni material. Kozar, Boreča 27, ali tel.: 064 52 103.
m1271

živali

PUJSKE prodam. Ivan Hoheger, Tišina 41.
m1273
PUJSKE prodam. Gradišče 8, tel.: 46 283.
m1309
NESNICE, MLADE JARČICE, PASMENI GOLDEN KOMET super, rjave, uvoz iz Nemčije, cepljene, prodajamo po zelo ugodni ceni, tik pred nesostjo, po 500 SIT. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj (akcijska prodaja). Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Tibija Horvata v Nemčavcih, tel.: 24 393, ali v gostilni Železen v Beznovcih, tel.: 49 025.
mop
NESNICE, MLADE JARČICE, PASMENI GOLDEN KOMET, super, rjave, uvoz iz Nemčije, cepljene, prodajamo po zelo ugodni ceni, tik pred nesostjo, po 500 SIT. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj (akcijska prodaja). Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Anice Benčec v Bakovcih, tel.: 43 070, ali pri Darinki Zamuda, Gahušak 6 (židarstvo), tel.: 68 044.
mop

NAJBOLJ ZALOŽENA TRGOVINA Z AVTODELI V POMURJU

Prodaja vozil: DAIHATSU, FIAT, TOYOTA NOVO!

- ÖMV - olje STAR EL, 4 lit. 959,90 SIT
- STAR EL, 1 lit. 311,30 SIT
- Traktorsko olje, 10 lit. 2.315,00 SIT
- Traktorsko olje, 3 lit. 701,00 SIT
- Antifriz 100%, 3 lit. 708,00 SIT
- Antifriz 100%, 1 lit. 264,00 SIT
- Hladilna tekočina 40, 3 lit. 501,10 SIT
- Hladilna tekočina 40, 1 lit. 184,20 SIT

Najcenejši rezervni deli:
ZASTAVA, YUGO: koš sklopke, potisni ležaj, lamela sklopke, homok, zglob
LADA: koš sklopka, lamela sklopke
GOLF - Bencinar: koš sklopke, potisni ležaj, lamela sklopke

TRGOVINA

Beltinci, Ravenska 27
tel.: 42 151
Črenšovci, stara šola
tel.: 71 077

UGODNO

BUNDE

- ženske 8.560,00 SIT
- moške 6.960,00 SIT
- otroške 4.960,00 SIT

razno

ZAMRZOVALNO OMARO 210 l, skoraj novo, prodamo. Tel.: 24 863, zvečer.
m1226
MAČEHE, zelo lepe, naprodaj. Sebeborci 94, tel.: 48 034.
m1226

GOSTILNA METULJČEK, Štefan Kovač, Gederovci

V petek, soboto in nedeljo (15., 16., in 17. oktober), koline z bujto repo.
Vabljeni!

SLUŠNI APARATI SIEMENS

TUDI V POMURJU

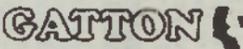
- Ugodne cene slušnih aparatov
- Najhitrejša pot do kakovostnega slušnega aparata
- Hiter servis in garancija zagotovljena
- Možnost manjših popravil in nakupa baterij

SIEMENS

Vsaki četrtak od 9. do 13. ure

ABA OPTIKA

M. Sobota, Lendavska 8
Telefon: 21 703

SIEMENS

Inf. tel.: (062) 513698

POPRAVEK

Pri zahvali za pokojnim Jožetom Roganom ekonomistom v pokoju iz M. Sobote je prišlo do neljube napake. Pravilno besedilo je: zahvaljujemo se lovcom, ne borcem.
Prizadetim se opravičujemo!

Spet jesen je tu, a tebe ni z njo. Tebe nikoli nazaj več ne bo. Ob spoznanju tem, arosi se mi oko.

V SPOMIN

12. oktobra so minila 3 žalostna leta, odkar je umrl naš dragi mož in oče

Stanko Rižnar

iz Sp. Krapja

Hvala vsem, ki se spomnite nanj!

Vsi tvoji

Ker je dosegel popolnost, je v kratkem času izpolnil dolga leta; zakaj vseč je bila Gospodu njegova duša.

Modr 4,14

V SPOMIN

18. oktobra se spominjamo prve obletnice smrti

Janeza Šantaka

roj. 18.2.1952

Združeni smo s teboj v molitvi.

Vsi tvoji

ZAPOSILIMO

TRGOVKO(-ca) honorarno za 4 ure na dan. Pisne prijave pošljite na naslov: ELA, Beltinci, Ravenska 27.

Informacije po tel.: 42 151.

STISKALNICO, hidravlično, 180 l, prodam. Tel.: 062 721 715.
m1252

ŠTEDILNIK na trda goriva Derbi, star dve leti, prodam za 20.000 SIT in termuakulacijsko peč, novo, 5 kW, še nerabljeno, prodam za 20.000 SIT. Informacije po tel.: 22 882.
m1289

COMMODORE 128 z manjšo okvaro, z disketnikom, tiskalnikom, kasetofonom, igralnima palicama, disketami, kasetami in literaturo prodam. Tel.: 22 656.
m1289

JABOLKA, večjo količino, delišes, neškropljena, I. vrste, po ugodni ceni prodam. Tel.: 22 416.
m1305

DRVA, mešana, prodam. Tel.: 22 076, M. Sobota.
m1287

SATELITSKI KOMPLETI!

Montaža, prodaja, servis! Ugodno posojilo na 3, 7 in 13 obrokov. Informacije: (062) 731 443, vsak dan po 16. uri.

AGROTRGOVINA HOČEVAR

NOVO MESTO odkupuje živino, biki-tejice do 310 SIT za 1 kg, krave do 190, svinje 170-175, teleta 270-280. Plačilo takoj. Drugo živino v 14 dneh. Tel.: 23 091.
m126

PREKLIC! Preključujem žaljive besede, ki sem jih izrekel gospodu Antonu Gomzi iz Dolgovaških Goric 179. Opravičujem pa se tudi vsem 60 pričam, ki so bile takrat navzoče. Jožef Lazar, Dolgovaške Gorice 175 a.
m1276

SEDEŽNO GARNITURO, novo, in francosko posteljo zelo ugodno prodam. Sodišinci 1, tel.: 46 423.
m1283

STRUŽNICO FAM prodam. Tel.: 81 638.
m1290

KAVČ (ležišče), dva fotelja, gugalnik, mizica, stolček, naprodaj. Tel.: 23 000.
m1291

AVTOPRIKOLICO, novo, prodam. Prešernova 44, M. Sobota.
m1279

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 3,5 KW, malo rabljeno, in trajnozarno peč ugodno prodam. Černe, Rački vrh 1, Radenci.
m1288

PEČ na trda goriva Kalorex 83, malo rabljeno, ugodno prodam. Tel.: 70 770.
m1294

JABOLKA, zlati delišes, za ozimnico, cena za kg 30 SIT, in domači med, cena za kg 300 SIT, če prinesete steklenice od vložene zelenjave po 250 SIT, prodam. Milena Cigan, Ribiška 8, Odranci, tel.: 70 173.
m1295

GRÓZDJE z brajd, kotno garnituro za jedilnico prodam. Gradišče 3 b, tel.: 46 708.
m1300

VRTNICE, različne sorte za sajenje, lastna proizvodnja, prodajamo. Trgovina Višnja, Stanjevci, tel.: 56 001.
mop
ŠIVALNI STROJ, ohranjen, prodam za samo 13.000 SIT (2 šeka). Dostava na dom. Tel.: 82 424 ali 61 671, int. 244.
m4253
DVE TERMOAKUMULACIJSKI PEČI, nerabljeni, prodam. Tel.: 21 537.
m1248
GRÓZDJE z brajd (jurko, klinton) prodam. Tel.: 82 464.
m9424
PREKLJUČIJEM osnovnošolsko spričevalo, izdano junija 1986 na Osnovni šoli Jožeta Kramarja-Juša Lendava. Jožef Olah, Dolga vas 125, Lendava.
mie

PICE IZ KMEČKE PEČI

Lovski dom Cankova

NATAKARICO v bistroju in diskoteki v Doljni Bistrici zaposlujemo. Dobre stanovanje. OD 60.000 SIT oziroma 20 SIT na uro. Tel.: 062 776 120.
m1267

NATAKARICO s prakso zaposlujemo. Hrana in stanovanje zagotovljeno. Okrepčevalnica Gloria, Izakovič 128, tel.: 42 302.
m1271

DEKLE dobi delo v Nemčiji. Tel.: 113, Mira.
m1301

MONTERJ centralnih kurjav z diplomami dobi stalno zaposlitev. Tel.: 428 ali Kovač, D. O. O., Moravske toplice.
m1308

delo

KUHARICO, kv, ali kuharja zaposlujemo. Tel.: 44 141 ali 59 018.
m1299

V SPOMIN

Mineva leto dni, odkar smo izgubili naša draga starša in stara starša

Ivana in Katarino Zadravec

iz Beltinec

Hvaležni se ju spominjamo!

Skromno, tiho si živela, za nas si delala in skrbel, srce ljubeče zdaj v grobu spi, nam pa rosijo se solzne oči.

V SPOMIN

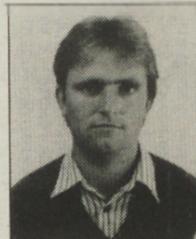
9. oktobra sta minili 2 leti žalosti in velike praznine, odkar si nas zapustila draga žena, mama in babica

Terezija Ficko

iz Boreče

Hvala vsem, ki se je spominjate in se ustavite ob njenem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoci vsi njeni

Ko je bolečina prevelika, se tudi solza posuši, le duša nemo vpije, zakaj več tebe ni.

ZAHVALA

V 28. letu nas je tragično zapustil dragi

Endre Njakaš

iz Radmožanec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje in za svete maše ter z nami sočustvovali ob neizmerni bolečini. Zahvaljujemo se duhovnikom g. Kramarju in g. Santaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbeniku za odigrano Tišino, osebju kirurškega oddelka marborske in rakičanske bolnišnice, gasilcem, mladostnikom in kulturnemu društvu.

Radmožanci, 19.9.1993

Žalujoci: mama, oče, sestra Žuža in brat Jože z družinama

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, šopek rož mi prinesite in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 85. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

Ana Sabo

roj. Moršič, iz Dol. Slaveč

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeno zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Hvala g. župnikoma za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: sinovi z družinami, sestra in drugo sorodstvo

*Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije
in bolečin več ne trpiš.*

ZAHVALA

V 72. letu nas je zapustila naša draga žena, mama, sestra in botra

Marija Šeruga

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in izrekli sožalje. Posebna hvala duhovniku g. Režonji in g. Gumilarju ter pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci: mož Franc, sin Franc z družino in drugo sorodstvo

*Boleč je spomin.
Hvala ti!*

ZAHVALA

V 68. letu nas je zapustila draga

Anka Rudolf

roj. Raduha, s Sp. Kamenščaka 24

Ob nenadni in boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za darovano cvetje, izrečeno pisno in ustno sožalje, dar za cerkev in svete maše. Hvala g. duhovniku za opravljen obred, govorniku g. Ficku za besede slovesa, upokojenskem pevskemu zboru in godbeniku za odigrano Tišino. Hvala sosedom in prijateljem, še posebej sestram pokojne za pomoč. Hvala vsem!

V žalosti vsi njeni

ZAHVALA

Ob izgubi dragrega

Franca Baleta st.

se srčno in iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste mu izkazali spoštovanje na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče, nam pa izrazili številna pisna in ustna sožalja. Hvala gasilskemu oktetu iz G. Radgone, gasilski godbi iz Maribora in za odigrano Tišino, govornikom g. Frančiški Cizl, g. Mihi Strahu in g. Tonetu Brusu za ganljive poslovilne besede, občinskemu in krajevnemu odboru zveze borcev ter Gozdarstvu G. Radgona za častni straži in Pogrebniemu podjetju Vrbnjak za opravljen obred. Posebna hvala g. dr. Radašinu za vso pomoč ter kolektivu internega in pljučnega oddelka Splošne bolnišnice Rakičan. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: žena Alojzija, sin Franci z ženo Zofijo, vnukinji Norma in Jona

*Smrt se iztila je v blede obličje,
pogled je zaplaval v neznani spokoju,
ni več trpljenja, ne bolečine,
življenje je trudno končalo svoj boj.
S. Gregorčič*

ZAHVALA

V 75. letu nas je po težki bolezni za vedno zapustila draga žena, mama, stara mama in sestra

Sidonija Marič

iz Lemerja

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nas tolažili, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje. Hvala zdravnikom in sestram bolnišnice in Zdravstvenega doma Murska Sobota za zdravljenje in nego med boleznijo, g. župniku za pogrebni obred, govorniku, pevcem za odpete žalostinke in godbeniku za odigrano Tišino.

Žalujoci vsi njeni

*Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel...
Ognja prepoln, poln sil,
neizrabljen k pokoju bom legel.
(S. Kosovel)*

V SPOMIN

pred dvema letoma je umrl naš dragi

Martin Car

Minili sta dve dolgi in žalostni leti, odkar te ni več med nami. Še vedno se te z ljubeznijo spominjamo.

*Iščemo te v toplih oblakih,
v pomladni šumeči svili,
radi bi vse pretrpeli,
v nič se potopili.*

Dobrovnik, 15.10.1993

Tvoji najdražji

*Zdaj konec tvojega trpljenja je
in bolečin, a nam ostal za vedno
boš v srcu v spomin.*

ZAHVALA

V 81. letu nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast in dedek

Jožef Cigan

iz Gomilic

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem za darovano cvetje in svete maše ter izrečeno sožalje. Posebna hvala g. župniku in g. kaplanu Lojzetu za obred in pevkam za odpete žalostinke ter pevskemu zboru iz Beltincev. Hvala g. Jožetu Tkalcu za poslovilne besede, hvala sodelavkam in sodelavcem tovarne Mura, Ženska oblačila - likalnica.

Žalujoci vsi tvoji najdražji

*Je dan črni moral priti,
bridkosti dan, oj dan solzan,
teško se bilo nam je ločiti,
a vse solze, ves jok zaman.
Vsakega osrečiti si znaš,
vendar pred usodo neizbežno
ves nemočen si postal.*

V SPOMIN

14. oktobra mineva žalostno leto, odkar te ni več med nami, dragi mož, očka in dedek

Alojz Hanžekovič

Žalujoci: hčerke Mojca z družino, Darija in Ksenija

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage mame in ome

Terezije Kokalj

izrekamo globoko hvaležnost vsem, ki so z nami delili žalost in sočustvovali v trenutkih slovesa. Posebna hvala osebjem internega oddelka soboške bolnišnice, še posebej g. dr. Ivani Kološa in g. dr. Vlasti Petric za vložen trud in lajšanje bolečin. Zahvaljujemo se kolektivu hotela Diana iz M. Sobote za vso pomoč, govornikom za ganljive besede slovesa, upokojenskem pevskemu zboru Vladimira Močarta za odpete žalostinke, g. prof. Zrinskemu za odigrano Tišino, sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem ter vsem, ki ste darovali v humanitarne namene in prinesli cvetje ter jo pospremili k zadnjemu počitku.

V Murski Soboti, 1. oktobra 1993

Žalujoci: hčerka Anica z možem Ivanom in sin Rudi z družino

*Zaspala mamica si zlata,
zaprla trudne si oči,
oh, kako je hiša prazna,
ko tebe več med nami ni.*

V SPOMIN

5. oktobra je minilo žalostno leto, odkar nas je prezgodaj zapustila draga žena, mama in stara mama

Justina Lanjšček

roj. Klemar, iz Fokovec

Žalostno in boleče je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov na vse, kar so nam dali tvoje srce in pridne roke. Hvala vsem, ki se je spominjate.

Žalujoci: mož Josip, sin Jožef, hčerka Slavica z možem Janezom, vnuka Simon in Darja, tašča in drugi domači

Ostal je - zakaj? Ostal je - kako? Bom prišel domov, a tebe ne bo. Pogled, kaj grenka smrt si ti storila. Oh, kak bridki je tvoj meč, si ženo, mamco, babico nam umorila. Oh, ne bo je nikdar več.

ZAHVALA

Nenadoma nas je brez slovesa v 53. letu življenja zapustila draga žena, ljubeča mama, babica in sorodnica

Pavla Semenič

roj. Ranca, iz Sp. Kamenščaka

Ob nenadomestljivi izgubi se z bolečino v srcu iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem, ki ste ob neizmerni bolečini sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, sveče, za svete maše in za cerkev ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo g. dekanu, pevcem, vsem štirim govornikom, gasilcem GD Sp. Kamenščak in GD Zgornja Polskava ter godbeniku za odigrano Tišino.

Žalujoci: mož Jože, sinova Dušan in Robi, vnuk Davorin in sorodniki

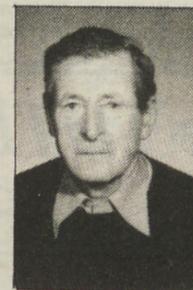
*Oh, kako bali, ko ljubega
moža in očeta izgubiš.
Ostali so sledovi tvojih
pridnih rok, ki cenil jih
bo pozni rod. Vso ljubezen
si nam dal, za vse, prav vse
še enkrat hvala.*

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 78. letu zapustil dragi mož, oče, stari oče in pradedek

Jože Kuhar

(1916-1993), iz Bakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, za svete maše in nam izrekli sožalje. Iskrena hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici za ganljive besede. Prav tako se zahvaljujemo vsemu osebjem pljučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu, Onkološkemu inštitutu Golnik in Ljubljana. Hvala sodelavcem Agromerkurja, Mure - 301. brigade Ženskih oblačil, likalnici in celotni kontroli Lahkih oblačil, pralnici bolnišnice Rakičan in sestri Olgi Fartel za vsestransko pomoč. Zahvaljujemo se tudi Marti in Mihaeli za pomoč.

Žalujoci: žena Vera, sin Jože z družino, hčerke Rozika, Olga, Anica in Verica z družinami, vnukinja Jožica z družino, brata in sestra z družinami

V SPOMIN

13. novembra bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila draga mama

Marija Gornjec

iz Odranec

14. septembra je minilo 5 let, odkar nas je zapustil dragi očka

Matija Gornjec

iz Odranec

Hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njunem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoci hčerke Marija, Vera, Elizabeta, Ana, Katarina in Kristina z družinami

*Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce trga,
solze lijejo iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe več med nami ni.*

ZAHVALA

V 67. letu nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast, dedek, boter, stric in svak

Ciril Recek

krojški mojster v pokoju, iz Žižkov

Z globoko bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in vsem, ki ste dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, šopke in za svete maše ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala g. župniku Hajdinjaku in g. kaplanu Kranjcu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala govorniku g. Horvatu za besede slovesa in gasilskim društvom iz Žižkov, Trnja in Črenšovce. Prisrčna hvala medicinskemu osebjem bolnišnice Slovenj Gradec, posebej dr. Vodopiju. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci vsi njegovi

Ludvik Bagari-Bagi Superstar se je tako vživel v vlogo Grintavoga Ficoja, negativca v filmu Halgato, da naokrog razkazuje nož, s katerim naj bi doslej zaklal in odril že cel trop psov. Menda jih lovi po soboškem parku, kamor jih vodijo na sprehod gospe iz soboških boljših krogov.

***

Komisija za preimenovalje naselij in ulic pri Prezidiju Prekmursko-prleške republike, vodi jo **Ditka Štuka-Judit Csuka**, novinarka Nepujsaga. Je dobila zahtevo, da se cigansko naselje pri Črenšovcih, v katerem snemajo film Halgato, preimenuje v Hollywood. Ditka je pristala, vendar vztraja pri istopomenskem madžarskem imenu »Szent erdő«.

***

Ljutomerski župan **Mirko Prelog-Sherlock** je sprejel skupino romunskih gradbenih strokovnjakov, ki so svoj čas po naročilu romunskega konduktorja Ceausescuja po tračnih preseljevalci cerkve v Bukarešti. Prelog se je z njimi pogovarjal, kako dolgo bi trajala selitev Ljutomera čez griče slovenskih gor v okolico Ormoža. Prelog vsak svoj politični nastop končuje z besedami: »Samo proč od Sobote, pa čeprav v Haloze!«

***

»V samostojni Prlekiji bo imela radgonska občina status, kakršnega imajo Madžari v Prekmurju. Z vzornico **Marico Požonac-Anju Mariško** sva že spisala ustavo naše posebne skupnosti,« je na zadnji seji Državnega sveta, ko so razpravljali o novi lokalni samoupravi, izjavil **Andrej Hrstelj-Cigarillos**.

***

Karči Kozic-Karel Veliki Ivanjševski še naprej čisti etnično ozemlje za svojo občino. Čete Unproforja ga pri tem ne ovirajo, ker so jih na njegov predlog nastanili v žganjarnah.

***

Marjan Maučec-Globoko grlo, brodolomni urednik Murskega vala, je predložil novo programsko shemo radija. Odkupil jo je od medžimurskega radija Lopatinec.

***

Ker na komisijo za notranjo varnost v Prekmursko-prleški republiko prihajajo zaskrbljena vprašanja, v čem je razlog čudnemu stokanju in zvokom topih udarcev v naših gozdovih, glasovi se pojavijo vsakokrat po polnoči, ko policisti začnejo stavkati, daje Prezidij Republike naslednje sporočilo: »Policijski štrajk v času, ko je gobarska sezona na vrhuncu, ni naključje. Naši varuhi po znani policijski metodi iščejo gobane, zato občane opozarjamo, naj se v teh dneh ne podajajo v gozdove, sodni organi pa naj ne nasedajo lažnim prijavam pretepenih gobanov. Za boljši življenjski standard naših ljubih varuhov mora vsak državljan prispevati svoj delež. Tudi prebivalci gozda.«

BESEDA NI KONJ

Radgonski mehurčki

Ne bom več pisal o straniščih in podobnih rečeh! Zadnjič mi je en moj stari prijatelj povedal, da se ta Radgončan ukvarja samo s posranimi zadevami. Ne, ne bom več pisal o tem, ker me je res razjezil. Raje bom pisal o lepi zlati jeseni. Naše mesto je zdaj res lepo, obdano z vinskimi griči, ki postajajo vse lepše obarvani. Tudi pogovori so jesenski: ja, saj bo nekaj vina, čeprav je slabo kazalo; malo, malo, toda bo za žejo; ko ne bi bilo te gnilobe, eh, pa kaj, ko zavre, se bo vse to nekako popravilo; pa jabolka so tudi letos katastrofalna, to bi lahko kombinat zastoj delil, ne pa da prodajajo... Seveda ti pogovori potekajo ob pokušnjah letošnjega mošta in lanskega vinskega soka.

Res je lepa jesen. Vse polno je listja, tako da se smeti sploh ne opazijo; sicer pa je tukaj tudi ta koristen vetrček, ki je dober za vse drugo, le za zdravje ljudi ne. Ta veter sproti čisti vse to listje in smeti. Res koristno. In ko med svojim sprehodom tako hodim po mestu, mi kar naenkrat butne v nos smrad, takšen smrad, da me skoraj kap. Od kod, kaj je to? Nikjer nikogar, slišim le zvok traktorja, ki se oddaljuje. Potem se spomnim – seveda, to so naši pogumni, hitri traktoristi, ki tekmujejo med sabo, kateri bo hitreje peljal skozi mesto smrečo ogabno stvar iz čistilne naprave na farmi v Podgradu. Ti točno vedo, da bi morali ta ostanek – ki je najbolj smrdeča in najbolj

grozna stvar – peljati v pokritih prikolicah takrat, ko bi najmanj motilo prebivalstvo. Sivi panterji načrtujemo akcijo: ko bomo še enkrat videli nevestnega traktorista, mu bomo takšno zagodli, da si bo zapolnil za vse življenje. To svinjarijo bo našel v svoji spalnici. Pa tudi direktorja farme bo doletela enaka usoda – ne vemo še, kako bomo prišli do njega, ker je doma v tretji občini.

No, pa sem spet pri svinjskih zadevah. Če smo že pri prašičih, pa še tole. Ste opazili veliko vilo pred Avtoradgono ali za njo? Ne le da je čudne oblike in barve, na njej je čuden tudi napis: STEAK PALACE. Čuvarji slovenskega jezika, kje ste? Dobro, angleščina gor ali dol, toda prevedite to: PALAČA ZREZKOV. Kaj tako butastega še nisem slišal. Zdaj bomo imeli poleg farme prašičev na enem koncu mesta ter klavnice in mesne industrije v središču mesta še množično prodajo zrezkov v Palači zrezkov na drugem koncu mesta. Zakaj za vraga vsega tega ne naredijo nekje na enem mestu: iz farme bi šli prašiči naravnost v klavnico, od tam pa zrezki na štedilnik. Ja... potem bi še tisto javno stranišče tudi lahko dali zraven.

Kakorkoli: z našim mestom se lahko počne, kar se kdo spomni. Zadnjič smo imeli celo morske pse in ni daleč čas, ko na sejmišču ne bo drugega kot kakšen vrtiljak ali srečelov. Radgončan

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

Kdo bi si mislil, da tudi na Dunaju vedo za našo Ščavnico? Nikakor ni potrjeno, da jim je o tem kaj govoril gospod **Š. iz Lotmerka**, če pa bi ga povabili tja, bi jim prav gotovo potožil, kako mu Ščavnica smrdi, da niti perila ne more sušiti na prostem. Potem bi namreč zasmrdelo tudi njegovo perilo in kaj bi si ljudje mislili, ko bi stali v njegovi bližini? Omenjeni gospod želi biti vsakakor fin gospod, ne pa kar tako. To dokazuje tudi z nekaterimi svojevrstnimi idejami, kot na primer, da bi na zadnjo stran spomenika narodnoosvobodilne borbe v Lotmerki pritrili tablo z imeni in priimki tistih, ki so jih po krivem pobili v Babjem Ložiču in drugje, tako da bi bili na eni strani osvoboditelji, na drugi pa žrtve. Ker en TOTI ne ve, če to drži kot pribito, se lahko sklicuje le na govorice. Zvedel pa je, da je »fini gospod« o tem nekaj govoril v občinskem par-

lamentu.

Tisto v zvezi z Avstrijo in Ščavnico pa je ena TOTA jasno in glasno videla in slišala te dni po televiziji. Bilo je namreč rečeno, da so Avstrijci pripravili posebno študijo, kaj bi bilo treba storiti, da bi se reka Drava izlivala v Donavo kar sedla čista. TOTA je najprej pomislila, kaj pravzaprav

imata skupnega Drava in Ščavnica; ko pa si je vzela v roke zemljevid, je ugotovila, da se lotmerska umazanija sicer izliva pri Šafarskem v reko Muro, toda nekaj deset kilometrov naprej, pri Legradu na Hrvaškem, se z njo pridruži Dravi. Zdaj bi rada še zvedela, kako tako daleč vidijo ali vohajo Avstrijci.

Nasmeh srečnega mesa

Vedno ko tam v okolici Košarovec na Goričkem vidim na pašnikih krave, ki jih pasejo električni pastirji, se sprašujem, po kakšni ceni se prodaja njihovo mleko in kolikšna je cena zanje, ko se jih prodaja za meso. Tiste krave so na paši v vseh pašnih mesecih, od pomladi do jeseni. Srečne krave. In vedno, ko zdaj jeseni slišim padanje želoda v gozdu, se sprašujem, kdaj se bo našel kak kmet, ki bo svojo majhno prašičjo čredo poboljšal tako, da jo bo krmil z želodom. In jo naredil srečno.

Že vem, da bo kak konvencionalno zakalkuliran prašičerejec ali govedorejec, predvsem pa kak tovrstni šolani strokovjak, takoj rekel, da to ni res. Da se račun ne izide, saj je znano, da lahko na teletu zaslužiš od 50 do 100 nemških mark samo, če mu mešaš v hrano hormone za pospeševanje rasti. Brez dodanih hormonov bi imel izgubo. Tako kaže nemški živinorejski trg.

Navedel bom nekaj zgledov, zanje sem zvedel v zadnjem času, ki govorijo v prid tezi, da se da tisto, kar je boljše, dražje prodati.

Ekološki kmetovalec Sepp z zgornjega Bavarskega dobi za svojo kravo, ki jo pase in ki ni zaprta v tesnem hlevu, 2300 mark. Mesar iztrži za običajno kravo 1400 mark. Neekološki kmet, od katerega je kravo kupil, pa seveda še manj. Kako Seppu to uspeva?

Tako, da kravo sam zakolje in meso sam prodaja na kmetiji. Takih kmetov, kot je on, je že kar nekaj. Koljejo pa takrat, ko se jim nabere dovolj naročil.

Neka kmetijska proizvodna skupnost na Švabskem dokazuje, da se splača na pravičen in naraven prijazen način krmiti tudi večje šte-

vilno živali. Velja namreč splošno prepričanje, celo pri ekoloških kmetih, da se množična vzreja živine na prijazen način nikakor ne spleča. Pri manjšem številu naj bi še nekako šlo, v teh obsegh so številke tako ohlapne, da se da z večjo skrbnostjo in ob višji ceni živili še kaj iztržiti, pri velikih množinah pa naj bi bilo konvencionalni živinorejci na tak način nemogoče konkurirati.

Omenjena skupnost obrne na leto 11 milijonov mark. Leta 1988 so vzredili 2100 svinj, leta 1992 pa jih je bilo že 38000. Skupnost plačuje kmetom za kilogram svinje 3 marke, drugače bi dobili od mesarskega koncerna samo 2,20 marke, saj s svinjo zaslužijo tudi drugi, trgovci, mesarski koncerni, prevozniki.

Ponovno so začeli gojiti pasmo svinj, za katero je svojčas veljalo, da se je ne spleča. Gre za pasmo, ki se prepozna po temnejši barvi dlake po glavi in po zadnjem delu. Pasma je bila že na tem, da izumre. Za mesarsko industrijo ni bila dobra, češ da je premastna in prepočasno raste. Je pa zelo stabilnega značaja, ni kaka živčna svinja, ki bi se je kar tako lotil stres, povrh pa ima še tečno meso.

Skupnost je proizvedla za prežvelimi primerki, jih spravila skupaj in zdaj jih redi kot se spodobi: v ustreznih hlevih, veliko se gibljejo, ne krmijo jim hormonov ter druge kemije. Splača se jim in če dalje več kmetov je, ki bi radi imeli v svojih hlevih kup to pasmo. Meso teh svinj kupejo vsi, od voznikov porschejev do uradnikov in zidarjev.

Dejstvo je seveda, da so vsi tovrstni uspešni proizvajalci svinjskega mesa blizu velikih nemških mest, kjer se pač najde dovolj kupcev, ki plačajo 10 odstotkov več. Vendar se spoznanje, da je boljše jesti nekoliko manj, pa tisto boljše, čvrsto prebija od okušalnih brbončic pa vse tja do zadnjega dela prebavne poti. Potrebno je samo, da mine nekaj časa in da se ljudje zasitijo z velikimi količinami mesa.

Lendavski pereci

Čeprav danes ni težko priti do direktorskega stolčka, saj je treba samo ustanoviti zasebno družbo z omejeno odgovornostjo, tako imenovano d.o.o., in že si lahko direktor, je vendarle pritisk na pravo direktorsko mesto precejšen. Tako se v Lendavi tokrat potegujejo za mesto direktorja oziroma direktorice zdravstvenega doma kar tri »punce«: doktorica Olga in Katarina ter ekonomistka Ivanka. V petek, dokler naj bi si poslanci skupščine občine odpočili od trgatvenih naporov in končno prišli polnoštevilno na zasedanje, bodo odločili, kateri dati prednost. Težka naloga, ko mora moški izbirati med tremi ženskami! Če bi bil poslanec jaz, bi glasoval za vse tri. Ko bi tako ravnali še drugi, bi bilo glasovanje spet »minirano«. Pa nič ne de, saj bi tako imeli priložnost o čem lepem (že namse po lepe!) razpravljati na naslednjih zasedanjih in bilo bi nam toplo.

Človek ni rad sam in prijetno mu je, ko ima ob sebi toplino. Zdi pa se, da so nekateri, ki so zdaj v zrelih letih, postali naenkrat izbirčni. Tako v zadnjih tednih v mojem mestu ne govorijo več o sladkorni stopnji mošta, tudi ne več, ali je mošt (za)vrel... ampak samo še o tem, kateri zakonci so skočili čez plot in h koga so se podali v naročje. Komentarji so različni. Njim enaki trdijo, da so ravnali prav, saj da se je treba (letom navkljub) prizkustiti še v kaki drugi, ne le zgolj zakonski postelji; drugi (svetohlinci) pa preštetnike seveda obsojajo, češ: »Zdaj na stara leta je zbrnel(a)!«. Sam pa menim, da se ni treba preveč razburjati ne tistim, katerih zakonec je malo skočil z doma, ne onim, ki vse vidijo in vedo, česar bi jim ne bilo treba, saj bo kmalu (ali pa je že) vse po starem, saj pregovor pravi, da se nobena juha ne poje vroča in da je še najboljša kurja juha.

Sam pa se z ženskami ne ukvarjam več (izjema je seveda snaha!), saj me tačas skrbi, kaj naj počnem s 400.000 tolarji. Poslušaj mi – enako kot vam – prinesel obvestilo, da imam na računu, ki je enak moji matični številki, kar lepo vsoto. Pozneje mi je bilo pojasnjeno, da ne gre za pravi denar, ampak le za pravico obdeležja v družbenem premoženju. Brž sem se odločil, da se sodeloval pri lastninjenju nekdanje »marelnate« fabrike, pa me je že prehitel podjetetj. Potem pa sem zvedel, da je mošt še bolj in bolj podjeten (iznajdljiv) in zdaj prostore ponuja na razprodaji. To počne posredno prek podjetja BIK, ki ima sedež v Mariboru in v Murski Soboti. Malo sem računal, kolikšno površino bi dobil, ko bi lahko svoje »ceretifikatske« pravice pretopil v prave tolarje in z njimi kupil prostore za trgovsko-poslovno dejavnost v Murski ulici v Lendavi (nekadaj dežnikarna, zdaj Keral, jutri...), kar računam je porazen: 3 kvadratne metre. Za WC bi bilo dovolj, za kaj drugega pa premalo, kajti v prostoru, kamor hodi peš tudi cesar, ne moreš postoriti vsega. No ja, nekateri tam naskrivaj kajpa berejo časopis, si dajejo injekcije...

Injekcije? Proti gripi bi se lahko dal cepiti, ampak to boli. Imam pa zoper kihanje dober domač recept: več škodelic »žganičnatog« čaja v razmerju 1:1 pa toplo posteljo. Pri tem pa je treba biti samodiscipliniran, kajti človeka lahko zamika, da bi se in se koristil ugodje tople postelje, biznis pa bi šel rakom živživat.

Moralist NACI

Cene sadja in zelenjave

	Osrednja		
	Tržnica M. Sobota	Ljublj. Zelenjava	Tržnica Pomurka
Jabolka	50,00	50,00	50,00
Breskve	160,00	100,00	
Nektarine	200,00	125,00	220,00
Pomarance	90,00	95,00	140,00
Limone	110,00	110,00	150,00
Banane	95,00	90,00	130,00
Hruške		130,00	80,00
Krompir	35,00	40,00	38,00
Solata	100,00	100,00	100,00
Čebula	40,00	90,00	35,00
Česen	290,00	200,00	300,00
Korenje	80,00	80,00	80,00
Cvetača		100,00	150,00
Paradižnik	110,00	110,00	100,00
Paprika	110,00	120,00	120,00
Jajca	10,00	10,00	10,00
Oréh, jedra	850,00	700,00	1000,00

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejem rabljenih avtomobilov v Murski Soboti so prodajalci prejšnjo nedeljo pripeljali 51 vozil, prodali pa 6.

Znamka avtomobila	Letnik	Prevož. km	Cena
Visa Olcit	1991	18.400	3.800 DEM
Lada Samara	1990	34.000	8.000 DEM
Jugo Florida	1990	51.000	7.300 DEM
Fiat Regatta 100 SiE	1988	81.000	10.000 DEM
Zastava 126 pgl	1989	37.000	2.800 DEM
Škoda Favorit	1991	24.000	9.500 DEM
Mercedes 190 D	1984	117.000	22.300 DEM
BX 16 TRS	1985	97.000	8.000 DEM
BMW 318	1984	99.000	10.600 DEM
Renault 5	1990	53.000	9.500 DEM
Golf JXD	1988	84.000	12.900 DEM
Fiat Uno 45	1989	11.000	8.400 DEM
Peugeot 405 GR	1990	63.000	16.800 DEM
Mazda 626	1990	42.000	22.000 DEM

Turnišče: cene pujskov

Prejšnji četrtek so pripeljali rejci na sejem 64 pujskov, ki so bili stari od 7 do 10 tednov in težki od 15 do 20 kilogramov. Stali so od 7.000 do 10.000 tolarjev, prodali pa so jih nekaj več kot polovico, in sicer 36.

Sejem v Turnišču je vsak četrtek ob sedmih, prodajalci pa morajo imeti s sabo veljavne živinske potne liste.

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomorske banke z dne 12. oktobra 1993, tečajji veljajo od 13. 10. 1993 od 00.00.

Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 12. oktobra 1993 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1,022.7891	1,020.00	1,040.00
Francija	100	2,050.6879	2,057.00	2,096.00
Nemčija	100	7,196.6588	7,270.00	7,380.00
Italija	100	7,2794	7,30	7,44
Švica	100	8,196.2747	8,220.00	8,380.00
ZDA	1	115.2401	115.60	117.80

EUROCARD

- prek 7 milijonov prodajnih mest v 172 državah po svetu
  - možnost dviga tuje valute pri 145.000 bančnih avtomatih, od tega prek 65.000 v evropskih državah
  - enostavno poravnanje vseh obveznosti v slovenskih tolarjih, enkrat mesečno
- Prošnje za izdajo kartice LB-EUROCARD sprejemajo vse enote LB Pomorske banke, d.o.
- (Uporaba bankomatov v tujini bo možna od začetka leta 1994.)